

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható

XL. évtolyam
27. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi február 4

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóval havonként 50 lej, kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott utján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézből: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK NAGYBÁNYÁT!

TOGO UJRA KEZDI

Írta: ZSOLT BÉLA

A nemzedékben, amely most érkezik el férőkorára erősen napfoggyatkozások deléhez, szinte élesebben megmaradt Togo admirális, Kuroki és Nogi marsal emléke, mint a hadvéreke, akiknek parancsnoksága alatt harcolt a világháborúban. A felkelő nap sugaraihoz zászoló csontoképi, ferdeszemű, tányérpapkás törpe hőst lengette felénk, valószínűtlen messzeségből, ahogy időben is valószínűtlen távolságban maradt el tőlünk a háború: Port Artur ostromát olyan távlatból láttuk, mint Buda 49-es ostromát és olyasféleképpen gyűlöltek a zsarnok oroszok várvédő táborokat, Stössel generálissal, ahogy még mindig szűkített a fejünkbe Henczy tábornok nevének emléke. Olyan messze volt az egész, hogy értelmünket kevésbé foglalkoztatta, mint a képzeletünket; tapsoltunk, mert a gyengébb győzött az erősebb felett, a lakásokban divalos faldísz lett a japán legyező, a hölgyek kimonósabásu pongyolát viseltek, a dunamenti garnizonvárosban, ahol e sorok írója gyermekkedett, a csapatszemlére érkezett löhcegi hadtestparancsnoknak, valamelyik Salvátornak és a feleségének, Dunánnapélyként szervizolták a csuzimai tengeri csatát: durrogtak a mozsárágyuk, bengáli fényben égtek az orosz hajók, zengett a banzáj, hogy végül kis- és stilszerűtlenül, a győztes japán dreadnoughtnak kinevezett monitorról felharsanjon a Gotterhalte. Körülbelül ezt jelentette számunkra, de a felnőttek túlnyomó többségének is, sőt a politikusoknak is a háború: tájfun, amely európai ember számára épp oly veszélytelen, mint az állítólagos viharok, amelyek, a csillagászok szerint, a hold kihűlt kráterei körül kavargóznak. Togo holdbéli hőse volt, egy idegen globus mesebeli alakja, aki bántatlanul hajózott az orosz ágyuk és torpadók között a Sárge-tengeren, amelyről azt hittük, hogy csak ugyan olyan sárge a színe, mint a Kattowitzban készült japán selyemsálé, amit a nők abban az időben hajnali bál után a nyakuk köré csavartak. Mert a kétórás szupercsárdás csak arról győzte meg őket, hogy „sohasem halunk meg”, de jelentéktelenebb betegségeket már akkor is lehetett kapni. Am a halál, a háborus halál, még az aranyzsinóros huszártiszteknél sem jutott eszükbe, akik egyenesen a bálteremből siettek a kaszárnyába, hogy megvizsgálják, elég fénves-e a közhuszárok mentegombja s a kincstári lovak szőre ahhoz, hogy a felkelő nap kedvvel táncolhasson rajtuk.

Azóta természetesen megtanultunk egyet-mást. Togo admirálissal is hüvösebben tudjuk értékelni, bár még mindig romantikusabb, nagyvonalabb hősnak látjuk, mint például Böhm-Ermolli generálissal, akinek kicsinyessé-geről szemtől-szemben győződünk meg, amikor hatnapos ételenszomjan masirozás után mosdatlanul és tetvesen, három kilométerre a lövészároktól díszmenetben vonultatott el bennünket maga előtt, mert öfelsege megajándékozta a Lipót-renddel. Még mindig azt hisszük, hogy Togo nem ismételtette volna meg ötször a komposan sikerült defilét bécsiessen, zamatos káromkodások közben az ötvenéves népfőlkölökkel, akik már hazulról lárdit láb-
bal jöttek el, — mert a talpuk alatt már dön-
gött a galáciai anyaföld, amelynek védejmében néhány óra múlva meg kellett halniok. Togo admirális emléke máig is megőrzött valamit a gyermekkori gyanutlan, tudatlan elképzelés-
lénységéből, de most, hogy megint megjelent a parancsnoki hidon, isten tudja, milyen né-
ven, de ugyanolyan pofacsontokkal és berde-
szemekkel és tányérsapkásan, mögötte ugyan-
azzal a felkelő naphól szőtt zászlóval, ürte-
len józan remület váltja fel bennünk a serdül-
lőkori romantikát. Most, hogy Togo admira-
lis újra akarja kezdeni, mártudjuk, hogy a
Sárge-tenger víze nem is sárge, hanem vö-

rös, mint akármelyik európai tenger a tengeri csata után. És azt is tudjuk, hogy Mandzsú-
ria nincs is olyan messze, mint a térképen,
hogy Port Arturtól Pzemyslig sokkal rövidebb
az út, mint amekkorának gyermekkorunkban
láttuk és a politikusok és diplomaták látták.
Most már tudjuk, hogy ha Togo admirális ha-
jója, Kuroki, vagy Nogi marsal megélemlítthe-
tetlen hadserege elindul a felkelő nap irányá-
ból, a gyerekek nem játszhatnak büntetlenül
háborusdít, a sétatereken, ott sem, ahol a nap
lenyugszik. Most már tudjuk, Nagasakiról,
hogy nem operakikötő, de torpedózúzó, na-
szádok, cirkálók és dreadnoughtok gyülekező-
helye, ahonnan elindult a végzetes hajó, hogy
néhány év múlva megérkezzen a konstantiná-
polyi kikötőbe, amely már kevésbé volt való-
színűtlen földrajzi fogalom s hogy befusszon a
Dunába, amely itt folyt az orrunk előtt a kor-
zónál, ahol a napfényben sütkérezünk és les-
tük a nők kifehérlő alsószekegyeit. Most már
tudjuk, hogyan indult el a huszadik század-
ban csak az egzotikus barbár Keleten elkeré-
zelhető háború, hogyan nyomult előre lassan,
de szívós bizonyossággal, ahogy a vérmérge-
zés a test periferiáiról a szív felé terjed. Ja-
pán—kinai háború, orosz—japán háború, —
így kezdődött s mint a Poe-novellában az in-
ga borotva, amelyet a lekötözött hajáraitól
főle függesztettek, hogy lebegésében pánat-

ról-pílanatra közelebből hasítsa a levegőt,
amíg az eleven testet el nem éri, ugy köze-
lített felénk. Mugdentől eljutott Drinápolyig,
Csuzimától a Duna deltájáig.

Ma már sokkal többet tudunk és sokkal
gyanakvóbbak vagyunk, mint derűs halátra-
ítéltségünk könnyelmű években — ma már
tudjuk azt is, hogy ha Ausztriában megbu-
kik egy bank, ettől Svédországban növekszik
a munkanélküliség a gyufagyári munkások
között és öt ország kerül a csőd szélére. Ma
már jobban érezzük az egyetemes összefü-
géseket, látszólag távoli tények egymásra
gyakorolt kölcsönhatását: talán már azt is
tudjuk, hogy Mandzsuriában eldördül az ágyú
és ugyanakkor a touloni arzenál ágyúi is kö-
szörülnek a torkukat. Ma már valószínűtlen,
hogy a japánok háborúja divatba hozná a
„Neue Sachlichkeit” jegyében készült laká-
sok falán a japán legyezőt s még a gyerekek
között sem lenne Togo admirálisnak legkeve-
sebb kultusza, mint mondjuk, Tirpitz admira-
lisnak, akiről a németek azt állítják, hogy
megnyerte az angolok, hogy elvesztette a
skagerracki csatát. Aki még mindig hisz a
háboruban, ma már nem azért hisz, mert To-
go admirális nagy hőse volt, hanem, mert gyó-
gyíthatatlan fertőzés áldozata, aki negyven-
öt éve a háborút, már nem Veressagán kármiban

fürdő képeivel, nem Andrejev Leonid „Vörös
kacaj”-ával táplálja indulatait, hanem saját
sebhelyeinek időváltozásokor jelentkező sajgá-
sával, pokolbeli látványok éjszakai vízióival
s apák és fiúk soha nem látott, régen felszán-
tott sirjainak képzeletbeli látogatásaival...

*

A keleti háború, amely most kerekedik,
minden pacifizmusnál, Népszövetségéknél, lesze-
relési konferenciánál logikusabb bizonyíték a
háború hiábavalósága, céltalansága mellett.
Negyven év előtt ugyanígy álltak szemben
egymással Japán és Oroszország. Harminc év
előtt ugyanígy estek egymásnak Oroszország
és a hős Nippon. Azóta több történet, mint a
mennyi valaha is három-négy évtized alatt:
a Mennyei Birodalom császárságból republika
lett, Szent Oroszország a legprofánabb szov-
jetköztársaság, — de azok az ellentétek, ame-
lyek miatt annakidején háborút viseltek, s azt
hitték, hogy a háborúval el is intézték, vál-
tozatlanul megmaradtak s ma ismét megértek
annyira, hogy ugyanolyan hiábavalóan és célt-
talanul, ugyanazzal a háborúval próbálják őket
elintézni.

Most újra kezdik, új Csuzimákkal és új Port
Arturokkal akarják gazdagítani a történelmet,
amelynél hatástalanabb, butióbb tanítómeszte-
re nincs az életnek. Togo admirális újra el-
indul, ugyanazon az úton, vagy más úton,
egyszer csak azt vesszük észre, hogy a ka-
punkban áll és pillanatok alatt megtorpedózza
az értelmet, amely amúgy is a mai világten-
ger lerozogóbb, legesendőbb hajója.

Fokozódik az izgalom Bécsben

Németország visszautasító választ adott az osztrák tiltakozásokra

A Dollfuss-kormány elrendelte a tiroli Heimwehr-csapatok mozgósítását

Bécs, február

Abban a reménytelenül feszült helye-
zetben, amely Ausztria és Németország
egymásközötti viszonyát jellemzi, teg-
nap végre megtörtént a fordulat. Ennek
fordulatnak lényege az, hogy Német-
ország végre válaszolt a nemrégiben Ber-
linbe eljuttatott panaszírárra, amely az
ausztriai nemzetiszocialisták mozgalmá-
nak német részről való irányítása, támo-
gatása és szítása ellen kért a birodalmi
kormánytól erőlyes rendszabályokat.
Németország a válasszal nem nagyon
vietet, még pedig azért nem, mert arra
tett ígéretet, hogy az osztrák panasz-
íratban felsorolt eseteket szigorú vizsgá-
lat tárgyává teszi. Előre látható volt
Habichtnak, a Bécsből kiutasított né-
met követtség sajtóattaséjának napokkal
ezelőtt megtartott rádióbeszéde után,
hogy a német kormány nem ad érdemle-
ges választ Dollfussék panaszaira, hanem
azt a kényelmes és átlátszó taktikát veszi
génybe, hogy egyszerűen mindent le-
tagad, ami csak letagadható a Németor-
szágból irányított náci-propaganda körül.

Csütörtökön aztán elérkezett a nagy
pillanat: Németország hivatalosan adta
meg a választ Ausztriának. A válasz-
jegyzéket maga Neurath birodalmi kül-
ügyminiszter nyújtotta át Tauschitz ber-
lini osztrák követnek.

Mi van ebben a jegyzékben, amelytől

a világsajtó egyöntetű megállapítása
szerint Európa pillanatnyi feszültségének
enyhítése függött? Semmiestire sem az,
amit Ausztria és a vele rokonszenvező
atalmak vártak.

A német válasz ugyanis azt állapítja
meg, hogy a nemzetközi szervek nem il-
letékesek a beavatkozásra s a Népszö-
vetségéknél az osztrák-német konfliktus
ügyét egysem lehet elintézni.

A német kormány választ, amelyet
egész nyugodtan lehet kitérő válasznak
nevezni, azonnal továbbították Bécsbe.
A Dollfuss-kormány tagjai a választ jegy-
zők megérkezése után azonnai minisz-
tertanácsra ültek össze és késő éjszakáig
tanácskoztak.

A minisztertanács sajnálattal állapította
meg, hogy a birodalmi kormány válasza
egyáltalán nem tekinthető kielégítőnek
az osztrák panaszíratban felsorakoztatott
sérelemekre. Így tehát önként következik,
hogy az osztrák kormánynak az a törek-
vése, hogy a vitás kérdéseket közvetlen
tárgyalás során intézze el, tökéletes ku-
darcot valloitt a német kormány nyakas-
sága folytán, amely semmi józan megér-
tést és semmi készséget nem tanúsított
a kibékítő elintézésre. A német válasz-
jegyzék leginkább abban merült ki,
hogy egyszerűen letagadta az osztrák
kormány panaszait. Erre való tekintettel
az osztrák kormánynak nem marad más

választása, mint a német jegyzék erőlyes
visszautasítása.

A német válaszjegyzék megvitatása
után a Dollfuss-kormány tagjai az új
helyzetben szükséges óvintézkedések
megtételéről tárgyalt. A minisztertanács
arra az álláspontra helyezkedett, hogy
minden eddigi rendszabálynál erősebb
intézkedéseket kell tennie, hogy véde-
kezhessék a német-osztrák határon át-
szivárgó náciagítátorokkal szemben. En-
nek a gondolatnak jegyében a miniszter-
tanács azt a határozatot hozta, hogy
sürgősen elrendelik a Heimwehr tiroli
alakulatainak mozgósítását. A tiroli
helyiségekből behívták már a Heimwehr
fiatalabb korosztályait és a 35-ik vadász-
zászlóaljnál, mint különítményt szervez-
ték meg. Ezeknek a különítményeknek
az lesz a céljuk, hogy ha valahol zavar-
gásról érkezik jelentés, azonnal a hely-
színen teremjenek és állítsák helyre a
rendet és hogy fokozottabb éberséggel
őrizték az osztrák-német határvona-
lat.

Valószínű, hogy ezekkel a kivételes in-
tézkedésekkel áll összefüggésben az a
személyi változás is, amely az osztrák
hadsereg vezetésében beállott. Schiebel
tábornokot, az osztrák hadsereg felügye-
lőjét tegnap már más beosztásba helyez-
ték és helyét Brandtner Tivadar vezérőz-
nágyval váltották fel.

Uj helyzetkép Közép-Európa és Németország politikájában

A lengyel-német viszony utja 1919-től kezdve a Kellogg-paktumon át a január 26-i megállapodásig. Mi ennek a szerződésnek a jelentősége, az új helyzet politikai analízise, mit mond az „illetékes német hely”?

Berlin, február 3

(Németországi szerkesztőségünkől)

A német külpolitika idejének újje jól indul. Berlin örömmel, szinte mondhatni, boldogan fogadta az új német-lengyel szerződés aláírásának tényét a messze-menő magyarázatokkal kíséri azt az első igazán békejobbnuyítás felé vezető lépést, mely a német nép szemében a III. Birodalom kormányának újabb di-csősége.

A B. I. németországi szerkesztősége, a mennyire jelenleg a helyzetet megítélni lehet, reálpolitikai változásban igen döntő új külpolitikai korszakot megnyitó kezdeményezésnek látja a varsói Wrzowska-ulica és a berlini Wilhelmstrasse közötti vert diplomáciai hidat, mely legelső sorban is az új berlini lengyel nagykövét, Lipsky Józsefnek műve. Lipsky, mint ismeretes, már az elmúlt év november 15-én tette meg Hitler kancellárral való beható eszmecsereje folytán azt a kezdő lépést, mely már akkoriban is sejtetni engedte, hogy a lengyel és német viszony már a legközelebbi jövőben is jelentős változáson fog átmenni.

A német politikai körök az eddigi csak „szférikus” és akadémiai értékű Kellogg-paktum egyenes és gyakorlati folytatását látják ebben a szerződésben, mely a mellett — nyílt titok —

a legmesteribb sakkhúzás a lengyel-francia,

sőt, mi több: lengyel-orosz szövetségi kapcsolatok ellen. Ezek után legkevésbé sem látszik valószínűtlennek, hogy a francia-angol-olasz-német négyes-szerződést, a lengyel-német megállapodást egy cseh-német biztosítéki megállapodás is követi úgy, hogy ezáltal, eltekintve az egyre jobban közelgő és nehéz Saar-problémától, Németország hosszú évekre biztosítottá magának a békés felépítő és újjászervező munka lehetőségét.

A berlini „Montagspost” vezércikkében, — kivonatolva — alább 3 pontban látja az új helyzet jelentőségét:

1. A két állam között 1919 óta lap-pangó ellentét befejezést nyer,

2. A szovjet-orosz és francia viszony által Németország számára kiéleződött helyzet jelentős könnyebbülésen megy át, végül

3. Németország politikai izoláltságán jelentős rés állott be; a közép-európai helyzet ismét biztosítva látszik.

Ez valójában jelentéktelennek látszó vázlat, ha közelebbről is bele tekintünk igen érdekes képet ad. Németország be-jömeri, hogy a német-lengyel kérdés igenis, van,

a danzig korridor hovatartozása nem oldható meg — sajnos — történelmi hagyományokkal s még kevésbé hadászati uton; a Szovjet- és francia szövetség igen érzékeny csapás a német politikára s nem legutolsó sorban a német kereskedelemre; egy új kelet-európai vásárló-piac kialakulásának jövőbli lehetőségére ismét látszik; végezetül kiviláglik analízisünkben, amit Németország mai napig is folyton tagadott, nevezetesen a politikai autarkia kivihetetlen s rendkívül súlyos következménnyel lezárt kísérlete.

A B. I. berlini tudósítója kérdést intézett „illetékes német helyhez” hol alábbi nyilatkozat leközlésére jogosították fel e sorok íróját:

„Az új német-lengyel szerződés aláírása, az 1928-as évi párisi egyezményre támaszkodik s legfőbb célja, hogy az ebben foglaltakat részint amennyire csak lehet, revizió alá vegye, másrészt konkrétan s talán éppen időszerűbb alapokra is fektesse. Németország történelmi feladatát vél teljesíteni, mert ezzel a ratifikációval egy új erkölcsi és nemzetközi fejlődésnek nyit szabad teret. Az annakidején lezárt Kellogg-paktum túlnőtt saját korának lehetőségeit; alapvonalainak tiszta irányát, a béke megszervezését, az 5 évvel azelőtti Európa még megértési nem tudta, de nem utolsó sorban bizonyult be, hogy a béke biztosítására nemcsak a parlamentáris rendszer, hanem az újabb államformák is épp annyira hivatottak.”

„A német politika kizárja azt, hogy akár nyíltan, de akár burkoltan is, egy állammal szerződést kössön, egy harmadik ellen: épp úgy, amint Német-

ország senkivel sem köt szövetséget s még kevésbé nem akar biztosítéki megállapodásokat jegyezni „a régi” Népszövetség stílusában. Az új német kormány szükségesnek tart ezzel szemben minden olyan megállapodást, mely nemzetközi viszonyának esetleges ütközpontjait megszüntetni tudja, ahol pedig érdekösszegek vannak, azoknak ápolásában látja legelső feladatát.”

A lengyel nagykövetség sajtó-főnöke munkatársunkkal folytatott beszélgetése során arra utalt, hogy a két ország közötti viszony kedvező alakulása legelső sorban is az európai politika terén fog előnyösebb képet hozni, amelynek érezhető kihatásával már a közel-jövőben lehetne számolni.

Doros Ferenc

Csehország nem követi Lengyelország példáját,

hanem hűségesen kitart a francia politika mellett

Bécs, február 3.

Osztrák lapok értesülése szerint a német kormány kísérletezése Prágában, hogy Csehországgal is a lengyel-német egyezményhez hasonló, támadást kizáró megállapodást kössön, nem járt eredménnyel. A cseh kormány válaszában közölte Berlinek, hogy ő is őszintén óhajtja a békét, de nem találja semmi értelmét a különleges egyezménynek, mikor a Kellogg-paktum és a locarnoi egyezmény ugyis fennállnak. Különben Németország és Csehország között különös vitás kérdés nem is létezik, ami ilyen külön egyezményt tenne szükségessé.

— Egyébként pedig — adja tudtára a cseh kormány Németországnak — a cseh-szlovák köztársaság semmiféle külpolitikai megállapodást nem köthet meg más-kép, mint szövetségeseivel, vagyis Franciaországgal és a kisanlantállamokkal való előzetes megbeszélés alapján.

Komolyra fordult a „lejátszatott” véres bandita-támadás

Felfegyverzett banditák várták a helyszínen a hivatalos biznisságok s erős golyózáporral igyekeztek kiszabadítani elfogott társaikat

Botosani, február 3.

Páratlan eset történt tegnap Botosani-megyében Trusesti község közelében. Mint emlékeztet, ugyanezen a helyen nemrégiben véres rablótámadás zajlott le, amelynek során a rablókkal szembeszálló Mihail csendőrnagy, Agrigorei őrmester és egy csendőr súlyosan megsebesültek. A banditákat azután sikerült elfogni Măzare, Acasandrei és Bolla egyemegebeli faluból származó elzülött szegényegyek személyében. Csütörtökön délelőtt kivitték őket a helyszínre, hogy ott a bűnügyi nyomozás szokásai szerint lejátszassák velük az egész jelenetet.

Alig kezdtek hozzá azonban az erdőben az „előadáshoz”, a fák között újabb banditacsoport jelent meg, ezúttal tíz személyből, puskákkal felfegyverkezve és

tűzolni kezdett a helyszíni szemlére kiszállt csendőrszakra. Ugyanakkor odakiáltottak a három fogoly banditára, akikről a helyszíni ujralfelvétel megejtése végett levették a bilincseket:

— Meneküljete ide hozzánk!

A csendőrök felvették a tűzharcot a banditákkal s közben sürün tüzeltek a menekülő három rablóra is, akik több golyótól találva, holtan estek össze. A lövöldözés még tartott egyideig a fak védelme alatt, a tízes rablótársaság azonban, látva, hogy cimboráik ugys elestek s a csendőrök számbeli fölényben is vannak, gyorsan visszahúzódtak. Utolsó sortüziük azonban súlyosan megsebesített két csendőrt: Gainát és Meianut.

Most az egész megye csendőrsége folytatja a hajtóvadászatot a páratlanul vakmerő rablóbanda után.

A parlamenti élet kezdetén...

Egyszerre ülésezett a két liberális-párt vezetősége

Bratianu György már nem tartja kizártnak az anyapártba való visszatérést — Vajda lesz az elnöke a „harmadik kormányképes párt”-nak?

Mit jelent a pénzügyminiszter az érkező szakértőknek?

Bukarest, február 3.

A csütörtökön délbén ünnepélyesen megnyílt parlament pnteken az egyházi és hivatalos ünnepre való tekintettel nem tartott ülést. Első érdemleges ülését — amint megittuk — úgy a szenátus, mint a képviselőház szombaton délután tartja, megkezdve az igazolási vitát. A korelnöki szerepet a mandátumok igazolásának meg történetig és a tisztikar megválasztásáig a képviselőházban Bacalbasa Konstantin, az ismert köziro, a szenátusban pedig Constantinescu Grigore tölti be.

Pénteken délelőtt fél 11 órakor Bratianu Dinu pártelnök lakásán összeült a kormánypárt állandó választmányának ülése. Jelen volt Tărarescu miniszterelnök

is. Kiszivárgott hírek szerint a végleges adósságrendező törvénnyel kapcsolatosan felvetődött nézeteltéréseket vitatták meg első sorban, majd elhatározták azt is, hogy a parlamenttel életfogytiglani nyugdíjat szavaztatnak meg Duca özvegyének. Megállapodtak továbbá abban, hogy kiket ajánlanak a törvényhozó testületek elnökségébe és tisztikarába, valamint, hogy a többség milyen magatartást fog tanúsítani az igazolási vitában az ellenzék támadásaival és választás-megsemmisítési követeléseivel szemben. Az ülésről hivatalos közleményt nem adtak ki.

Egyidejűleg ülést tartott a Bratianu György vezetése alatt álló liberális-párt vezetősége is. Ennek tárgyalásai ele poli-

kai körökben meglehetősen érdeklődéssel tekintettek, mert az utóbbi időben egyre áthatalosabban tartotta magát az a híresztelés, amely szerint mostanában már komoly tárgyalások folynak a két liberális párt egyesüléséről. Mind a két liberális pártban számos híve van már a megegyezésnek s a napokban ipar- és kereskedelemügyi miniszterre kinevezett Sassu is az egyesülés mellett tör lándzsát. A georgisták vezetőségi ülésén Bratianu György terjedelmes politikai beszámolót tartott, ebben kitért az olberális-párt kebelébe való visszatérés kérdésére is.

— Nem zárjuk ki a liberális-párt egyesítésének és megújításának az eszméjét, — mondotta ezzel kapcsolatban a pártvezér —. Megállapítom azonban, hogy a választó-polgárság külön politikai érdegyánánt elismert bennünket.

Ezekkel a kijelentésekkel Bratianu György nyilván azt akarta kifejezésre juttatni, hogy most már hajlandó a nagybácsija vezetése alá került olberális-párttal egyesülni, de csak olyan alapon, mint amikor két politikai párt olvad össze. A georgisták tehát csupán messzebbmenő feltételek teljesítése esetén készek anyapártjukba visszatérni. Másrészt hangsúlyozni akarta, hogy pártja nem bitrolja a liberális nevet, hiszen a választó-polgárság jelentős része mint ilyenre adta ra szavazatát.

Vajdával az élén alakul meg a harmadik kormányzópárt?

A parlament összeülését természetesen ismét megelőnik a politikai bosszorkánykonyha. Alighanem azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy Mihailachénak mégsem sikerült megbékíteni politikailag Maniut és Vajdát, továbbá hogy Vajda minap hosszabb kihallgatáson volt az uralkodónál, a Lupta szerinti többé-kevésbé komolyan vehető híresztelések keltek szárnyra arról, hogy — az Argetoianu-féle harmadik kormány-párt Vajdával az élén jön létre, miután Averescu, Lupu és Iunian nem voltak hajlandók köteleknek állni. Ez a párt — amint a Lupta tudni véli — jobboldali irányzau, „hiper-regalista” alakulat lenne s míg Vajda volna az elnöke, Argetoianu és Goga lennének az alvezérek. Elvezvén a felsőbb körök rokonszenvét ennek a pártnak jutna az utódlás joga a liberálisok távoztása után.

Bár köztudomásu, hogy Vajda és Goga között évtizedek óta igen barátságatlan a viszony, mégis tucatnyi politikusi köti az ebet a karóhoz, hogy ez a kombináció utban van s hogy Vajda éppen erre való tekintettel makacsolja el annyira magát Maniuv és Mihailacheval szemben.

Másrészt szó van arról, hogy Lupu dr. és Iunian visszatér a nemzetiparasztpártba, amelyben Erdélyt egyedül Maniu személyisége fogja képviselni.

Ilyeténképpen mégis megszűnnék a politikai erők jelenlegi szétforgácsoltsága s míg a nemzetiparasztpárt inkább balra tolnának, az új Vajda-párt a jobboldalon helyezkednék el. Így csakugyan három nagyobb párt vetélkednék egymás között a hatalomért, aszerint, hogy a közvélemény melyik árnyalatot kívánja meg közülük.

Mindez persze — amint maga a Lupta is leszögezi — egyelőre csak tervezgetés, amiben azonban sok a valószínűre-válás lehetősége.

A pénzügyminiszter jelentése a szakértőkhoz

Szombaton a fővárosba érkeznek végre az állam külföldi hitelezőinek pénzügyi szakértői, hogy felülvizsgálják Románia fizetőképességét. A három szakértő általános tájékoztatása céljából Slavescu pénzügyminiszter jelentést készített, amelynek első része megállapítja, hogy Madgearu emlékeztetés áttutalás-felfüggesztő rendelete óta az állam bevételei nem emelkedtek, a pénzügyi helyzet nem javult, a nemzeti vagyon nem nőtt s a külkereskedelmi mérleg nem ad annyit felesleget, amiből egészében ki lehetne az állam külföldi tartozásainak eddigi részleteit fizetni. A jelentés második része viszont azt szögezi le, hogy a romániai adófizetőre újabb terhek nem róhatók, sőt a jelenlegi adókat is csökkenteni kell, mert nálunk az adók jóval magasabbak, mint másutt. Következésképpen a kormány kéri a szakértőket állapítsák meg, hogy a külföldi adósságok leszállítása nélkül nem lehet megkezdni az ország gazdasági és pénzügyi helyzetének feljavítási és konszolidálási munkáját s hogy elengedhetetlen szükség van a szelvényesedékek összegének csökkentésére.

A kormány bizik benne, hogy a szakértők maguk is javaslatot fognak tenni felülvizsgálatuk után az állam külföldi tartozásainak csökkentésére.

ASZTALOS SÁNDOR:

BEREZOVSKY VLADIMIROVICS PÁL NAGYHERCEG

elvérzett a temesvári
népkonyha kövein

Temesvár, február 3.

Életem egyetlen nagyhercege. Amíg meg nem ismertem, kizárólag orosz regényekben volt hozzájuk szerencsém. Berezovszky Vladimirovics Pál volt az első, aki megtisztelt ismeretségével, mondhatnám, majdnem barátságával.

★

Az ismeretségünk úgy kezdődött, hogy űltem a szerkesztőségben és rá akartam gyújtani egy cigarettára. Gépiesen kutattam zsebeimben gyufa után s egyszerre csak megvilámlt előttem a gyufa lángja. Felnéztem. Sovány, de nagyon szabályos és kedves arcú fiatalember nézett rám és tartotta mosolyogva a gyufát. Nagyon sovány — mit kertelek — kiéhezett volt a fiatalember arca, de ez korántsem tette olyan szánalmasá, mint azok a ruhának csufolt rongydarabok, amit magára öltött. A gyufát megköszöntem, ő bemutatkozott: Berezovszky Vladimirovics Pál nagyherceg. Szeretne valami állást, úgy halott, a város felvesz utcaseprőket, de hát ehhez pártfogás kell. Azért jött be. Protezsáljuk.

Huszonhároméves volt ekkor Mihajlovics Pál nagyherceg és életének egyetlen forró vágya, hogy bejusson a városhoz utcaseprőnek.

★

Még emlékezett mindenre, hiszen öt éves volt, amikor a kormányzósági palotában sikos lett a padló a kiontott vértől. Évszázadokon felgyült keserűség, bosszu nyert gáttalan utat és ott pusztult a kormányzó — Pál nagyhercegünk apja — a lányok és még sokan. Pál nagyherceget megmentette a kormányzó adjutánsa; átszökött a gyermekkel Romániába. Amíg az átsempészett ékszerekből tartott, az adjutáns gondoskodott Pálról. Amikor az is elfogyott, nyomorba jutottak és Berezovszky Pál megkezdte a nyomorgó proletárfiú vándoréletét. Egyik regáti városból a másikba vándorolt egy darab kenyérért. Néha éhesen, rongyokban dideregve gyalogolt tovább onnét, ahol már megszűnt a munkalehetőség.

Vándorlásai során eljutott Brailába, ahol súlyos betegen kórházba került. Egyik délután egy leány állott meg a betegágyánál. Hallotta, hogy itt egy orosz nagyherceg fekszik súlyos betegen. Ő is orosz. Azért jött, hogy segítsen rajta. Ő is orosz. Ő is emigráns.

Pál nagyhercegnek bizonyára a világ legjobb angyalárát sugározta ebben a pillanatban a lány szílváson lapos arca, szépsége. Két keze a mentőangyal kezei. Akkor így is volt. Holott a halálangyala jelentkezett azon a délután Pál nagyherceg betegágyánál. A halálangyala Nina Achrodina nevében.

★

Nina Achrodina nem volt nagyhercegnő, de abban a pillanatban szinte elérhetetlen magasságban állott mégis Pál nagyherceg felett: álma volt. Nevelőnő. Rendesen élt, rendesen ruházkodott. Amit Pál nagyhercegről már rég nem lehetett elmondani. Amije volt, ettől a perctől kezdve megosztotta Pállal, aki felgyógyulása után is ott maradt Brailában, Nina mellett és a Nina tenyerén. Valószínűleg őt is kinevelte a lány, aki, ha nem is volt nagyhercegnő, de előkelő orosz állami főtisztviselő lánya. Kifűző iskolákkal. Zárkában nevelkedett. És — hat évvel idősebb volt Pálnál.

A baj valószínűleg ekörül volt, vagy a véro ajtotta tovább? Isten tudja. Elég az hozzá, hogy Pál unta a brailai életet. Azt mondta Nina Achrodinának, hogy dolgozni akar. Ugy hallotta, hogy Erdélyben könnyebb munkához jutni. Elutazik. Nina beleegyezett. Hitt és bírt Pálnál. Pál neki nem a kórházi ágyról felszedett csavargó volt. Neki Berezovszky Mihajlovics Pál nagyherceg volt. Rongyosan, csocskosan, kiéhezve is. Hogyne hitt volna! Adott neki ezerkétszáz lejt s ezzel a pénzzel zsebében elindult Erdélybe.

★

Nehéz Pál herceg utját követni. Belletrisztikai hazugságokkal sem akarom érdekesebbé tenni történetemet: riportot írok. Csak azt com, amit bizonyosan tudok róla. Hosszabb csavargás után végül Aradon kötött ki. Itt rosszabb ideig dolgozott, kitanult mesterséget — megint egy nő segítségével. Általában megállapítható, hogy a nők vonzódtak Pálhoz, aki viszont szerette a változatosságot. Egész addig, míg össze nem akadt Aradon Borza Máriaval.

Mária, ugylátszik, a legtöbbet jelentette az életében, mert tőle nem akart elválni.

★

Nina Achrodina hiába várt Brailában. Azt mondta, neki nemcsak a szerelmet jelentette Berezovszky Pál, hanem az „eszmét” is, a helyben fanatikusán hitt. Elindult megkeresni „szerelmet” és a küdő vált „eszmét”. Egy

évig kutatta keresztül egész Erdélyen és nem sokkal volt jobb állapotban, mire Temesvárra érkezett, mint annak idején Pál nagyherceg, amikor a brailai kórházban rátalett. De vegre Temesváron megtalálta.

Felkereste a nyomortanyán, ám, látszólag, ő maradt győnge abban a vitában, amelyre noszsu ideje olyan nagyon készült. Pál nagyherceg Borza Mária mellett akart maradni, kérte Ninát, nyugodjék ebbe bele. Gyermekek is van és a másik is uton van már... Borza Mária valahonét előkapart száz lejt utiköltségre, hogy Nina továbbutazhasson. Pál elkísérte Lugosig. Aztán, megnyugodva, visszatért Temesvárra, Mária mellé és seprőjéhez, amellyel boldogan söpörte az utcát, mert kenyeret adott.

★

Eppen csak hogy megebedett és elnyújtózott a népkonyha meleg gőzében, az emésztés csendes nyugalmával, amikor megállott az asztal előtt Nina Achrodina. A kezében egy kis zacskó volt, hegyes kis „stanioli”, amelyben a negyedkilós liszt- és só-csomagokat szokták adni. Amikor leült, ezt a kis zacskót letette maga elé. Rövid ideig vitakoztak. Egy pár éles mondat. Nina felemeli a kis zacskót. A papíron tűz csap ki. Pál nagyherceg orrán száján vér ömlik már az első lövés után. De még felugrik. Menekülni próbál. Tántorogva. A fal mellett. Még két lövés. Nina Achrodina hideg kegyetlenséggel céloz: mind a három jól talál.

★

Pál nagyherceg soha nem látja viszont a tífiszi kormányzó palotát.

A nagy amerikai dollár-tranzakció két és félmilliárd papírdollár nyereséget jelent Rooseveltt a nemzetközi valuta-háború kiűrésével számol

Washington, február 3.

A dollárnak 59.06 centre való leértékelésével az amerikai államkincstár pontos számítás szerint nem kevesebb, mint 2686 millió papírdollárt nyer. Ebből az összegből kétfélmilliárd dollárt a kormány a valutakegyenlítési alap létesítésére fog fordítani.

Az elnök és környezete nyilván tisztában vannak vele, hogy a hatalmas valutatorontási akciónak meglesz az ellenhatása a nemzetközi piacon. Rooseveltt elnök tegnap nyíltan megmondta a sajtónak adott nyilatkozatában, hogy a pénzügyminisztérium alap felhasználása tekintetében egyetlen külföldi kormánnyal sem bocsátkozik tárgyalásokba. Ilyenformán számol a nemzetközi valutaháború kiűrésével is.

A dollár aranytartalma különben, a dollárleértékelési rendelet értelmében, ezennel 15.25 gram lesz.

Segítségkérő hangok a sirhant

Ki kellett bontani a sirt, hogy Aranyospolyán meg alól...
nyugodjék: csakugyan halott a fiatal Popa Gheorghe

Torda, február 3.

A Torda szomszédságában fekvő Aranyospolyán községből a közelmúltban súlyos állapotban a kolozsvári klinikára szállították Popa Gheorghe 24 éves fiatalembert, aki betegsége ellen széruminjekciót kapott. A beteg az injekció után rövidesen meghalt. A klinika halottas-kamrájába került, ahonnan később haza szállították és a faluban rendes szertartások szerint eltemették.

Másnap, midőn a falu lakossága már felszabadult a gyászhangulat hatása alól, egyszerre az a hír kelt szárnyra, hogy a halott fiatalember öreg édesapja a temetőben, ahová fia sírjához látogatott el, onnan fia segítségét kérő hangjait hallotta. Erre a hírre sokan a temetőbe siettek, ahol az édesapa önkívületi állapotban összefüggéstelen szavakkal bizonyítani igyekezett, hogy a sírból a fia hangja hallatszik. A megjelentekre ez a megrázó jelenet oly erős hatással volt, hogy nagyrésztük szintén hallani vélte az öreg ember által hallott hangokat.

A jelenlevők között volt az elhunytak néhány közeli hozzátartozója is, akik visszaemlékeztek arra, hogy midőn

a hulla a halottaskamrából a boncterembe került, annak testrészein gyöngyöző vizesseppet láttak, amiből ők is azt következtették, hogy az elhunytat tényleg tetshalottként temették el.

A rokonoknak ez az előadása borzalommal töltötte el a jelenlevőket, akik közül többen, magukból kikelve, a csendőrségre siettek, ahol az esetet jelentve, engedélyt kértek a sír felbontására.

Ez a csendőrség közbenjöttével azonnal meg is történt. A koporsó felbontása után aztán megállapítást nyert, hogy a halott éppúgy feküdt a koporsóban, mint ahogy eltemették.

Ez a hivatalos megállapítás úgy az elhunyt hozzátartozóit, mint a falu lakosságát aztán teljesen megnyugtatta.

A felzavart kedélyek megnyugvása után rájöttek, hogy a kolozsvári klinikán a halotton tapasztalt izzadásszerű gyöngyözést a hullának a hideg halottas kamrából a meleg boncterembe való jutása idézte elő, míg a temetőben észlelt emberi hangokat nem más, mint a közeli aranyosgyéresi szeszgyárból jövő zugas okozta.

D. J.

DIANA

közönségpályázatának eredménye

A DIANA sósorsos közönségpályázatára több mint 19.000 pályázat érkezett be. Ezek közül a zsűri egyhangulag 24 pályamunkát választott ki, amelyeket a 4 készpénz-díjra és a 20 vigaszdíjra méltóknak talált

A 24 díj a következő beküldők között kerül kiosztásra:

Gerhard Paul Braşov, Barbie Magda Timişoara, Edmund Holly Sibiu, Mircea Marcoi Alba Iulia, Brataşanu P. Alba Iulia, Adalbert Mag Timişoara, J. Böhm Cluj, Hanna Alexi Braşov, Lőrinc Lorand Deva, Müller Erzsike Fratelia, Vecsey Nagy Dezső Aghireş, Teodor I. Baduleasa (Teleorman), Joseline Oberth Mediaş, Wilhelm Lootz Sibiu, Hanna Fiertz Timişoara, Kathonay Tibor Cluj, Sz. Schwarz Margit Timişoara.

Fenti névsor a nyerteseket nem a díjazás sorrendjében tartalmazza mert a zsűri tagjai zárt borítékokban Dr. Morariu közjegyzőnél, Timişoara helyezték letétbe a pályadíjak sorrendjére vonatkozó ítéletüket. Ugyanakkor az Erdélyrészi DIANA Forgalmi R-T. ugyancsak Dr. Morariu közjegyzőnél letétbe helyezte a készpénzdíjak összegét.

A pályamunkák díjazásának sorrendjét csak 1934. március 31-én hozzuk nyilvánosságra, hogy ezáltal alkalmat adjunk a közönség azon részének is jelentős díjak elnyerésére, amely első pályázatunkon nem vett részt. Ezért

új közönségpályázatot

hirdetünk: A zsűri által legjobbnak ítélt 24 pályamunkát nyilvánosságra hozzuk és

aki eltalálja, vagy legjobban megközelíti a zsűri döntését,

10.000 lejt kap!

Ezenkívül további 16 000 lei készpénzdíjat és 50 vigaszdíjat osztunk ki a második pályázatunk folyamán.

Részletes feltételeket a lap február 11-iki számában közlünk!

Két-két havi fogházat kapott 3 diák Kolozsváron

Kolozsvár, február 3.

Az itteni hadbíróóság csütörtökön este hirdetett ítéletet a hatósági személy megsértésével vádolt Popa Emil, Caranica Nicu, Serbu Ioan és Serbu Constantin vasgárdista egyetemi hallgatók ügyében. Nevezettek letartóztatásuk alatt cellájukban kiragasztották Duca gyilkosának és Corneli Zelea-Codreanu-nak a fényképét, majd fenyegető levelet intéztek Biriescu ügyészhez.

A hadbíróóság szótöbbséggel bűnösnek találta a vádlottakat és mindegyikükre két-kéthavi fogházra ítélte.

Elhalasztotta a döntést a Semmitőszék a Löblé-léle híres feketeszesz-ügyben

Bukarest, február 3

A Semmitőszék tegnap tárgyalta a nagyváradi Triton-szeszgyár 961 millió bírságának ügyét. Mint emlékeztetés, a gyárat, illetve az abban érdekelt Löblé László dr., Sámuel József, Hittner Lajos, Klein József, Stern Simon és Krausz Dávid gyárosokat feketeszesz gyártásának vádjával a fenti óriási összegű bírsággal sújtották, ezenfelül külön eljárást indítottak ellenük. A szeszgyárosok most azt kérték a Semmitőszéktől, hogy a két eljárást egyesítsék és úgy folytassák le. A legfelsőbb bíróság február hetedikére halasztotta döntését.

Folynak a lengyel-román kliring-tárgyalások is

Bukarest, február 3

A napokban értekezlet volt az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban, amelyen részt vettek Assan államtitkár, Popescu és Dumitrescu miniszterium igazgatók, Bianu kereskedelmi attasé és Vetulani, a bukaresti lengyel kereskedelmi attasé. Ezen az összejövetelen kezdtek meg a tárgyalásokat az új román-lengyel kliringegyezmény ügyében. A korábbi ideiglenes megállapodás ugyanis január 31-én lejárt.

Valószínű, hogy a tárgyalások rövidesen véget érnek és legkésőbb február második felében megkötik az új egyezményt, amely 1934 év végéig szabályozza a két ország közti forgalmat.

HIREK

A Távol-Kelet ősember

Évek óta ismételtelen érkeztek hírek azokról a nagyszabású ásatásokról, amelyeket a winal földtani intézet európai és amerikai szakemberek bevonásával a Pekingtől 42 kilométernyire délnyugatra elterülő Choukoutien barlangban nyíló barlangban vezettek. Az első embernyomot, egy ősemberi zápfogát Zdansky találta meg tíz év előtt. Azóta rendszeres ásatások során egész sereg ősgércs és ősember maradványa került napvilágra, amelyekről Davidson Black, páter Teilhard de Chardin, C. C. Young és W. C. Pei most vastos kötetben összefoglaló beszámolót írtak. Az emberszába-majommaradványok mellett a legnagyobb figyelmet kétségkívül a Sinanthropus (vagyis kínai ősember) néven leírt ősemberi maradványok érdemlik, az embermaradványokat kísérő kő- és csontpárral együtt. A réteg, amelyből az állati és emberi maradványok kikerültek, a löszkorszaknál idősebb. A rétegek a mainál enyhébb klíma alatt rakódtak le. Napvilágra csak vázdarabok: fogak, állkapcsok és egyéb kisebb-nagyobb csonttörödékek kerültek, teljes, összefüggő csontváz nem. A fogak a harmadkorból jól ismert Dryopithecus-típust mutatják, az állkapocs viszont határozottan modernebb szabású emberre vall. A jó állapotban kiásott koponyák agyüregéről gipszöntvényt készítettek. Ennek tanulmányozása alapján kétségtelen, hogy a Sinanthropus tipikusan emberi aggyal bírt már, nyilván jobbkezes volt és már a tagolt beszédet is elsajátította. A négy kutató egybehangzó véleménye szerint a Sinanthropus már a mai emberek alakjához tartozott és a jávai Pithecanthropustól nagyon messzire eltávolodott. A kísérő kő- és csontpárral részben a löszkorszak előző időből, részben magából a löszkorszakból, részben az azt követő időkből maradt fenn. Sok pattintott kőszerszám emlékeztet az európai mouszteri típusú kőszerszámokra, de korántsem azonos ezekkel. Az eddigi leletek alapján nem valószínű, hogy ezeket a kőszerszámokat a Sinanthropus pattintotta volna.

— **IDŐJÁRÁSJELENTÉS.** A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint hideg idő várható, változó felhőzet, havazás inkább csak a déli részeken valószínű.

— **Eltemette a hóvihar egy japán sziget lakóit.** Tokióból jelentik: A japán tengerben fekvő Utszurszjo szigeten súlyos hóvihar-katasztrófa pusztított. Attól félnek, hogy a kis sziget valamennyi lakosa életét veszítette. A szigetre mentőexpedíció érkezett, amely eddig negyvennégy holttestet ásoit ki a hó alól.

— **Véres vallásháború Afrikában.** Londonból jelentik: Kenia keletafrikai gyarmaton vallási villongások törtek ki, amelyek során számos keresztény bennszülöttet megölték. A gyilkosok egy fanatikus szektához tartoznak, amely azt állítja, hogy isteni erők birtokában van. A szekta hívei és a keresztények között összeütközésekre került sor, amelyeknél a szekta két hívét megölték. A „fekete messiás” hívei vezérléssel az élükön bosszúból megtámadták két keresztény falut. Elkeseredett közlések keletkeztek a két falut végül felgyújtották. Eddigi jelentések szerint a felgyújtott falu lakói közül nyolc életét veszítette és negyvenen súlyosan megsebesültek.

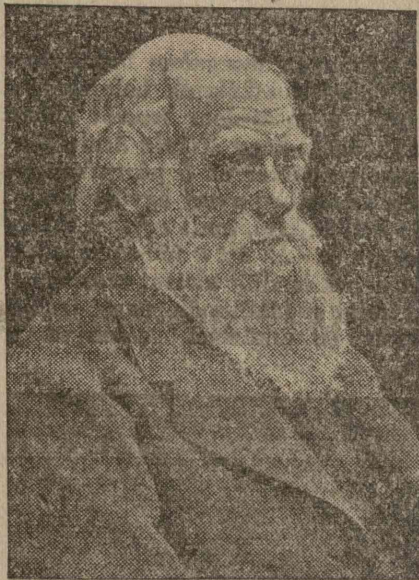
— **Még mindig nem adott életjelt a csikszeredádi állomásfőnök.** Csikszeredáról jelentik: Idestova már három hete annak, hogy a vasúti vezérigazgatóságtól kiküldött ellenőrök a százezer lejt jóval meghaladó hiányt fedezték föl a csikszeredádi állomáson. Amikor Menciu állomásfőnököt felelősségre akarták vonni a sikkesztésért, ahol sem találtak meg. A jószímetu ember idejében megnezelte a számára igen kellemetlen dolgot s bucsu nélkül elpárolgott. Az illetékes bírósági fórumok közbejöttével azonnal országra szóló körözést adtak ki az állomásfőnök ellen, de mind a mai napig nem tudták előkeríteni.

— **1933-ban 2100 filmet gyártottak a világon.** Az Egyesült Államok kereskedelmi miniszteriumának számítása szerint az elmúlt évben az egész világon játszott filmek száma 2100 volt. Érdekesebb, hogy ezek közül a legtöbbet Japánban készítették és pedig 750-et, míg az Egyesült Államokban csak 510-et. Azután következnek Angolország 190, Németország 143, Franciaország 140, a többi európai ország 175, India 76, Kína 60, a többi tengerentúli ország 54 filmmel.

— **Tiltakozó gyűlést terveznek a csiki adófizetők.** Csikszeredáról jelentik: Csikban eddig nem igen voltak úgynevezett nagy megmozdulások az adóztatás mai rendszere ellen. Annál inkább nem, mert a pénzügyminiszterekhez eljuttatott sérelmeket föltárá emlékiratoknak egyetlen esetben sem volt komoly következménye. Most aztán, amint értesülünk, február ötödikére nagy tiltakozó gyűlésre akarják összehívni a vármegye adófizetőit. A gyűlésen az eddigi tervek szerint, emlékiratot szerkesztenek, melyben a köztelhivveléssel kapcsolatos összes orvoslásra váró sérelmeket föltáráják s kérik fogják a kormányt, hogy a tönk szélén álló megyével csináljon valamit. Tegye elbirhatóvá az életet. A tervezett gyűlés iránt érthető nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A Popolo di Roma érdekes riportban számol be két hölgyről, akik nem a legnőiesebb mesterséget, a tengeri kalózságot űzik: „A kínai kalózok közt már régen Lai Choi San tartja a rekordot. Rablóhajzáratai, kegyetlensége, hidegsége már nem egy legendát támasztottak mögötte. Azokban, akik ismerik, szírómfínomságu neve borzalmas jelenetek, halál, kínzás, sikoly, vad rablás emlékeit idézi fel. Lai Choi San könyörtelen. Támad, zsákmányol, gyilkol és elsüllyeszti a megtámadott hajót. Asszony és mégis — minden hajós ezt bizonyítja — senki nem olyan kegyetlen, mint ez a női rablóvezér. És ennek a kínai kalóznőnek versenytársa támadt egy fiatal amerikai hölgyben, aki éppen olyanszép, mint amilyen vakmerő. Számos kínai rablóbanda már tengeri rabló-királynővé pályáztotta. Huszonhatéves, sikerrel végzte el egyetemi tanulmányait, minden nyelven beszél, kínaiul is, szünet nélkül dohányzik és áldozatait revolverrel intézi el”. Lám, modern korunkban milyen irányban „fejlődik” az egyre függetlenebb és egyre önállóbb „gyöngéd nő nem”.

DARWIN SZÜLETÉSÉNEK 125-İK ÉVFORDULÓJA

Charles Darwin, a nagy angol természetkutató, aki a fajok keletkezéséről és az ember származásáról írt alappelő munkáival utlóro munkát végzett a tudományos kutatás területén és új alapokra fektette a természettudományos nézeteket, ezélett 125 évvel született, 1809 február 12-én az angliai Shrewsbury-ben.

— **Megünneplik Attila trónralépésének ezeröttszázadik évfordulóját.** Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Irodalmi Társaság vasárnap délelőtt Kornai István elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy Attila trónralépésének 1500-ik évfordulóját az összes irodalmi és kulturegyesületek bevonásával megünnepli. Az évforduló jövőre lesz.

— **Pórujáró vagonfosztogatók.** Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A rendőrség letartóztatta Câmpian Pantea és Curt Tanea ismert betörőket, akik az emult ójszaka folyamán a vasúti állomáson egy vagon törtek fel. A két betörő, akik azt hitték, hogy a vagonban értékes áruk vannak, egy bordót loptak onnan, amiben azonban disznószir helyett fagygyut találtak. A betörők kihallgatásuk során bevallották, hogy néhány nappal ezelőtt falun dolgoztak, ahol egy gazda házából nagymennyiségű szalonnát és zsírt zsákmányoltak. Mindkettőjüket átadták az ügyészségnek.

— **Ha a szállópásztor gyanút fog.** Tudósítónk jelenti: Torda egyik külvárosában a napokban szinte emberáldozatot követelő, véres verekedés folyt le. A dolog úgy kezdődött, hogy Benke Árpád, tordai szálló- és disznópásztor a környék szállótulajdonosaitól rendeletet kapott arra, hogy a szállókat bekerítő fákra a tél folyamán is gondot viseljen. Vasárnapról hétfőre virradólag Benke észrevette, hogy ismeretlen tettesek éjjel a sötétség leple alatt az egyik szállóból néhány fát kivágtak. A szállópásztor megpróbálkozott azzal, hogy a tettest a maga erejéből kinyomozza. E nyomozás során olyan jelenségek merültek fel, amelyek arra engedtek következtetni, hogy a fát egy közeli szomszédja, Garla N-

— **Vasúti bérletjegy-hamisítással vádolnak egy nagyenyedi tanárt.** Tudósítónk jelenti: A kolozsvári „Globus” menetjegyiroda tulajdonosa feljelentést tett a rendőrségen, Hanganu Gheorghe nagyenyedi tanár ellen, aki a Kolozsvár — Nagyenyed vonalra szóló vasúti bérletjegyét meghamisította. A rendőrség a feljelentés nyomán vizsgálatot indított a bérlethamisítással vádolt tanár ellen, akit rövidesen kihallgatnak.

— **Szomorú farsangi vásár Csikszeredán.** Csikszeredáról jelentik: Csütörtökön zajlott le Csikszeredán a szokásos farsangi vásár. Az azt megelőző két nap országos állatvásár volt. Ugy az állat-, valamint a kirakóvásárok eredménye a lehető legsilányabb volt.

ABLAK

colae vágta ki. A pásztor felkereste Garlát és felszólította, hogy a kivágott fát szolgáltassa vissza. A gyanúsított erőlyesen tiltakozott a vád ellen, de a szállópásztor ezzel mitsem törődött, hanem önkényesen meg házkutatást is akart tartani Garlánál. Ez a gyanúsítottat annyira felháborította, hogy fejszét ragadot Mérges verekedés kezdődött, amelynek zaját a szállópásztor felesége is meghallotta és összezsúrdította az egész szomszédságot. A komoly közelharcot folytató verekedőket senki sem tudta szétválasztani. Csak később sikerült ez, amikor valahonnan egy rendőr is előkerült, aki a verekedésnek véget vetett s azok szereplőit a rendőrségre bekísérte.

— **NŐI GANGSTER.** Haselhurst Georgina 24 éves pincérnő, foglalkozását felcserélte a gangsteré. Olyan ügyes volt, hogy vezetője lett egy bristoli betörőszövetkezetnek, amely főként áruházakat dézsmált meg. Egy ilyen alkalommal lecsapott rájuk a rendőrség, amely a szomszédos házak egyikének tetőjén fogta el a vakmerő női gangstert. Nem találtak fegyvert nála, csak egy elegáns kis bőrdöngő, tele a legfinomabb betörőszerszámokkal.

— **DOLGOZIK A KÉZDIVASÁRHÉLYI SPORT EGYESÜLET.** A „Kézdivásárhelyi Sport Egyesület” folyó év február 10-én este 9 órai kezdettel a Vigadó nagytermében sportakadémiával egybekötött táncmulatságot rendez. A műsoron ritmikus, gyermek, szer- és talajtorna mutatványok szerepelnek.

— **Halálos fejsze-párbaj a juhok miatt.** Dévái tudósítónk jelenti: Plavia Konstantin Ohába — Ponor községben lakó 1935 október 26-án este kiment a kertjébe, hogy egy karót kivágjon. Legnagyobb meglepetésére nagy sereg juhot talált a kerthben Cocoldea Lázár őrizete alatt. Plavia felszólította, hogy hajtassa el a juhokat, de Cocoldea megfenyegette a botjával. Plavia futásnak indult, bár fejsze volt a kezében. Ellenfele üldözni kezdte s amikor utólrta, Plavia a fejszével leütötte Cocoldeát. Közben megérkezett a községi bíró és két falusi ember, akik a menekülő Plavia segítségkérésére futottak oda. Cocoldea akkor már halott volt. A devái törvényszék most tárgyalta le az ügyet a Plavia Konstantin 2 évi fegyhábüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Egy mulatság kellemetlen befejezése.** Tordáról jelentik: A tordai munkásság az elmúlt szombaton a város egyik vendéglőhelyiségében farsangi mulatságot rendezett, amelyen a jelenlevők a legkellemesebb hangulatban szórakoztak. A hajnali órákban Németh János, Németh Ferenc és Sós János tordai kömivesek egy utcai lány miatt, akit a rendezőség a mulatságról eltávolított, rátámadott Széll Károly lakatosra, akit e lépéséért goromba szidalmakkal, fenyegetésekkel illették. A rendezőség megpróbálkozott azzal, hogy a feldühödött, szinte a tettelegességgig menő kömiveseket lecsendesítse, de mindhiába. Erre a keletkezett vitába a mulatságon szolgálatot teljesítő Sura István detektív is bekeveredett, de ez csak olaj volt, a

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-téle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

tüzre. A rendzavarókat sikerült ugyan az utcára kituszkolni, de azok most detektív ellen fordultak, aki csak úgy menekült meg a komolyabb veszedelemtől, hogy ijesztesésképpen revolveréből a levegőbe lőtt. Erre a környékről még segítségére jött néhány rendőr, akikkel együtt sikerült a garázda kömiveseket megfékezni és a rendőrségre kísérni. A rendzavaró kömiveseket kihallgatás után szabadon bocsátották, de hatóság elleni erőszak büntette miatt megindult ellentük az eljárás.

— **Megjelent az Ut februári száma.** Most hagyta el a sajtót Az Ut Zsidó Társadalomtudományi Folyóirat második száma. A lap januárban megjelent első száma általános érdeklődést váltott ki teljesen újszerű nivós cikkeivel és kifogástalan nyomdatechnikai kiállításával. A most megjelent februári szám érdekes tartalmából kiemeljük a következő cikkeket: Alprogrszívek a zsidó uccában (Szigeti Péter). A zsidókérdés szociológiája (Judex). Calea Vacaresti (Regényrészlet, I. Peltz). A zsidó-arab kérdés két levél tükrében (D. S.). A szocializmus teoretikusai és a zsidókérdés (M. Zuckermann). A romániai zsidókérdés (Két cikk margójára, S. C.). A Könyvekről rovatban megírágyallásra találunk Ilja Ehrenburg Lasik Roitschwantz és Lior Feuchtwanger A zsidó háború c. könyveit. Gazdag Szemle és változatos Tölthegyről rovat egészíti ki a lapot. A lap megrendelhető a kiadóhivatalnál, Cluj, Mar. Foch 63.

— **Hasszorulás,** rossz emésztés, erős bomlási és eriedési folyamat a gyomorhélhuzamban, bélbakterium- és gyomorsevultengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett visszafejlődnek

— **Az ismeretlen utitársnő ellopta az árvalány kékításkáját.** Nagyváradról jelentik: Pénteken reggel a nagyvárad állomásra érkezett a vonattal Pasculet Ilona 21 éves árva leány. A leány, amikor leszállt a vonatról, észrevette, hogy valaki elvette a kékításkáját. Azonnal jelentette a dolgot a rendőrségen, ahonnan megkezdtek a nyomozást. A gyanu egy ismeretlen nevű hölgyre irányult, aki Pasculet Ilonával egyfülkében utazott.

— **Kassák Lajos:** A telep. Kassák Lajos új regényében egy olyan világ tárul elénk, amely itt vap körülöttünk, de amit a legtöbbben még észre sem vettünk. Fiatal, egészséges emberek, akik, úgy mondhatnók, ég és föld között kallódnak és mégsem mondanak le az élethez való jogokról és az író sem néz el fölöttük fölényesen, mint valami ócska lim-lom fölött. „Emberek ők is”, mondja Kassák. „Nem ritkán egyszerűbb emberek, mint mi vagyunk, akik a kereteken belül, rendezettebb viszonyok között tengünk-lengünk. Látszatra alig érdemes szót ejteni róluk, de én úgy érzem: csillag ragyog fölöttük, ami egyszer kivezeti őket a szegénység pocsolájából.” — A telep irodalmi érdekessége, hogy a zárt kompozícióban nem egy, hanem egymás mellett, helyesebben egymást keresztezően, két témát mond el. Az egyik téma az író élete, aki a regényt írja, a másik pedig a telep élete, amit az író megír. Párhuzamosan játszódik le előttünk az író belső vergődése, küzködése az anyaggal, harc a kifejezési formáért és ugyanakkor előttünk formálódik ki a „Telep” regénye, mint műalkotás. Szokatlan kísérlet, de úgy hisszük, Kassáknak sikerült megoldani a problémát és ezzel a Telepet egy lépéssel az eddigi megjelent könyvei elé helyezte. Nem tért le eddig folytatott útjáról, de feltétlenül tovább jutott rajta. A regény 250 oldalon, szép kiállításban, Pantheon kiadásban, fűzve 87 lej, vászonkötésben 126 lej minden könyvkereskedésben, vagy a Brassói Lapok könyvostályánál, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

GRATISZ! kap szerencse talizmant, ha megrendeli horoszkópját. Felvilágosítást minden ügyében: per, üzlet, válás, szerelem. Mellékkel 23 lej bélyeget postaköltségekre. M-me Tebet, Cluj, Calea Feleacului 8.

„A város mintha a lelkét vesztette volna el...”

Még ma is mély gyász tekerül el Nagybányát
dr. Dragos Teofil halála miatt

Utóffára Karácsonykor jártam Nagybányán. Pozsgó, eleven, derülítő volt a város. Mindenki bizakodott, mindenki csodát remélt, mindenki dr. Dragos Teofilról várta Nagybánya újjászületését.

Tervek usztak a levegőben: megyeszékhely, kormánysegély, városépítés, utjavítás. Tervek, amelyeket csak hónapok és hetek választottak el a megvalósulás állapotától. Tervek, amelyeket dr. Dragos Teofil, ez az izig-érig nagybányai öspolgár, a nagybányai ég, víz, levegő, a nagybányai ízek és szagok, színek és virágok rajongó szerelmese ígért és meg is valósított volna...

Ha közbe nem jön az ostoba és kegyetlen ködgyulladás, amely hetek alatt végzett ezzel az emberrel, aki megakadályozta, hogy Nagybányán valaha is ismerjék ezt a szót, hogy faji és felekezeti különbség.

Tízezer ember záródokolt el a temetésére. Tízezer, aki ott volt és tízezer, aki nem mehetett el, de aki éppen úgy meggyászolta

Dragos Teofil, mint azok, akik ott voltak.

Legendákat mesélnek Nagybányán az utolsó napokról, az utolsó percekéről. Mikor az orvosok figyelmeztették, hogy ne törődjön most a közügyekkel, mert nagyon komoly az állapota, így felelt:

— En úgy sem halhatok meg. Nekem még harminc évig kell élnem, hogy minden tervemet valóra válthassam. Csak akkor halhatok meg, ha majd azt mondhatják a síromnál: Itt nyugszik egy becsületes ember.

Elfer tanár kezelte. Egy banit sem fogadott el a gyászoló özvegytől:

— Annyi jót hallottam kisebbségi testvéreimről Dragos Teofilról, — mondotta, — hogy nem fogadhatok el semmit, hiszen nem tudtuk megmeníteni.

A nagy temetés után, az egyik helyi lapban olvastam ezt a mondatot:

— Mintha a lelkét vesztette volna el Nagybánya...

Kölsönveszem ezt a mondatot, mert ennél

jobb én sem tudom kifejezni azt a komor hangulatot, azt a csüggedt lemondást, amely a nagybányaiakon a temetés óta erőt vett. Nem valósulnak meg a büszke tervek, nincs már egy olyan hatalmas önzetlen, töretlen és befolyásos erő, mint Dragos Teofil ereje volt. Nem lesz már, aki Nagybányáért harcoljon, aki verekedjék, aki meghallgassa és elintézzze a nagybányai ember ügyes-bajos dolgát, még akkor is, ha az illető sohasem volt a liberális párt tagja, sőt magyar, vagy zsidó volt.

Nemcsak „egy ember” halt meg Nagybányán.

Dr. Dragos Teofilal sirba szállt egy város minden reménysege, hatalmas jóbarát, nemes ellenfél, erős támasz.

Igazi ember. Szegényen halt meg.

A sirja fölött minden nagybányai ember őszinte meghatódottsággal mondhatja el: Itt nyugszik egy becsületes ember.

Pusztul a magyar Barbizon

Szomorú és egész csendes jelentés: A nagybányai festőiskola komoly anyagi válsággal küzd.

Ennyi az egész és mégis egy kissé megdöbbent a szív, amikor az ember elolvassa.

A nagybányai festőiskoláról nevezték el Nagybányát, — büszke szóval — magyar Barbizonnak.

Harminc egynéhány esztendővel ezelőtt kapta ezt a jelzőt, amikor a magyar festők nagyjai itt találták meg azt a helyet, amely később fogalommá vált a magyar képzőművészet történetében.

Hollósy, Ferenczy, Réthy, Iványi-Grünvald és a ma is ifjú Thorma János jártak be a régi Magyarországot és hosszú kutatás után, mint ennek az országnak legszebb helyében, állapodtak meg Nagybányában.

Itt volt a legmélyebben kélt az ég. Csak a tengerparton található meg a színeknek az a tobzódása, amely a Vihorlát-Gutin, az Ávas és a Lápos hegység közötti völgyek határán felel. A Virághegy és a Kereszthegy lankás, dombos részei váltakoznak a Kakastaréj és az Apostolok alpesi vadságu szikláival.

Itt teremtdött meg a magyar Barbizon.

Amely ma válsággal küzd, amely ma nyomorog, amelyről a rossz nagybányai akasztófahumor azt mondja: Barbizon ez, bár bizony kopott kissé...

Segíteni kellene rajta.

Ki segíthet?

A kormány. A város.

És elsősorban a lerongyolódott magyar közönség áldozatkészsége.

Meg kell nyílni a szíveknek és meg kell nyílni a zsebeknek. Társadalmi mozgalmat kell szervezni, amíg nem késő. Nehéz, nagyon nehéz dolog ez, különösen ma, de a magyarság vezetőinek módját kell találniuk a segítségre.

Jótékony egyesületek

Néhány név sorakozik itt fel. Egyszerű nevek, de a bányai szegénység füllének mindegyik arany-csengésű. Jótékony egyesületek vezetői viselik ezeket a neveket és enyhítik a szegénységet mindenütt, ahol szükség van rájuk.

Dr. Dragos Teofilné, a Mircea anyja és csecsemővédő egyesület élén áll. Fülöp Imréné a Magyar Nőegylet elnöknője, dr. Lányi Albert volt táblabíró a Joint Árvagondozó vezetője és kiváló munkatársa, dr. Gottlieb Kálmán fogorvos, Taub Bertalané, a Zsidó Nőegylet elnöknője, akik a katolikus Leányklubbal, amely Szőke Béla nagyprépost védnöksége mellett működik, karöltve törölnek le egy-egy cseppet a szegénység szuró ölélése alatt vérzők szívéből.

Szövetkezeti élet

A nagybányai gyümölcstermelő gazdák elhatározták, hogy érdekeik fokozottabb megvédeése céljából gyümölcs-termelési és értékesítési szövetkezetet alakítanak.

Ezt a határozatot Ajtai Nagy Gábor dr. a Magyar Párt nagybányai tagozata elé vitte és indítványozta, hogy a párt sürgősen készítse elő a szövetkezet életre kelését, mert ez Nagybányán, ahol az emberek jelentős százaléka gyümölcstermelésből él, igen fontos és jelentős közérdek. Ilyenformán a szövetkezet rövidesen meg is alakul.

Mi lesz a nagybányai parkkal?

Féluton nem szabad megállni, ha e kezdték, fejezzék is be!

Alant bemutatjuk a nagybányai főteret. Szomorú látvány ugyebár? Hasonlít egy gyermekhez, amely szép is, jó is, csak éppen vízfejjel született.

Ilyen ez a park is. Eddig már egy vagyombba került, de piacnak már nem piac és parknak még nem park. A híres platanfát kivágták, a parkírozást elkezdték és abbahagyták. Ennyi az egész.

A városi gazdasági iskola a piaci park részére díszbokrokat és cserjéket szedett ki. Egy évvel ezelőtt gyűjtötték ezeket össze, azóta a pincében elvermelve tartják. Miért? Ki tudna erre felelni?

A padokat még nem szerezték be. Park pad nélkül? Ez valami új!

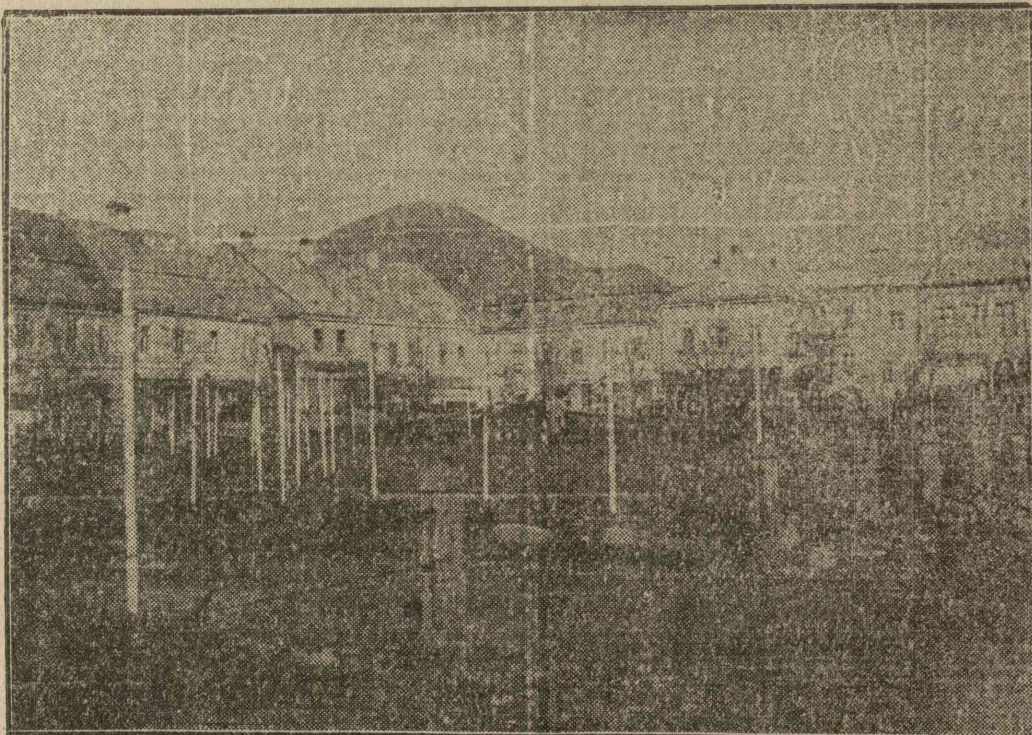
Most azt is beszélgetik, hogy megbánták

az egész parkírozást és vissza akarják rakni a régi köveket. Hadd legyen csak továbbra is piac a piac.

Szóval építettek, hogy újra rambolhasanak.

Nagybányán mozgalom indult meg a parkírozási munkálatok befejezése érdekében. A mozgalom vezetői abban reménykednek, hogy Mikola András, a művész-polgármester az ő pártjukon lesz és ebben az esetben nyert ügyük van.

Be kell fejezni, amit egyszer elkezdtek. Mert ma ugye áll ott a félbenmaradt park, mint a nekilendült akarat szomorú temetője, mint a kikötőből nagy lendülettel kifutott, de utközben zátonyra jutott hajó.

Romániai Svájcot Nagybányából

Város, amelynek élén művész alpolgármester áll

Az új liberális uralom Nagybánya élére művész-embert állított. A művész, aki eddig a festőiskola igazgatója volt, most új címet visel. Az új cím: Nagybánya alpolgármestere.

Az új alpolgármester magyar ember. A neve nem ismeretlen a magyar közönség előtt: Mikola Andrásnak hívják. Neves és kitűnő festőművész. Dragos Teofil koncepciója és a város szeretete kellett ahhoz, hogy Mikola András Nagybánya élére kerüljön.

Nem tartozik egyetlen politikai párthoz sem. Nem is politizált. Eddig sem és ezután sem fog. De tele van lelkesedéssel, munkakedvvel. Romániai Svájcot akar csinálni Nagybányából. Sportvárost akar teremteni, hiszen ő maga is kitűnő sportember. Télen sportváros, nyáron üdülő-

hely. Ez az új alpolgármester jelszava. Ez a programja és Nagybánya bizik abban, hogy terveit és célkitűzéseit meg is tudja majd valósítani.

A téli sportlehetőségekről külön cikkben számolunk be. Nyáron amugyis kedvelt üdülőhely volt Nagybánya. Budapestről szívesen jöttek ebbe a kisvárosba, amelynek ragyogó éghajlata, csinos strandfürdője, ezer kirándulási lehetősége mindig kellő szórakozási lehetőséget biztosított az idegenek számára.

Mikola András még többet akar. A városi nívóját akarja emelni. Művész szemével nézi a várost és éppen ezért nagyarányú városépítési tervei vannak. Tudja, hogy propaganda nélkül nincs idegen-forgalom. Terveket dolgozott ki az intenzív propagandára. Jobb világítást, jobb köve-

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedül gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják.

Minden dobozban az orvos jelzéseve: eladott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

zetet akar adni Nagybányának, hogy az idegen megtalálja a vidék előnyeit a városi kultúrával együtt.

Ha Nagybánya véletlenül valahol Svájcban volna, a leglátogatottabb luxusüdülő volna. Így még nem az. Még messze van tőle.

Talán Mikola András szeme, ízlése, hozzáértése és akarása azzá teszik.

Eddig politikusok kormányozták a várost.

Levizgáztak.

Talán a művész, aki nem ért a politika fondorlataihoz, többet tud majd produkálni.

A nagybányaiak ezt biztosra veszik!

Ahol az utcagyerek is képszakértő

Ezt egy festő mesélte el. Annak a kolóniának tagja, amelynek vezetői: Thorma János, Krizsán János, K. Csikos Antónia, Ziffer Sándor, Bittay Árpád és Kiss Károly.

— Tudja-e, szerkesztő ur, hogy miért felvilágosodottabbak Nagybányán az emberek, mint másutt?

— Mert itt élnek a festők!

— Ugy van. Külföldet járó, igen neves művészek látogatják ezt a várost. Ezek a külföldi vendégek teljesen átforgatták a kis vidéki fészkek gondolkodását. Itt az emberek nem prüdek, a kultúrszint magasabb az átlagnál, többet is követelnek minden kulturális téren, mint másutt. Ez a város az, ahol nyáron minden utcán egy félmeztelen piktor dolgozik. Senki sem zavarja, legfeljebb egy-két utcagyerek áll meg és szakszerűen vitatkozik, hogy elég mély-e a készülő képen az ég, vagy nem? Itt mindenki képszakértő. Apró, mezítlábás kölykök úgy beszélnek például a plain-airről, mint más városban Tom Mixről. Itt a festőnek nem lehet „blöffölni”. Ha a nagybányai ember képet vesz, az bizonyos, hogy nagyon jó kép. Itt kiröhögik a rossz képet. Itt tudni kell.

Csendesen közbevetem:

— És mit csinál az a sok dilettáns, amely nyaranta ellepi Bányát? Mit csinál szegény, ha képet akar eladni?

A festőm rámnéz, hunyorít egyet a szemével és visszavág:

— Beviszik Szatmárra és ott elsőzzák! Ne féljen, ott megveszik, hiszen „neves nagybányai festő” festette. És mert ez olcsó, a giccs idegenben jobban elkel, mint a neves nagybányai művészek remekei.

Szégyelem, de ennek a festőnek alighanem igaza van.

Csak röviden!

A Phönix hagyományosan nagysikerű bálja, amelyet február 3-ra terveztek, ezidén elmarad. Ok: ezzel dokumentálják azt a nagy gyászt, amely a Phönix SCB sportegyesület díszelnökének, dr. Dragos Teofilnak halálával érte.

A kereskedők a félbemaradt park helyett inkább a piacot óhajtják vissza. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés: miért kellett akkor Ajtai Nagy Gábornak a fa kivágásával olyan kellemetlen napokat szerezni?

Róna Béla, a nagybányai fiatal festők tehetséges ígérete, Hollandiába készül. Végleg. Előzőleg Szatmáron képiállítást rendez.

A nagybányai mozi még mindig a régi. Régi az épület, régi a vezetés, régik a képek. A közönség is a régi: lehetőleg nem megy be az előadásokra.

341 ember. Ennyi csecsemő született Nagybányán az elmúlt évben. 341 új élet. Ki tudja mire nőnek fel?

K Ö Z G A Z D A S Á G

VÉGRE DERENG...

Weil Rudolf, a Groedel-konzern igazgatója elmondja, hogy **A Visó völgyében 16 fűrész közül már 12 dolgozik**

Ha a 8000 vagonos magyar kontingenst jól elosztják,
Máramaros nem inség-vidék többé

Máramarossziget, február 3.

Amikor a kérdéseket feltesszük, Weil Rudolf, a Groedel-konzern máramarosszigeti igazgatója egy pár pillanatra gondolatba merül és csak azután válaszol.

— Mi ujság a fa világpiacán? Új lehetőségek? Export? Ezekre a kérdésekre még alig egy évvel ezelőtt nagyon rövidke lettek volna a feleletek. Azt mondtam volna, hogy nincs semmi ujság. És azt hogy minden változatlanul kilátástalan mert a régi lehetőségek is megszűntek, újak pedig nincsenek. Az export pedig a fások elralmainak egy egészen külön és hosszú fejezete volna.

— Ma azonban változott a helyzet. Odáig a legobjektivebb felfogás szerint is eljutottunk, hogy a fenti kérdésekre nem egy lemondó kélegyintés a felelet. Az optimisták pláne már ott tartanak, hogy egy új konjunktúra hajnaláról beszélnek. Ez persze, tulsz. Itt meg nem tartunk. Talán inkább úgy lehetne megformulálni a fapiac mai helyzetét, hogy a dekonjunktúra a látható jelekből ítélve a végét járja, anélkül azonban, hogy eljutottunk volna a teljes konszolidálódás, vagy még kevésbé egy új konjunktúra fázisához.

— Pillanatnyilag nem áll módomban, hogy a fa világpiacának helyzetéről adhasak kimerítő tájékoztatást, inkább csak lokális jelenségeket hozok fel, anélkül, hogy ezekből a jelenségekből teljes háttérrel konkluziókat lehetne levonni. Itt van például Máramaros. Ebben a megyében a Visó völgyében van a fatermelés és faipar tulajdonképpeni ütőere. Itt a legutóbbi hónapokban a következőképpen alakult a helyzet:

— Havasmezőn 3 fűrésztelep közül üzembe helyeztek egyet és rövidesen még egy fűrészüzemben megkezdődik a munka.

— Alsóvisón egy fűrész van. Ez teljes üzemmel dolgozik.

— Felsővisón az állami erdők autonóm pénztárának fűrészén kívül 4 fűrésztelep van, ezek közül három üzemben van.

— Szacsal községben 2 fűrészüzem van, mindkettő üzemben.

— Borsán 6 fűrész van. Ezek valamennyien teljes üzemben vannak.

— Tehát a Visó völgyében 16 fűrészüzem közül

tizenkettő van üzemben.

holott alig néhány hónappal ezelőtt mind a tizenhatban szünetelt a munka, kivéve az állami erdők autonóm pénztárának, a CAPS-nak az üzemét. És ennek a fennállásnak eredményeképpen.

a Visó völgyében már nem lehet találni egyetlen munkanélküli famunkást sem. Ezen vidék lakosságának a zömét pedig éppen a famunkások alkotják.

— Hasonló a helyzet a megye többi részében is. Például Máramarosszigeten négy fűrész közül egy már dolgozik és rövidesen még két fűrésznel megindul a

munka. Dragomérfalva két fűrészre pedig máris üzemben van.

— Ha őszintén beszélünk, be kell vallani, hogy a most felsorolt üzemek többségét még csak a remény hajtja. Ezen felül azonban feltétlenül észlelhető kereslet, úgy az angrosszisták, mint a detailisták és a fogyasztók részéről.

A legnagyobb kereslet különben a gözölt bükkeszka iránt van, amelyet olcsóbb mutók készítésénél használnak.

— Ebből, értesüléseim szerint, mostanában állandóan nagyobb tételeket exportálnak külföldre.

Új exportlehetőségek

— Ismétlem, hogy ezuttal a máramarosi szempontokat hangsúlyozom ki. A máramarosi fának a külföldi exportot illetőleg kizárólag Magyarország felé van útja, mert ahhoz, hogy a tengereken tuli új piacok számunkra megszerezhetők legyenek, a kormány fokozottabb megértésére volna szükségünk, abban az irányban, hogy innen a galaci kikötőig olyan mértékben szállítsák le a vasúti fuvar díjait, hogy ár tekintetében versenyképesek tudjunk maradni.

— Ez egyelőre jövőbeli remény. Most maradjunk csak meg az adott lehetőségek határain belül. Románia és Magyarország között létrejött legújabb egyezmény szerint Magyarország — mint a B. L. éppen tegnapi számában közölte — 8000 vagon fűrészelt árunak a behozatalát engedélyezte Romániából és az egyezmény szerint ezen kvóta beviteli engedélyeinek 66

százalékát a román kormány osztja szét az itteni exportőrök között, míg 34 százalékot a magyar kormány oszt szét, illetőleg bocsát rendelkezésre a magyar importőröknek.

— Ennélfogva a román kormánynak igenis megvan a lehetősége arra, hogy ebből a mennyiségből a kiviteli engedélyek egyik jelentősebb részét Máramarosnak adja, mert egyrészt ez is volna az igazság, ha szem előtt tartjuk, hogy ennek a megyének más piac felé nincsenek exportlehetőségei, másrészt pedig Máramaros számára ez minden más segítséget feleslegessé tenné. Nem kellene sem inségkukorica, sem pedig más támogatás, mert egyedül ezen a révén megszűnne Máramaros inséges terület lenni. Hangsúlyozom, hogy mindez most csak a kormányon múlik.

Megszűnik az állami konkurrencia?

— Általában fokozza a fatermelők és a faipar vállalkozási kedvét az a tény is, hogy az állami erdők autonóm pénztára, a CAPS, amely leküzdhetetlen konkurrenciát jelentett a magánvállalatoknak, a mostani formájában megszűnik. Teljes világossággal még nem tudni, hogy ezzel az állami intézménnyel — amelyet még Mihalache keltett életre — mi történik, mert a lapok híradásai csak annyit tudunk, hogy az autonóm jellegét elveszíti ugyan, de mégsem fogják teljesen beolvasztani az illetékes minisztériuma hatáskörébe. Vagyis nem kerül az állami szám-

viteli törvény hatálya alá, amely az adásvételt csakis nyilvános árverés formájában engedélyezi. Egyszóval még nem lehet tisztán látni, hogy a CAPS-sal mi történik.

Mihalache még most is nagyon erősen tiltakozik a megszüntetés ellen és azzal érvel, hogy a CAPS létesítése előtt a Visó völgyében a Groedel-cég rablógazdálkodást folytatott az erdők kitermelése körül.

— Itt meg kell említenem, hogy Mihalache nagyon, de nagyon rosszul van informálva. A Groedel-cég eddig Visón még

egyáltalán nem termelt, nem vágott ki egyetlen darab fát sem és így annál kevésbé folytathatott rablógazdálkodást. Nem hiszem, hogy akadna egyetlen szakember is Romániában, aki indokoltta volna tenni, vagy helyeselné a CAPS-nak a létezését, amelyre végeredményben az állam is ráfizet.

FOKOZOTTABB ÁLLAMI TÁMOGATÁSRA VAN SZÜKSÉG

amint ezt a külföldi példák is mutatják. A fatermelő országok közül vegyük például csak Lengyelországot, ahol a fa tőára is és a munkabér is lényegesen drágább, mint Romániában, mégis jóval kedvezőbb eredményeket tudnak felmutatni az export terén. Ennek az oka elsősorban az, hogy az állam fokozott támogatásban részesíti a termelőket

vasúti fuvardíjkedvezmény és kivitel prémium formájában.

A KÖZTERHEK

szintén kedvezőtlenül befolyásolják termelési lehetőségeinket, mert ezek jóval súlyosabbak nálunk, mint a többi országokban. Ezek nagyon gyakran teljesen lehetetlenné teszik az előzetes kalkulációkat. Súlyos sérelmet jelent például az új betegséglejzítő törvény, amely egyik napról a másikra a munkaadó terhére írta a beteg munkás első heti táppénzét. Ez a legnagyobb mértékben igazságtalan, mert hiszen a betegséglejzítési illeték éppen azt a célt szolgálja, hogy a munkás betegsége esetén a munkásbiztosító gondoskodjék róla, nem pedig a munkaadó, aki a taxákat is fizeti és a beteg eltartására is kötelezve van.

A HITELELET

konszolidálása, a bizalom helyreállítása, a devizaforgalom korlátozásának enyhítése mind olyan tényezők, amelyek nélkül a fatermelés és faipar régi keretek között való folytatása el sem képzelhető. Válság egy fázisát lebonyolítása jelentős saját tőkét igényel, mert bankkölcsönre semmi körülmények között sem lehet számítani. A lengyelországi fások viszont az exportálandó áru is előlegeket kapnak, amelyet a Nemzeti Bank nyújt a magánbankok közvetítésével.

★

Weil Rudolf fenti nyilatkozatából kiragadunk két mondatot:

A Visó völgyében tizenhat fűrész közül tizenkettő már üzemben van.

Máramarosban nincs munkanélküli famunkás.

Ugy látszik, a távoli horizontokon tényleg derengeni kezd valami kicsi fény.

Kelen György

HIVATALOS TERMÉNYÁRAK A KONSTANCAI TŐZSDÉN

(Konstanca) Február 1-iki zárás: Árak ab itteni raktárvágány vagononként: Alacsonyabbrendű árpa 14750, közepes árpa 15125, puha kukorica 11500, Fenti árak azonnali szállítás mellett értendők, míg: közepes árpa februári szállításra 15250, száritott kukorica, száritóban átadva februári szállításra 18000 lej, kukorica 15 fok nedvességgel márciusi átadásra 18125 lej.

KÖKERESZT KÖKERESZT

MA JELENT MEG FINTA ZOLTÁN és HUSZÁR EMIL KÖKERESZT

című regénye. — A regény könyvárusi forgalomba nem kerül, azt csakis e lap olvasói és előfizetői kaphatják meg. Az ajándékregény kezelési költsége 4 lej

KÖKERESZT KÖKERESZT

NEMES FERENC:

Juj! „Görcsi“-né!?!

Részlet az „Elemista voltam“ című regényből

Manapság is döllyfös gög duzzasztja nikotindus keblemet, ha rá gondolok, hogy milyen egyéni játékaik voltak! Mármost nekem és öcsémnek. Igazán nem lehet ránk fogni, hogy valakit utánoztunk volna! Pedig istenigazából irigyeltük Laci barátunkat, akinek skarlát után hámlani kezdett a teste és játszi könnyedséggel hosszukás bőrcsizmokat húzott le tenyeréről. Ott lestük a gondosan lezárt Wesselényi-utcai ablaknál, mert ragálya miatt tilos volt a bejelenés. Az ágyban állt Laci, hosszú, fehér hálóingben és fölénye tudatában csufondáros nevetéssel hámozta tenyerét. Hókusz-pókusz és már jött a bőr! Mint valami bűvész! Majd benyomtuk orrunkkal az ablakot...

— Pistil! — sugtam öcsémnek.

— Mi? — kérdezte fojtott hangon Pisti, akinek vére szintén forrt már az irigységtől.

— Láttad?

Öcsém már szólni sem tudott. Dallamosan, apró csuklásokkal, színpogva sirni kezdett. Nem bírta tovább...

— Ne bögj! Mit bögysz? — igyekeztem vigasztalni, magam is a pityergésbe! küzködve, — különben is úgy hallom, hogy ez ragályos betegség. Ne bögj hát! Még megkaphatjuk!

— Hátha csak te!

— Ne légy buta! Szamárhurukunk nem egyszerre volt? Töröld meg az orrod!

— Nincs zsebkendőm!

— Akkor ne töröld meg. Gyere!

Karongfogva mentünk haza. Otthon megtörtülték neki. Azután lefeküdtünk. Négy héting fel se keltünk.

Megkaptuk. Mindaketten. Hámozhatuk a tenyerünket kivilágos-kivirradtig...

Talán egyszer voltunk még ilyen boldogok. Amikor a spanyolnáthát felszedtük. Igaz, hogy ennél nem hámlott a bőrünk, de jóval előbb estünk ágynak, mint Laci... Ami nagy előny volt!

Öcsém gyakran rápirított barátainkra: — Nekünk előbb volt spanyolunk, mint nektek! — harsogta, ha valakit meg akart szégyeníteni, — tudjátok meg!

Ilyenkor persze mindenki kussolt.

— Nálunk fertőtlenítettek is! — tódítottam napoleoni pózban, hogy diadalunk teljes legyen.

Milyen urak voltunk!

Dehát, amint említettem, nekünk teljesen egyéni játékaik voltak.

Öcsém időközben egészen új és szellemes időtöltéssel lepett meg:

— Szeretted, akit én gondolok? — topant elém.

— Igen! — feleltem angyali jóhiszeműséggel.

A drága gyermek sunyin vigyorgott:

— Juj! „Görcsi“-né!?! — kiáltotta futában, mert tudta, hogy nekimegyek.

Akkoriban kevesebb szociális érzés volt bennem. „Görcsi“-né ugyanis a kisváros legmocsosabb és legrészegesebb koldusasszonya volt. Olyan pálinkaszagot árasztott állandóan maga körül, mint egy kétlábos járó „kimérés“. Ő volt a mumus, az „odaadlak Görcsinének“ és „elvisz Görcsiné“, akivel vásártalpban percekben ijesztgettek. Zongorázni sem tudott, mint a rózsaszínű szalagos, szőke kislány, aki Dudus kisaszonnyhoz járt leckére. Általában nem hasonlított senkihez, akiről — mély szégyenkezéssel bár — álmodozni kezdtem. (Közbevetőleg megjegyzem, hogy komoly bünnök tartottam az ilyen ábrándokat, noha már tyukszemem volt...) És az öcsém orvul Görcsinével hoz kapcsolatot. Görcsinével, akire még az erősítőként szedett „csukamájolajnál“ is nagyobb utálatat gondoltam...

Elhatároztam, hogy nem ugrom be többé. Hogy én és Görcsiné?

Öcsém csak két nap múlva került a szemem elé. Bünbánó arccal kezdett kérdezősködni:

— Szeretted, akit én gondolok?

— Nem! — feleltem határozottan.

— Juj! Anyukát! — szörnyűködött öcsém és ismét elszaladt. Egyenesen édesanyánkhoz, akinek bevádolt, hogy sehonai, bitang gyermek vagyok, mert nem szeretem. Most már tudom, hogy ez akkor „juszticmord“ volt, annakidején azonban csak árulkodásnak minősítettem. Igaz, hogy „aljas“ árulkodásnak. Öcsém, a farizeus, csak azért uszta meg szárazon az ügyet, mert nekem már tyukszemem volt és méltóságomon alulinak tartottam, hogy leálljak verekedni...

Miért is haragudtam volna rá? Másnap kaptam engesztelésül egy marék üveggyölgöt, egy döglött verebet és néhány családi képet, hogy lássam a fehéreművészt.

— Szeretted, akit én gondolok?

— Nem! — feleltem határozottan.

— Juj! Anyukát! — szörnyűködött öcsém és ismét elszaladt. Egyenesen édesanyánkhoz, akinek bevádolt, hogy sehonai, bitang gyermek vagyok, mert nem szeretem. Most már tudom, hogy ez akkor „juszticmord“ volt, annakidején azonban csak árulkodásnak minősítettem. Igaz, hogy „aljas“ árulkodásnak. Öcsém, a farizeus, csak azért uszta meg szárazon az ügyet, mert nekem már tyukszemem volt és méltóságomon alulinak tartottam, hogy leálljak verekedni...

Miért is haragudtam volna rá? Másnap kaptam engesztelésül egy marék üveggyölgöt, egy döglött verebet és néhány családi képet, hogy lássam a fehéreművészt.

— Szeretted, akit én gondolok?

— Nem! — feleltem határozottan.

— Juj! Anyukát! — szörnyűködött öcsém és ismét elszaladt. Egyenesen édesanyánkhoz, akinek bevádolt, hogy sehonai, bitang gyermek vagyok, mert nem szeretem. Most már tudom, hogy ez akkor „juszticmord“ volt, annakidején azonban csak árulkodásnak minősítettem. Igaz, hogy „aljas“ árulkodásnak. Öcsém, a farizeus, csak azért uszta meg szárazon az ügyet, mert nekem már tyukszemem volt és méltóságomon alulinak tartottam, hogy leálljak verekedni...

Miért is haragudtam volna rá? Másnap kaptam engesztelésül egy marék üveggyölgöt, egy döglött verebet és néhány családi képet, hogy lássam a fehéreművészt.

— Szeretted, akit én gondolok?

— Nem! — feleltem határozottan.

— Juj! Anyukát! — szörnyűködött öcsém és ismét elszaladt. Egyenesen édesanyánkhoz, akinek bevádolt, hogy sehonai, bitang gyermek vagyok, mert nem szeretem. Most már tudom, hogy ez akkor „juszticmord“ volt, annakidején azonban csak árulkodásnak minősítettem. Igaz, hogy „aljas“ árulkodásnak. Öcsém, a farizeus, csak azért uszta meg szárazon az ügyet, mert nekem már tyukszemem volt és méltóságomon alulinak tartottam, hogy leálljak verekedni...

Miért is haragudtam volna rá? Másnap kaptam engesztelésül egy marék üveggyölgöt, egy döglött verebet és néhány családi képet, hogy lássam a fehéreművészt.

— Szeretted, akit én gondolok?

— Nem! — feleltem határozottan.

— Juj! Anyukát! — szörnyűködött öcsém és ismét elszaladt. Egyenesen édesanyánkhoz, akinek bevádolt, hogy sehonai, bitang gyermek vagyok, mert nem szeretem. Most már tudom, hogy ez akkor „juszticmord“ volt, annakidején azonban csak árulkodásnak minősítettem. Igaz, hogy „aljas“ árulkodásnak. Öcsém, a farizeus, csak azért uszta meg szárazon az ügyet, mert nekem már tyukszemem volt és méltóságomon alulinak tartottam, hogy leálljak verekedni...

Miért is haragudtam volna rá? Másnap kaptam engesztelésül egy marék üveggyölgöt, egy döglött verebet és néhány családi képet, hogy lássam a fehéreművészt.

A többség értekezlete megtárgyalta a parlamenti munkát

Bukarest, február 3.

A kormánypart pénteken délután 4 órakor többségi értekezletet tartott a szenátusban. Bratanu Dinu pártelnök nagyobb beszédet tartott a rámutatott arra, hogy a kormánynak kétfajta munkát kell végeznie: anyagi, gazdasági szempontból helyre kell hoznia az országot és ugyanakkor erkölcsi szempontból is meg kell tisztítani. A teljes gazdasági szervezatlenség és hitelhiány korszakát éljük. Könnyíteni kell az adózók terhein s helyre kell állítani a bizalmat, mert csak így lehet biztosítani a gazdasági élet fejlődését. A hitelélet feltámasztása céljából a lehető legmesszebbmenő módon csökkenteni kell a magánadósságokat s lehetővé kell tenni a megmaradó tartozások minél hosszabb idő alatti törlesztését, de mindezt csak úgy, hogy a hitel ne szenvedjen. Ami az ország erkölcsi rendbehozását illeti, a közigazgatást meg kell tisztítani az elődszi elemektől. Beszé-

de végezetül biztosította Tatarescu miniszterelnököt és a kormányt a párt teljes támogatásáról.

Ezután Tatarescu miniszterelnök emelkedett szólásra. Feltette a kérdést, hajlandó-e a párt követni és támogatni a kormányt? Erre mintegy 400 főnyi képviselő és szenátor felállott, hosszasan ünnepeelve a miniszterelnököt, aki a továbbiakban kérte a többséget, hogy minden módon igyekezzék emelni a parlamenti élet színvonalát.

Moldovan Leonte, a szenátus leendő elnöke, történelmi visszapillantást vetett a liberális párt múltjára, kimutatva, hogy ez a párt minden alkalommal megmentette az országot, valahányszor veszélyben volt. Ő is biztosította a kormányt a parlamenti többség odaadó támogatásáról, majd Saveanu, a képviselőház elnöke beszélt ugyanebben az értelemben.

Végül Bratanu Dinu elnök felkérte a többséget, hogy a kormány jelöltjeit vá-

lassza be a törvényhozó testületek elnökségbe és tisztikarába.

Az értekezlet este 6 órakor ért véget.

Itt emlíjük meg, hogy a kormánypart állandóválasztmányának délelőtti ülésén a párt főtákarává Tatarescu miniszterelnökségének idejére Bratanu Bébét tették meg.

DUCA MANDÁTUMÁRA

az ilfov megyei pótválasztáson a kormány Roman Valér dr. igazságügyi államtitkár jelöltje, aki képviselővé választása után is megtartja jelenlegi tisztségét.

AZ ÚJ KONVERZIÓS TÖRVÉNY

a Lupta értesítése szerint, a parlament valószínűleg csak a husvétit szünet után tudja megszavazni. Tekintettel erre, a jelenlegi állapotot, azaz a fizetési haladékról szóló törvény érvényét, május 1-ig meghosszabbítják.

A rendőrség megállapítása szerinti

Brassóból irányították a Nagyváradon leleplezett fiatalok kommunista összeesküvését

Alig 15-16 éves a letartóztatottak javarésze

Nagyvárad, február 3

A nagyvárad rendőrség nagyszabású kommunista szervezkedést leleplezett le Nagyváradon.

A rendőrség figyelmét egy névtelen levél hívta fel a kommunista szervezkedésre. A feljelentés alapján Nagyváradról két rendőrkiszár és négy detektív azonnal kiutazott Szalontára, ahol megindították a nyomozást, amely csakhamar meg is hozta az eredményt: csütörtökön a rendőrség emberei rákadtak a házra, amelyben a titkos gyűléseket tartották a kommunisták s amely a Pestalozzi-utca szám alatt van. Közvetlen a titkos gyűléző hely szomszédságában lakik a nagyszabású rendőrségnek egy Crisan nevű detektívje, aki mint szomszéd, hónapokon át nem vette észre a közvetlen közelében történő kommunista gyűléseket.

Tegnap egész éjszaka folytak a kihallgatások a nagyvárad rendőrségén,

ugyanis az őrizetbe vett tizenöt ifjúnok között — kik között sok az alig 15-16 éves f.u. — Nagyváradra kísérték.

A kihallgatottak vallomásai és a rendőrségi nyomozás alapján kitűnt, hogy a szalontai kommunista szervezkedést Brassóból irányították.

Innen utazott le Szalontára pár hónappal ezelőtt egy fiatalember, ki utasításokat vitt a nagyszabású munkásoknak s ott tartózkodott hosszú ideig s alig pár napja távozott el.

Péntek reggel újra őrizetbe vettek két szalontai fiatalembert, kiket szintén behívték Nagyváradra, ahol péntek délután kihallgatták ki.

A rendőrségi nyomozás bevégezte után a letartóztatottakat át fogják adni az ügyészségnek. Egyelőre keztyűs kézzel kezelik a rendőrség az ügyet s a nyomozás érdekében minden felvilágosítástól elzárkózik, különösen titkolja a brassói fiatalember és a letartóztatottak neveit.

Szerencsés számok

Bukarest, október 3

Az állami osztálysorsjáték péntek délelőtti húzása a következő számokat hozta ki nagyobb nyereményekkel:

20 000 lejty nyert: 33264.
15 000 lejty nyertek: 5278, 61836, 69706, 32033, 75529.

12 ezer lejty nyertek: 64283, 39331, 1186, 77642, 13180, 54066, 62862, 27277, 10481.

9000 lejty nyertek: 45774, 62130, 5419, 52800, 78432, 7780, 2880, 35155, 71814, 72628, 26626, 36080, 48890, 1653, 38701, 38566, 35482, 68961, 78375.

Előkerült a Dunából Bognárné gyilkos fegyvere

Budapest, február 3

Monostor határában a csendőrök a Dunára vízből kifogták azt a löfőfegyvert, a mellyel Bognár Istvánné, az alagi férjgyilkos rém, urát álmában agyonlőtte. A csendőrök megállapították, hogy Bognárné a fegyvert baltával zuzta össze. A fegyver megtalálása megerősítette Bécsy Sándornak, Bognárné sógorának vallo-

lását, amely szerint a gyilkos asszony tőle kérte kölcsön a fegyvert. A löfőfegyver megtalálásával a borzalmas bűnügy nyomozása teljesen lezárult és a vizsgálóbíró már átadta a vizsgálati iratokat az ügyészségnek, amely előreláthatólag előre megfontolt férjgyilkosság miatt emel vádat Bognárné ellen.

Ujabb magyar siker a bukaresti egyetemen

A bukaresti egyetem nyelvészeti szakán most egy nemrég benyújtott vizsgadolgozatról esik sok szó.

A dolgozat címe: „Magyar-román irodalmi kölcsönhatások“.

Szerzője: Papp Imre tanárjelölt.

A hatalmas, részletesen és főleg lekiismeretesen alátámasztott dolgozat általános tetszést aratott az egyetemi tanári karban. A tanév végén közölni fogják az „Egyetemi Közlönyben“. Szerzőjét, aki a székelyudvarhelyi római katolikus gimnázium végzettje, felkérték, hogy vegyen részt a bukaresti nyelvészeti és néprajzi szeminárium munkáján is.

szekrényben levő pléhkazettából „szerzett“. Ezzel aztán végképp lekenyerezett. Egyszeribe nábob lettem. Az üveggyölgöt „elsetteltem“, a verebet eltemettük, a családi képekkel pedig sokat szórakoztunk. Unokahugomnak olyan pazar kis magyar hajuszt rajzoltam, mint János vitéznek volt a Petőfi összes költeményeiben. Nagyanyám nővére Kossuth-szakállt és huszárcsákót kapott. Kinek mi dukál!

— Tegyé! szivart a szájába! — nógatott öcsém, akinek eredeti gondolatai voltak.

— Hogyne, hogy eleszfitsam a képét! Tedd vissza a szekrénybe, hátha meg akarják valakinek mutatni! Mit szólnának ahhoz, hogy szivar van a szájában?

Akkoriban ugyanis alig dohányoztak a hölgyek. Igaz viszont, hogy Kossuth-szakállt és huszárcsákót se viseltek. De mikor olyan pompásan illett neki!

Ennél csak az volt jobb játék, amikor a divány, néhány szék és az ágyterítő segítségével gőzhajót remekeltünk. Öcsém elől ült a kormánykeréknel (egy labor volt) és zakatolt, én pedig a magasra emelt kormánykormányról osztogat-

tam a parancsokat. Öcsém ilyenkor kapitány urnak hívott és magázott.

Egyszer aztán a divány tényleg leke-

kapott, a két gyermek pedig verést.

Nem sirtam, mert komoly fordulópon-

történt életemben.

Másodikos elemista lettem és a családunktól néhány szót tanultam, amivel később vendégeink előtt viharos feltűnést keltettem.

Akkor határoztam el, hogy kocsis leszek. Vendégeink szerint ugyan már akkor is az voltam, „kész kocsis“!

Pólesett, hogy hízelgetek!

Sport

A CSIKSZEREDAI CSC JÉGKORONGÚTÓI HÁROM NAP CSERNOVICBAN SZEREPELNEK

Csikszeredáról jelentik: A kitűnő CSC jégkorongútoit péntek, szombat és vasárnapra Csernovicba hívták meg, ahol első nap a Dragos Vodă, másodnap a Makabea és harmadnap a város válogatott csapatával mérkőzött össze erejük. Csernovic az a hely, ahol a jégkorongúto sport szépen ki van fejlődve. Ezt bizonyítja az is, hogy a városnak hat csapata van. Ezek szerint a CSC-nek nem lesz könnyű dolga megbirkózni az ottani csapatokkal. Itt emlíjük meg, hogy a Milánóból visszatérő országos válogatott, ha az időjárás kedvező lesz egy napra lerándul Csikszeredára.

A ROMÁN VÁLOGATOTT UTIKALANDJA OLASZORSZÁGBAN

Románia válogatott jégkorongútoicsapata, amelyben bukaresti játékosok és a csikiai kitűnő Vákárja szerepel, tudvalevőleg a hét elején Milánóba indult, hogy részt vegyen az ott tartandó világjátszók tornán. A csapat Ausztrián utazott át, Sileán azonban, az első olasz állomáson, közvetlenül a határnál, egy olasz vámtiszt feltartóztatta őket, azzal, hogy utlevélük nincsen rendben. Mit volt mit tenni, visszatértek Ausztriába, Klagenfurthba, közben a csapat vezetője táviratilag tiltakozott az olasz kormánytól. A klagenfurti hatóságoknál kiderült, hogy az utlevélnek semmi baja sincs. A csapat visszatért az olasz határra, ahol aztán, nagy bocsánatkérések között, beengedték őket. A válogatott pénteken Kortina D'Ambruzóban játszik, az ottani nagyképű csapat ellen. Különben utközben Szerbiában, Lyubljánában megállt egy mérkőzésre, az ottani csapattal, amelyet 1:0 arányban le is győzött.

Női ökölvívók is léteznek, sőt a keményvívók hölgyek igen komolyan üzik a túlfinomnak éppen nem nevezhető sportot. Budapesten február elsejétől kezdve egy varietében nemzetközi női ökölvívótorna lesz, amelyre Franciaországból, Szerbiából, Olaszországból és más államokból érkeztek be nevezések. Románia egyelőre nincs képviselve.

Budapesten barátságos mérkőzések lesznek vasárnap. Többek közt a Hungária a Phöbusszal, a Ferencváros a Szürketaival játszik.

A NAC Lyonban 7:2 (1:0) arányban legyőzte a SC Lyon csapatát. A turarekorder nagyvárad csapat ismét kitért magáért. Különösen a csatársor remekelt.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

A „NEMZEDÉK”

Irtá: Pongrácz Vilmos

Elemista koromban kaptam az első pontot. Isteni törvény szerint talán felebaráti szeretetből, társadalmi szempontból megengedett testi fenytés, normális kerek között egy, esetleg kettő. En azonban többet kaptam többedmagammal. Puffadt, vörös arcunkat bőgve tapogattuk a fogadkozunk, hogy megmondjuk apáinknak. Persze, ezt nem rehetjük, mert szeges bakancsaikkal a világ négytája felé egymás véreben gázoltak a hon-szeretét és béke nevében.

A földnek még vérszaga volt, a levegőben még ott lógott a gránátok füstje s valahol messze, mélyen a hegyekben, dörögött az ágyú. A csukaszürke szöröstől-bőröstől bekapta a földet. Mi nap-nap után pofonokat kaptunk változatos kiadásokban.

Innen kezdődött a felvilágosodás kora. Utan-utólag káromkodások, piszkos, trágár beszédek zavarták buksi fejünket. Katonabácsik szidták a tisztet és az életet, hogy ők nem akarnak verekedni, megunták. Őket az urak beugratták a háboruba, idegen érdekekért ontják egymás vért. Annnyira megutálták egymást, mint amilyen jóllaktak már a sok győzelemmel. Elég volt a tetűből, a komiszke-nyéből, a pofonokból, a kikötésekből, nekik csak szabadság kell és fehérnép.

Egyszer új fiu került az iskolába, hadigyerek. — Hadigyerek — hadigyerek, — énekeltük kórusban. A tanító bácsi meghallotta, rettenetesen feldühödött, még rettenetesebben megvert. Fekete hurkák, véraláfutások keletkeztek az ütése nyomán s napokig nem tudtunk leülni. Az egyik gyerek anyja orvosi bizonyítványt váltott és számonkérte a tanítót.

A tanító ordított. Pár hét múlva a gyerek apja hazajött, a sapkarózsza helyett nagy őszirózsával és összeverte a tanítót. Másnap a jegyzőt verte agyba-főbe s úgy ordított, mint egy vadállat: „Megállj, piszkos bagázs, lesz nemulass!” — Mi még jobban féltünk és sirtunk.

Egy éjszaka beállott a nagy fordulat. Falusi potentátok és vérvető urak hanyatt-homlok menekültek a kisvárosból, éj-nap ropogtak a fegyverek és nem mertünk kimozdulni a házból. A hegyekből omlott a katonaság, zsidó korcsmárosok bora folyt az utcán. Véres, vad zúrzavarral fullt a háború. S ebbe a káoszba egyszer csak megszálló csapatok géppuskái kerepelték a határból.

Nem maradt egyetlen őszirózsás sem. Az utolsó kakastollas is elutazott s remegő kézzel, magunkra maradvá, árván és diestelenül vártuk a sorsot. Darabokra hullott az egész társadalmi és erkölcsi világrend, apák kezéből kiesett az állami kenyérszatyor s a legkomiszabb leghehebb napokban ráébredtünk kisebbségi sorsunkra.

Ettől kezdve meghatványozódott fiatal életünk. Diákszobák mélyén irtó háborút vívtunk, verekedtünk emberekkel és eszmékkel, Ady magyar metafizikáját szívtuk magunkba, lázadoztunk, kiabáltunk, ujságokat szerkesztettünk, voltunk diákvezérek, politikai agitátorok, távkop-lók, új érzések, új gondolatok születtek forrongó agyunkban s elindultunk végre az emberek közé, hogy amint tanították, fenkölt eszmék puritán harcosai legyünk.

Elindulások hajnalán, mámoros fővel kacagó, szép fiatalágunkat szakadékok felé vitte a vonat.

Pedig azt mondták, hogy harmincmillió ember kiontott vére megváltotta boldogságunkat, hogy milliók és milliók kihullott könnye felmosa a vértől ázott utakat.

Azt mondták, hogy szépség, jószág, bölcsesség és megértés között ivelnek magasba a sorsok, hogy századok után soha nem látott erővel lendül neki az élet, mert a háború, a véresszájú fekete szörnyeteg felszabadította az embert.

Hát igen. Csak a szerelvénny volt rossz. Kipotyogtak a kerekai s le kellett szállani, hogy egy társadalmi és gazdasági összeomlásnak mi legyünk a mértirjai,

Megjelent a „Kökereszt” Finta Zoltán és Huszár Emil regénye

Részlet a Bukarestbe szakadt „bangyén” leány életéből

Amire ezek a sorok nyomtatásban megjelennek a B. L. januárhavi ajándékregénye is szétküldésre készen áll. Örömmel és kissé büszkén is hívjuk fel lapunk hűséges barátainak figyelmét erre az eseményre. Hiszen nemcsak arról van szó, hogy újból érdekes és a figyelmet elejétől kezdve lebilincselő, az olvasót a szó szoros értelmében magával sodró erejű regényt helyezünk ajándékképpen barátaink asztalára. Nemcsak arról van szó, hogy két fiatal erdélyi író első regényével kedveskedünk a betűre és igére éhes olvasóknak.

Azért emeljük ki Finta Zoltán és Huszár Emil „Kökereszt” című regényének megjelenését az Ajándékregénytár sorozatából, mert íme: adjuk az olvasónak az igazi regényt, amelyet nem a szerzők tömeggyökeres erdélyi származása tesz erdélyi-vé, hanem a regény tárgyának eleven fájalmassága magyar és erdélyi karakterre. A kisebbségi élet megrázó elevenességű fotóriportját adjuk ebben a kis kötetben, olyan életek és sorsok mélységeit tárjuk az olvasó elé, amelyekről eddig nem volt tudomásuk. Megmutatjuk a Bukarestbe elszármazott székelyek heroikus életét a nyomor és keresetnélküliség tragikus partjain, megmutatjuk a Bukarestbe vetődött székely testvérek, a bangyénok kallódását a világvárosi élettempóju főváros rideg könyörtelenségében.

Ennek az életnek, ennek az ismeretlen életlehetőségnek legjellegzetesebb figurája a szép székely cselédleány, akit egyéni és gazdasági körülmények sodornak le a züllés borzalmas fertőjébe. Borzalmas sors, szégyenteljes rákfene ez a kisebbségi életünkben, de mégis olyan kiáltó és fájdalmas igazság, amelyre már a művészet kifinomult eszközeivel az uró tehetség nemes és emelkedett készségeivel rá kellett mutatni. Amit politikusaink és szociológusaink nem tettek meg, azt pótolja Finta Zoltán és Huszár Emil „Kökereszt”-je: ha nem is oldja meg, de jelelvevén, meglevevén és fájdalmasan aktuálissá teszi az erdélyi kisebbségi sors nagy szociális problémáját, a hazájukban hontalan földönfutókká lett székelyek nagy és rendezetlen kérdését.

A kisebbségi lelkiismeret parancsának tett eleget a regény két írója, amikor ezt a drámai izgalmasságú, érdekes és színes, nagy emberszeretettel telített könyvet megírta. És a kisebbségi lelkiismeret parancsának tett eleget a B. L. kiadóhivatala, amikor a regényt megszerezte, az Ajándékregénytár sorozatába beillesztette és eljuttatja az olvasók hatalmas gárdájához. De a kisebbségi lelkiismeret parancsa diktálja az a kérésünket is, amelyet olvasóinkhoz és barátainkhoz küldünk: olvassék ezt a regényt, olvassék ki minden székelynek éserdélyi magyarnak egyaránt, mert e lük-tető erővel megírt regényen keresztül juthat közelebb a magunk megismeréséhez.

Ennek a néhány szónak előrebocsátása után közöljük Finta Zoltán és Huszár Emil regényének egyik jellegzetes, drámai erőben, színben és mozgalmasságában kiemelkedő részletét:

„Most már aztán minden mindegy...”

A postást hiába lesi Juliska. Várja, hogy jöjjön és hozzon hazulról levelet. És hogy a postás mindig üres kézzel megy el mellette, kő hengeredik le a szívről. Otthon nincs baj, hála legyen az Istennek, nincs nagyobb baj odahaza!

Ne is legyen, mert a záros ládikó egészen üres. Ne is legyen, mert most itt van baj, Juliskával.

Az élmélygés örök időkre beköltözött a helsejébe. Utált ételt, utált szagot, színt, az egész világot. Néha rájön az éhség, úgy ordít benne, mint egy kiéhezett csikasz farkas. De hiába eszik, minden falat úgy jön vissza, ahogy lenyelte.

Egy délután besompolygott a szállodába a vénasszony.

— Nincs neked valami bajod? Olyan sárga és szürke vagy, hogy ha porrátor-nének, falat meszelhetnének veled.

— Valamitől megcsömörölhettem. A hasam nem birom...

A vénasszony szaporán pislog Juliskára, odahajlik a fülehez s egy szót ejt ki óvatosan a szájából.

— Nem!... Nem!... Nem!... Nem lehet! Nem hiszem!...

Szinte sikolt a rémülettől, de a vénasszony ráncos keze gyorsan a szájára tapaszt.

— Pedig az!

— Gyerme? — dadogja Juliska

— Annak látszik a dolog...

Juliska egész testében reszket.

— Nem!... Nem!... Nem!...

Nagy hallgatásba burkolóznak mind-aketten.

A vénasszonyt nem érinti a dolog, csak érti a módját, hogy hallgasson. Percek múlva mégis megszólal:

— Ha nem akard, azon lehet segíteni. Nem te vagy az első s nem is az utolsó.

Juliska még nem tud szólni. Néma és dermedt, mert váratlan baj ökle igen rossz pillanatban kólintotta fejbe. De aztán neki is megjön a hangja:

— De az sokba kerül, ugy-e?

— Na, — legyint a vénasszony — aki egy ilyen helyen van, annak kell pénze legyen.

— De nekem nincs!... Érti?... Nincs!

A vénasszony csufondárosan kacag.

— Ezt csak úgy mondd... Pedig annak, aki megcsinálja, hogy ne legyen gyermekek, annak kell. S valami csak nekem is jár. Ezt nem kell magyaráznom...

Csak az a pénz ne volna! Csak az istenverte pénz ne huzná az embert bajból bajba, magasból mélybe...

— Mennyi? — kérdezi Juliska egészen hangtalanul.

A vénasszony megint odahajlik és egy számot mond. Annyi kell annak, aki megcsinálja. S még külön neki, legalább a fele. No, ha rólad van szó, a harmada.

— De most igazán nincs!

— Hát majd lesz. Itt ömlik a pénz s te még így is fűdsz szerezni, ha akarsz.

— De az sokára lesz!

— Van időd. Még két hónapig is van...

De akkor meg kell csinálni, mert különben...

— Jó, — mondja Juliska. — Majd szólok.

— Bine, dráge, — bólogat szaporán és kedvesen a vénasszony s csendesen nyitja az ajtót, hogy menjen a jó úzlettel.

Juliska elnyul az ágyon s úgy érzi, hogy ez az egész mocskos, komisz, ronda világ minden aljasságával és förtelmével ott kevereg a gyomrában.

*

Nincs más mód: nem szabad megvárni, hogy a vendég kezdje. Oda kell menni eléje s kellett a derekát, ringatni a csipőjét, mosolygó szemmel lesni, hogy...

Másképpen nem lesz annyi pénz a záros ládikóban, hogy a vénasszony segítsen Juliskán.

De ha már így van, Juliska megtesz mindent. Ráakaszodik a vendégekre. Amit adnak, az nem elég. Kér, követel és rimámkodik. Némelyik megtoldja az eléje lökött pénzt, némelyik pénztől együtt tuszkolja ki az ajtón. Az ember behunyja a szemét, összeharapja az ajkát, hogy megcsikordul, de nem hal bele ebbe sem.

Ez így ment öt hétig.

Aztán együtt volt a pénz s még valami kicsi s akkor Juliska hirt adott a vénasszonynak.

A tudós asszony megnézte, biztatta, hogy nem lesz semmi baj.

Hát nem is lett.

Azt a baromi kint, ami a dologgal együtt járt, kibirta Juliska. Rongyot tömtek a szájába, meg sem nyikkant, Napokig ömlött felkotort belsejéből a vér. Aztán az is megszűnt.

Fel is kelhetett. Mehetett volna, de nem volt erő a lábában.

— Csak maradj, — mondta a vénasszony. — Csak maradj, majd elintézzük a többi.

És Juliska maradt. Evett, ivott, visszazsedte azt, amit elvitt a gyermek.

Vajjon kit átkozzon azért, hogy így becsapott az életet?

Puju urat?
Hol van az már!
Az Aranyborjút, a domnut?
Ugyan!
Az Arany Ökröt?
A földit?
A többit?
De melyiket? Melyiket, a vazembert?
Ki tud erre felelni?
Ki? ...

★

Piros por nélkül is színt kapott már a Juliska arca, amikor a vénasszony eléje állt:

— Most aztán hogy lesziünk leányom? ... Tudsz-e fizetni azért, hogy itt tartotunk, gondoztuk, etettünk, itattunk?

— Honnan s miből — csattant fel Juliska. — Jól tudja, hogy utolsó garasomból is kifosztottak, hogy a szégyent eltakarítsák az utból. Majd fizetek, ha lesz miből.

— De mikor? Ha így lopod a napot, akkor abból minden lesz, csak pénz nem.

— Hát mit csináljak? ... Mondja meg, mit csináljak?

A vénasszony hümmögött. Valamit majsolt öreg fogai között. De azt talán ő maga sem hallotta. Végre Juliskához fordult:

— Mit csinálj? ... Még te kérde, hogy mit csinálj? ... Egy ilyen kérdi, hogy mit csináljon, ha kihúzták a bajból?

Minden szó egy-egy hosszú tövis, amit Juliskának a testébe döf a vén boszorkány. Ez tudja, hogy mikor mit kell mondania. De a fájdalomtól, ebből az arcpirító kinből, amely onnan van, hogy Juliska szegény és elesett, nem lesz anynyi pénz, amennyi ennek a két vámpirnak kell.

— Visszamegyek a szállodába! — tervezi Juliska, de a vénasszony belevigyorog az arcába.

— Mit gondolsz te, éppen terád vár a gazda hétszámra? Különösen azok után, ahogy elbántál vele? He? ...

— Hát akkor nem oda megyek vissza. Nagy ez a város! ... Van ám még itt hely egy ilyen leány számára, amilyen én vagyok! ...

— Van, van. Nem mondom, hogy nincs. De odatalálsz-e?

Erre Juliska, — akárhogy is töri a fejét, — nem tud felelni egy mukkot sem. Egy betűt sem. Mert — csak most jut eszébe, — amióta eljött hazulról, még egy árva lépést sem tudott a saját erejéből megtenni. S amit tett is, az is csak mind ballépés és félrelépés volt. A vénasszony is úgy tartja a markában, mint egy szunyogot. Akkor roppantja össze, amikor akarja.

— Nézd, Juliska! ... Ha akarod, még egyszer segíték rajtad ...

— Mennyiért?

— Ne butitsd magad azzal. Majd megegyezünk. Láthatad, hogy lehet velem beszélni. De te se ülj fel lóhátra.

— Mennyiért? — kérdezi Juliska, aki tudja már, hogy legjobb előre alkudni, mert a barátságra könnyen ráfizet az ember.

A vénasszony gondolkozik, töri a fejét, alkuszik magával. Odahajlik, mindig odahajlik, amikor fontosat kell mondania. Egy számot pittyent el a szája.

Sok. Nagyon sok, verje meg a Teremtő. De Juliska tudja, hogy meg kell lennie.

— Mert, Juliska, — csüri el más tájékra a beszéd fonálát a vénasszony — azt tudod, ugye, hogy három hétig az orvosi hivatal felé sem néztél?

— Jaj, — mondja Juliska és egészen elfehéredik.

— Nono! Azért nincs baj. Itt van egy kis orvosi bizonyítvány nálam, azt majd bemutatod. Spanyolban feküdtél! Érted? ... Spanyol volt akkor is, ha kinpadra vonnak és úgy vallatnak.

Szegény kicsi purdó, aki meg sem voltál jóformán, mennyi hazugságot kell egymásra halmozni azért, hogy elintézzék!

— Jól van, — bólint Juliska. — Hát akkor spanyolom volt. Azzal is lehet három hetet feküdni.

— Ha velem jössz, akkor a kezembe adom. Addig nem.

— Hová visz megint? — csattan a Juliska hangja. — Hová visz megint? ...

A vénasszony felállt helyéből, gondosan lehuzogatta szoknyája ráncait s úgy mentiben szólt Juliskára:

— Holnap ilyenkorra légy készen. Akkor viszlek. Ha helyben leszel, akkor kezdedben lesz a bizonyítvány. Ha nem jössz, majd az orvosi hivatalban kérdezek tőled egyet s más ...

— De mondja meg, hová visz?

A vénasszony keze már a kilincsen volt.

— Tel! ... Tel! ... Nem mindegy neked, hogy hová viszlek? ... Tel! ...

Messze járt, amikor Juliska kinyögte:

— Most már aztán mindegy!

Hangos könyv — vakok részére

Kilenc és fél óráig beszél a könyv

A hangos film után egyáltalán nem fantasztikus álom a hangos könyv. A gramofon tökéletesedése óta igazán csak idő kérdése volt a hangos könyv megjelenése, amelyet elsősorban azok várnak, akik elvesztették szemük világát.

Amerikában, amint azt a „Hirek a vakok világából” című értesítő írja, az American Fundation for the Blind (a vakok ügyét szolgáló amerikai alapítvány) már évek óta komolyan készül a hangos könyvek forgalombahozatalára. Már pontos számítások is készültek. A dollár mai árfolyama szerint a hangos könyvek első száz példánya 1250 dollárba kerülne, vagyis ha minden példányt el lehetne adni, akkor egy példány ára 1250 dollárba kerülne. Ennél a számítással olyan könyvet vettek alapul, amely 14 lemezből állna. Minden lemez

egyenként 30 cm. átmérőjű és mindkét oldalán átlag 3600 szónyi szöveg van. Tehát az egész könyv mintegy százezer-szavas regénynek felel meg. A lemez percenként 180—200 szavas sebességgel olvasná a szöveget, ami annyit jelent, hogy átlag husz perc alatt olvassa el a lemez egyik oldalát, vagyis az egész 14 lemezes regényt mintegy 9 és fél óra alatt.

Természetes, minél nagyobb példányszámban készülne ezek a hangos könyvek, annál olcsóbban kerülne forgalomba. Az amerikai vakok intézete reméli, hogy minden új könyvből az Északamerikai Egyesült Államok kormánya vásárolja majd meg az első száz példányt a könyvtárak számára.

A hangos könyvek elterjedésének egyik alapföltétele, hogy olcsó és jó gramofonokkal lássák el a vakokat.

M. HEGYI ILONA:

Színházi élet Monte-Carlóban és Moszkvában

Monte-Carlóban: cári orosz ballet

Moszkvában: klasszikus és kapitalista szerzők

Nemcsak a magyar lapok vannak tele panaszos cikkekkal, ma már Európa összes színházai konganak az ürességtől.

Érdekes kivétel azonban egy monte-carliói színház, ahol felelevenítették a régi császári orosz balletet.

Árveréseken megvásárolták az összes megkapható Bakst díszleteket. Megszerzték maguknak Igor Markevicsét, a híres karmestert. Nagy áldozatokkal összegyűjtötték a régi eredeti orosz koreografiákat, hogy a reprizeknek ugyszólván minden tánc lépése szigorúan megegyezék az orosz balettmesterek elgondolásaival. A régi Moszkva és Szentpétervár repertoárjából tizenkét darabot elevenítették fel. Hűségesen ragaszkodtak a régi verziókhoz és a híres Diaghileff stílusához, akinek tradícióit féltve őrzik új rendezők: Leonide Massine és David Lichine.

Kosztüm tervezők: Benois, Servachides herceg és a ruhakréációknak többi márkás neve, a cári idők szédítő pompájának reneszánszát teremtettk meg.

A klasszikus ballet ujjaépítése azonban nem állott meg a kopirozásnál. Egész sor új ballet készült, így például Brahms negyedik szimfóniájára, régi Rameau és Rossini muzsikákra. Ballet zene lesz Csajkovszky ötödik szimfóniája is.

Istenem, talán nemsokára már azt fogjuk hallani, hogy Beethoven IX.-ik szimfóniájára is balletet járnak.

Ne lepjen meg senkit se túlságosan ez a pazarság. Mert minél nagyobb a krízis Európában, annál többszerencse vadász utazik Monte-Carlóba. A ruletnek talán sohasem ment olyan jól, mint manapság. A kifosztott játékosok tízezreinek zsebéből a kis állam kényelmesen megél, miért ne juttatna belőle a művészetnek is, különösen, ha ez az áldozat nem is bizonyul rossz üzletnek?

Monte-Carló! Arany! Pezsgő élet! A boldogságnak ezen a kis szigetén miért ne telne meg rogyásig egy ekkora luxussal megrendezett színház?

Meg is telik.

Hanem az már meglepőbb, amit egy angol újság, a Newyork Times ír Oroszország színházi életéről.

Moszkvában, Leningrádban állandóan tíz-tizenkét kitűnő előadás között lehet válogatni. És a színháztermek mindig zsúfolásig telve vannak.

A Szovjet nem türelmetlen az ellenséges ideológiákkal szemben. Sőt, szívesen mutatja be nagy fényvel, káprázató pompával a luxussos cári életet illusztráló régi darabokat. Mintha csak büszkélkedni akarna vele, hogy ennek a verejtékhez, vérhez tapadó gazdagságnak világát győzte le a forradalom.

Különböző színházai vannak.

A Karmen színházban például O'Neill Szörös Majmá-t és Wilde Oszkár „Salomé”-ját adják, azonkívül egy operettet Lecoq-tól, amelynek „Giroflé-Girofla” a címe. Ebben a darabban a kórus egy trapéz-szerkezeten áll s ez a különös beállítás nem utolsó sorban a tömegnek, a kollektivnek kihangsúlyozását célozza.

Ugyanezalatt az idő alatt Meyerhold konstruktivista színházában „Ordits Kina” címmel megy egy darab.

A forradalmi színházban tendenciózus darabot adnak, amely tárgyát az 1919-es forradalomból veszi.

Különbö mindenki megkaphatja az izlésének megfelelő darabot. Néha egy és ugyanazt a szindarabot két, sőt három helyen is játsszák, különböző felfogásban. Impresszionista, konstruktivista és más stílusokban.

Régi orosz klasszikusok közül felujították Osztrovszky „Az Erdő”-jét, színre vitték Dosztojevszkij „Bűn és Bűnhődés”-ét.

És így tovább. A közönség szívesen meghallgatja a klasszikusokat.

Igen nagy sikere van Shakespeare „Minden jó, ha a vége jó” című darabjának, azonkívül Maeterlinck „Kék madara” is színre került.

De, hogy a „művelt” nyugattól se maradjanak el: egy amerikai néger jazz százezreket vonz.

Ezalatt az Alexandrinsky színházban a legnagyobb esemény a „Félelem” c. dráma. Egy tanár tragédiáját mutatják be, aki lélekben nem tud hozzáidomulni az új rezsimhez.

És, hogy önmagukkal szemben is van kritikájuk, igazolja a „Kenyer” c. darab, amelyben a parasztok lázadoznak a gabona rekvirálása ellen.

Híres rendezőjük, Tairov, „Egyiptomi éjszakák” címmel egy estén mutatja be Shaw Caesar és Cleopátrá-ját Shakes-

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megüintetik
a leghevesebb
fejfájást

peare Antonius és Cleopátrá-jával.

A színház, mint minden művészet, a gazdasági élet felépítménye. És, ha valahol látogatják a színházakat, az egy részt azt bizonyítja, hogy olyanok a gazdasági viszonyok, hogy megtehetik. Egy részt. Mert másfelől még szükség van egyébre is. Mivel, hogy csak az hallga meg szívesen mindent, akinek nem kell a holnaptól félni. Klasszikust és revüt szimfóniát és dzsezzt.

De mi, akik a jegyet csak úgy tudjuk megvásárolni, ha egyéb, nélkülözhetetlen dolgainkról lemondunk, mi, a vajdó világ gyermekei elsősorban arra vagyunk kíváncsiak, hogy hol is tartunk és mi lesz velünk? Erre várunk feleletet minden pódiumról, minden újságból és minden ma kinyomott könyvből.

Nekünk ezért kellene más darabok. Nem pedig azért, — amivel olyan gyakran és olyan szívesen támadnak bennünket, — hogy nem tudnánk érezni a klasszikusokban az igaz művészetet. De tudjuk. És mégis más kell nekünk. Új darabok, mai darabok, amelyek tisztázák a mi zürzavaros életünk problémáit, irányítják célkitűzéseinket, rámutatnak jövőnkre.

Monte-Carlónak még tetszhetnek a régi. Oroszországnak már újból tetszhetnek.

De minékünk nem. Mi kritikusabbak vagyunk. Nem is csoda, ilyen kritikus időkben.

Szép fehér
fogak?

Ez a legszebb természetes ékessége az embernek

A Chlorodont megőrzi a fogak szépségét és egészségét. Ha reggel és este használja, a

Chlorodont fogpaszta

vakító fehérre teszi a fogakat, anélkül hogy az értékes fogzománcot megtámadná.

Jób Dániel útja Erdélyben

Írta: LIGETI ERNŐ

Jób Dániel, a budapesti Vigszínház igazgatója lenn járt Nagyváradoon — színésznézőben. Az első pillanatban bizarr ötletnek tetszik. Ez épp olyan, mint ha valaki december táján keresi az elhagyott fészekben a fecskét.

Pár évvel ezelőtt még érthető volt, ha a pesti színházak Erdélyben keresték az utánpótlást. Hogy csak néhány nevet említsünk: Dayka Margit, Zilahy Irén, Kun Magda, Neményi Lili a magyar fővárosban még mindig friss importszámba mennek. Pedig az erdélyi színészet már az ő idejében is gyöngén „szuperált”. De éppen ide akarunk kilyukadni: a tehetség független a rossz viszonyoktól. Nehezebben érvényesül ugyan, hétszeresen meg kell küzdenie azért, amit a másik könnyen kap, de csak egyszer jusson gyökérnyi helyhez a sziklán, megkapaszkodik.

Igy volt ez a színműirodalommal is. Erdélyi magyar író nem írt szindarabot, mert senkinek sem kellett, direktorok, színészek, sajtó a legteljesebb bizalmatlansággal viseltettek irányában. A színműíró nem látott jó színházi előadásokat, nem volt szakember, aki a hóna alá nyúljon, egyenesse, hiányzott az a bizonyos „levegő”, ahol elfogadható szindarabok megszülethetnek. Mégis néhány év alatt egy sereg erdélyi író verekedte ki magának a budapesti színpadokon az érvényesítést. A minap végignézttem egyik színházunk heti repertoárját. Három nap a Hunyadi darab ment, negyedik nap felelevenítették Indig Ottó egyik darabját, a hét többi napján Nőti „Nyitott ablak” című darabját játszották. Mind a három író néhány évvel ezelőtt kolozsvári szerkesztőségekben dolgozott és ha történetesen darabban jelentkeztek volna az igazgatóknál, hát előadatlanul kapták volna vissza műveiket. Most már nem megy utópia számba, hogyha bölcs kormányunknak eszébe is jutna, hogy a nem romániai honos színészek kitalálása után megtiltsa a nem romániai honos szerzők darabjainak előadását is, mert az erdélyi irodalom kényszerű önellenőrzés alapján meg tudná oldani a műsor kérdését.

Sietek megjegyezni, hogy nem vagyok optimista. Különösen az erdélyi színházi dolgokban nem. Ha a Metropolitan opera mulmillomos bérlői is bukni hagyják a színházat, miért éppen a lerongyolt erdélyi magyarság nyújtson tartós kenyeret a színpad napszámosainak? Annnyira nem bíztam már, hogy Erdélyben lehessen még vidéki viszonylatban is elfogadható színházról beszélni, hogy évek óta — talán ész-okok és jobb meggyőződés ellenére még csak a környékére sem mentem a színháznak.

Most Jób Dániellel egyidőben véletlenül én is megnéztem a nagyváradi — kolozsvári színház előadásait. Rendkívül kellemes meglepetés ért. Amit láttam, igazolása nemcsak a kolozsvári színháznak, de a magyar szellemi erőnek és vitalitásnak. A lehető legnyomoroságosabb körülmények között, amilyenre tizenöt év alatt nem volt példa, a kolozsvári színház visszahódította magának a közönséget. Nincs primadonna, — külföldi honosnak nem adnak engedélyt — keresett magának. Nincs drámai hősnő — felhagyott a föld alól is. Nem volt hősszerelmes, addig kísértetezett, amíg megtalálta azt, akire szüksége volt. Amatőröket állított be, akik nem jártak színészkademiát, valahol a polgári életben tevékenykedtek; az egyik írógépkecsaszony volt, a másik patikus, a harmadik még be sem fejezte iskoláit; színpadra állították őket, hogy játsszanak és ime: Jób Dánielt már figyelmeztették barátai, hogy érdemes rászállni egy napot és leruccanni Nagyváradra.

Ha nem tartanánk attól, hogy reklámnak tekinti az olvasó: azt mondanám, hogy a kolozsvári színháznak olyan szerencsés trouvaillé-jai voltak tehetségek felfedezése terén, mint a béke legragyogóbb éveiben. Hiába, szem kell mindenhez. Szem, amely észreveszi, hogy a tizenöt éves Stefánisz Lili a későbbi évek egyik legragyogóbb tehetsége lesz, hogy Kovács György, mint drámai színpad, egy színpad alatt „befut”, hogy Tompa József komoly szerepekre áthatolva, úgy lehet használni, hogy akármelyik budapesti színpadon is megállja a helyét. Szem kell ahhoz, hogy észrevegye: Erényi Böske operettszínésznő briliáns prózai színésznőnek is beválhat, egyszóval: — és ez a végkövetkeztetés a fenti gondolatoknak — az erdélyi magyar kultúra nem szenvedhet hajótörést az akadályokon akkor, ha az akaraterő, az akadályokat, megbirkóznai a nehézségekkel, megvan, szilárd és töret-

Konzervatív Lélek halála

Írta: Gagyí László (Marosvásárhely)

Ősz volt, amikor találkoztak. Nagyon szomorú ősz. De ahogy lelküket egybesodorta a vágy: az egész világ valami csodálatos fényben tündökölt. A gyászos melódiákat sóhajto fák, a könnyeket hullató őszirózsák és a szomorú ég és minden, minden beteljesült szívük szerelmének gyönyörűségével. Mi is volt ez? Roppant nagy éjszaka, vigasztalan, szívetfacsaró sötétség és akkor váratlanul összelobbant a szemük. Édes szavakat suttogtak egymásnak, közösen éltek át bizonyos költeményeket, titokban megcsókolták egymást, közös eszmékért rajongtak, mindent együtt szerettek vagy gyűlöttek és egyformán fájt a szívük mindenért.

És az örökkévaló Semmi megtelt muzsikával.

Ez így tartott öt évig. Öt évig minden muzsikált, öt évig az egész világot az ő szerelmük öltöztette, az ő finom, naiv, csodaszép képzeletük ragyogott. Az ötödik év fájdalommal teljesedett. Persze ezt is Nellike érezte meg az ő kicsi, finom, tiszta szívének kékboltívfölgébe. Nagyon nagy szerelmével. Nagyon ragaszkodott a dologhoz.

Igy beszélt magával: „nézd, Nellike, te házat építettél a reménység csillogó köveiből. Háza ablaka a Marci szeme, háza kapuja a Marci szíve, nézd, Nellike, kell szeretni, muszáj szeretni, a szeretet az egyetlen lélekszó, szívetvi-gasztaló értelem ebben a nagy, vigasztalan életfutásban.”

És a következő levélseprő, orkános őszön minden megváltozott. Nagyon egyszerű az egész történet. Marci unta Nellikét, az ifjúságot, az eget, mindent, amit valamikor olyan csodálatos színekkel lobogtattak át a tovaszálló hűtlen évek.

Egy darabig hazudott, komor volt, nagy elfoglaltságára hivatkozott, aztán mindent megmondott.

Mindenki tudta, hogy ez következik, de Nellikének nem mondták meg, mert ahogy a mamája zokogta a patikusék zsúráján, „tudod, édesem, szegény Nellike egy roppant konzervatív lélek.”

Mit jelentett ez a Nellike életében? Kétségbeesett, jajgató ragaszkodást — az életvités gondolatához, valami mély, őszinte, költői áttértelenséghez az ültetéseben fuldokló reménytelen emberi életnek.

Egyik este ájtott Marci. Ahogy belépett, mindjárt észrevették, hogy közeledik a nagy pillanat, hát kimentek, magukra hagyták őket.

Nellike remegett. Szegény kicsi Nellike. Madárszive rettentő félelemmel ugrott a szenvedés szinte áttetsző huskalitájában.

— Nézd, Nellikém, — mormogta Marci és zavarában leejtette a kalapját — tegyük túl magunkat rajta.

Nelli nem válaszolt. Föltett egy lemezt a patefonra. Hallgatott. Távolról, talán az élet kéklő ködöktől takart másik partjáról esorogtak át a tangó melódiák. Az életről beszéltek, amely hasonlatos egy nagy, árva szívhez. Egy szívhez, amelybe mérgezett töviseket döfnek a kegyetlen, kemény valóságok. A hangok aranyisztája fájdalmat szított a szívére. Ezzel a gyötrelmes fájdalommal hallgat-

len.

Nem akarjuk tulbecsülni Jób Dániel erdélyi „felfedező” útját; bizonyára őszintén igaz, amit mondott: nem hoztam kész szerződést, blankettát senki számára sem... Kellemetlen is volna, ha Jób tényleg szerződést szándékkal járt volna Nagyváradon és megcsókoltatta volna egyik-másik színművész előtt a pesti színpad délibábját. Az erdélyi színházaknak — és ez vonatkozik minden erdélyi színházgatóra, akinek társulatánál tehetségek bukkannak fel — mindent el kell majd követni, hogy tagjaikat visszatartsák. Tul a színházgatók és színészek magánérdekei, ma már ki-sebbségi feladat gondoskodni, hogy az erdélyi színészet összetartsék és hogy a számottevő, értékes tagok itt maradjanak.

Hát ez nem egy másik utópia? Vajjon az a körülmény, hogy Erdélyben lapanganak színjátszó tehetségek, önmagában véve lehetővé teszi-e azt is, hogy a színházak el is tudják tartani tagjaikat? Eddig az volt az elszomorító tény, hogy a színház a közönségnek semmi formában sem kellett. Magam is többször leírtam, hogy a színjátszás feladata ma nem az, ami a múltban volt. Az erdélyi színészet tizenhét vagy tizenkilencedik századbéli hőskorában a színjátszás az anyanyelv pallérozásának és megőrzésének ugyszólván egyetlen eszközét jelentette. De ma, amikor vannak

ta a Marci szíveit.

— Szabadítsuk fel egymást. Ugyse leszünk boldogok. Ki boldog ma? Az élet tulságosan nagy kereszt kicsi szívünk-höz képest. Ugye, nem vagyunk már gyerekek: miért ámitsuk egymást?

Szegény Nellike most sem felelt. Csak nézte Marcit, a szeméi rátágláltak, mint valami istenfényű nagy üveggyöngyök és a lelke ott szomorkodott a szemében. Ő nem adhatta fel a harcot. Ő nem mondhatta: „eredj, fuss, vidd a szívedet”, mert ő és az elveszés gondolata el-téphetetlen egysége lett az életének.

— Nézd, — magyarázta Marci később és bizonyos szavakat kiemelt — nézd, nem „én” vagyok a hibás. Az „élet” ilyen ma. Az emberiség boldogsága egy „áldozat” ma. Nem is korszerű kívánság „boldogságot” kérni az élettől. El-műit az a „balga” korszak, amikor „egy egész életre” szerettek a leendő nagy-makák. A mai kor olyan „tépett” és olyan „ideges”, főként nem „felelős” sorstalan-ságáért. Haragszok? Nos, ne haragudj. Töröld le az arcocskádát...

Azzal köszönt, valami érthetetlen vi-gasztalást mormogott és elment.

Nellike csak állott a tangó zuhatagá-ban. Elszorult szívvél. Fuldokolva. Ő tőle nem Marci ment el, az „ember”, hanem a lélek, az élet lényege, a test vi-gasztalan valótlanágának egyetlen szépsége, amire a teológia azt mondja: „szeretet... örökké megmaradó...”

Az út beszakadt. A hídát elsodorta az ár. Vége mindennek. Akármilyen: színes vagy szürke napok dermesztő hosszúsága vagy csiszolt, tulfinomodott lelkek társasága: mindennek vége. Nincs több felépülés. Üres templom lett, amelyben nem zug az Ursten titokzatos szív-or-gonája. Olyan szótalan volt, mint a szaki-tás pillanatában. Hónapokig. Ez volt a semmi. Nem beszélt. A családias kövé-fájult makacságával állott ebben a vi-lágban.

Marci és a szülei és az egész világ azt hitte, hogy meggyógyul. Ugyan ki tud ma meghalni „szelme miatt”? Hol van az elmúlt századok romantikája, amely halálba emésztette dédszüleink epedő szerelmét. Ma, amikor a testiség ül or-giát Keletről Nyugatra. Szóval! azért nem hal meg Nellike, mert ez nem „stilszerű”.

Ezt hitték. Nellikére ráneheztek a sötét hóna-pok. Nem evett. Nem tudott enni. Pedig akart, de nem tudott. A lelkén ejtett seb átmérgezte idegeit, agyát, testét: bizony, lélek volt szegény kicsi Nellike, egészen mélyen, finoman, lehelletszerűen lélek, mint valami áttetsző porcellánfigura.

Hívtak lélekkutató, definíciótól és analízistől csampás professzorokat, ezek meg így beszéltek: „Dehogyan is fog meghalni.” Nem „szabad” meghalni, mert „fiatal” és az életnek akkor van igazán csodátevő őserije, ha ifju test királyi pompáján csillog.”

Nellike pedig hervadt.

Egyszer álmat látott. Álma is egyszerű volt, mint egész története. Az ég roppant kupoláján egy arc állott aranyban, ezüsthén. Az arc így beszélt:

— Én vagyok az örökkévaló számalom, a családások és balga emberi tévelygé-

magyar anyanyelvű iskolák? napilapok?

rádió? műkedvelő társulatok? A mai színjátszás, amikor a szintársulatok nem engedhetik meg a fényűzést, hogy klasz-szikusokat játsszanak és egy színvonal-ban lecsökkenet közönség igényeihez kell hogy alkalmazkodják az anyanyelv vé-delmének és a legmagasabbrendű szin-házi kultúrának felkarolását kénytelen más intézményeknek átengedni. Viszont a színjátszás még burlesk formájában is hozzátartozik egy — et kulturájá-hoz. Nestroy, a színházak kacagtató böl-cse, ugyszólván csak vaudevilleket, bo-házokat, poszekat írt, de Nestroy szin-háza a legizesebb bécsi kultúra volt és az ő világa az osztrák népiség szemszö-géből megítélve egyenértékű — ha nem több — Grillparzer vagy Schnitzler színházával. A színház, ha jó színészek játszanak, ha hűségesen ábrázolják az életet, ha beavatott tolmácsolói a kor-nak, már pusztá létezésénél fogva alkotó része a közműveltségnek, sőt örök szük-sége a tömegek életének.

A rossz színházra nincs szükség, a jó színházat nem pótolja és nem fogja pó-tolni a mozi és semmi találatkony meha-nizmus, mert egy színházi előadás kol-lektív valami, amiben néző és ábrázoló egyazon aktivitással vesz részt. Éppen ezt akarom elmondani: másik kellemes meglepetésem, hogy mihelyt a közönség értesült arról, hogy a színházban becsü-ltetesen előkészített előadások folytak-

Székrekedés

könnyebb formája

veszélyesebb

mint a súlyos bélrenyheség...

meri

a könnyű székrekedést legtöbbször el-hanyagolják. Az eredmény az, hogy a mérgek, amelyeket el kellene távolítani a szervezetből, benne maradnak és megmérgezik.

ARTIN

a megfelelő hashajtó, mert hatása biztos, azonnali, megtisztítja a szervezetet, serkenti a beleket, nem okoz sem fájdalmat, sem zava-rokat.

Ára lei 20.- 33.- 88.-

Dr. Wander r. t. Üzemek készítménye

sek siratója. Kelj fel, Nellike. Gyógyulj meg, Nellike. Szeretted — minden el-múlt. Lettél volna virág — elhervadtál volna, Ne sírj, Nellike. Nem szabad sír-ni, mert nincs semmi örökkévaló a szí-vedben. Ha a földön beteljesül egy sze-relem, amiért a szívek pokoli gyötrel-mel fájtak, csakhamar feltámad a ki-ábrándulás. A megvalósulás egy szörnyű tömeggyilkos, ezrével öli meg az el-epesztő, szomjas, színes szerelmeket. Kelj fel, Nellike, botorkálj tovább, Nel-like. Csak az a boldog, akiben kikristá-lyosodott „csak a szerelem él.”

Nellike bólintott.

— Igen, — susogta — mindez így van, igen, mindezt én megértettem, igen, én ezt nagyon, nagyon köszönöm...

És azt álmodta, hogy továbbotorkál az emberélet vigasztalan siralomvölgyén, az őszi tarlón, könnyező, eszűgded fák alatt.

A temetésre Marci is eljött. „Tudoba-jos” volt, suttogta ismerőseinek. „Sze-renese”, hogy nem ölt meg engemet is.

— De ez így van, — folytatta, komolyan bólogatva hazug arcával, — de ez így van, mert akiket az isten szeret, azok-nak minden javukra van: amen... amen... amen...

azonnal felkarolta. A kolozsvári nagy-váradi színház jól megy és azt hallom, hogy kielégítő a szezon Aradon, Temes-váron és Szatmáron is.

Mindent meg lehet csinálni, ha a kul-tura vállalkozói átszervezik, átcsoporto-sítják módszereiket és alkalmazkodnak a közönség változó igényeihez. Átco-portosítás — nem ismerék a kisebbség életben sürgetőbb, időszerűbb, sorsdön-tőbb szót, mint ezt. Átcsoportosítás sajtó-ban, tudományos életben, irodalmi cél-küldések terén, népi szervezésben, poli-tikában, iskoláztatásban, gazdaságban. Felismerése annak, hogy az élet nem me-rev formákhoz alkalmazkodik, hanem Proteusként változtatja arculatát. Ha kinővők egy ruhát, átszabok; ha bő, a testemhez igazítom; ha sehogyssem hasz-nálhatom, elhajtom és újat csinállok. De sohasem szünök meg csinálni vala-mit, mert aki semmit sem csinál, csak ültetett kezekkel bámul maga elé, el-pusztul, de aki merészen nekivág a tö-retlen utnak, nem egyszer keresztülve rekszi magát.

OLLA
GUM...

VILÁG-MÁRKÁ!

Egészségre
érdekében
óvakodjék
alány
utánzatoktól

Erdélyi Ágnes:

KÉT ÜRES ÁGY

Ezt a történetet, melyet egyszerűen és szépítés nélkül mesélek, úgy, ahogy hallottam palakitól, nevekkel és adatokkal, riportnak is irhatnám, annyira igaz.

„Szegényjogász” nevezzük így, évek óta nyomorgott benn a városban. Elte a szegényjogások életét. Tanult és tanított. Mivel véletlenül román volt, állásért is folyamodott. Egyházakhoz, törvényszékhez, mindenhová. A folyamodványokra bélyegyet tett az árva, ahe-lyett, hogy a pénzén ebédelt volna. Az állásokból persze, semmi sem lett.

Tanult, elszántan és süketen, tanított, hol evett, hol nem evett, nem látta a tavaszi fák új szoknyáját, nem figyelt fel a jószagu nőkre. Semmit sem látott, csak a diplomát, valami eszelős glóriában, ahogy vonzotta magához magnesesen, éhezéseken, nyomoron, csuf fiataliságon keresztül a jövő felé. Naiv fantáziájában a diploma volt a kulcs a jóllakáshoz, a tekintélyhez, szép lakáshoz és szerelemhez. Addig felfüggesztette életét, nem is élt, csak vegetált. Barna bőre ráfeszült kiugró arccsontjára, szemei fanatikus égő szemek lettek, mint aszkétáknak, kik az életen túl keresték a boldogságot. Ő is a misztikus diplomás jövőből táplálkozott előre.

Néha letört. A diploma ilyenkor elhalványulva hunyorgott olyan távolról, mint az északi fény. Ugy érezte, hogy nem bírja odáig. A tanítványok elmara-doztak lassanként, inkább elbuktak, nem jutott házitánitóra.

Napok óta nem evett. Haza hiába írt volna pénzért, ott sem volt. Koldulni, vagy népkonyhára nem mehetett, hiszen „jogász” volt. Éhezni jogásznak is lehet, de koldulni, — nem.

Egy reggel aztán az utcán összeesett. Jöttek a mentők, kórházba vitték. Az orvosok csodálkozva rázogaták a fejüket. Szélütés ilyen fiatal korban... Nehéz eset, a szervezet nem ellenállóképes, le van romolva.

Kapott egy ágyat és ott feküdt. Béna volt, nem tudott beszélni sem, csak nézett szomorú, panaszos szemekkel, ahogy csak beteg állapot tudnak nézni néha, kinban. Nem sokat törődtek vele. Hozzá-tartozói nem voltak, pénze nem volt, beteg-sége is elég reménytelennek látszott. Itt nem számított a diploma, amelytől pedig már csak félév választotta el. Itt egyenlőség volt. Minden pénztelennel egyformán nem törődtek. Az először ápolónőkre már nem hatottak a sorsok, emberek, csak a pénzre reagáltak. Neki nem volt...

Feküdt hát. Szürke, sápadt, nappali világosságban és piszkossárga, komisz lámpafényben. Mozdulatlan volt, csak az ütőer a nyakán dobogott duzzadtan és szemmel láthatóan, mint beteg, rémült szív.

Mellette idősebb szivbajos munkás feküdt, aki mellett ott ült a felesége, kiszáradt, fekete asszony, kérgeskezü. Letörülte szennyes zsebkendőjével a jogász homlokáról is a verítéket, szánta fiatal búsaságát. Mondta is urának, hogy biztos eszméletlenül van szegény fiu, csak beszél-ni nem tud, hisz olyan halásan nézett rá.

Egyetlen látogatója mégis akadt. Szomszédjában lakott egy varrónő, öreg-cske leány, kivel néha e'beszélgetett. Sirt, mikor a fiut ilyen nyomorultán látta. Pár lejt nyomott az ápolónő marká-ba, de sokat nem tehetett. Ő is koldus-szegény volt. Ült mellette egy órát, be-szélte hozzá, kérdezte, megismeri-e? A jogász szemén kétségbeesett küzdelem tükröződött, homlokán ágaskodtak az erek, de mozdulatlan maradt és néma, mint a halott. A leány fogta a kezét, co-káig, hallgatva nézte, majd hazament.

Felgyújtották a sárga sötét villanyo-kat. A levegőben lihegtek a cserepes aj-kak közül kiszakadt sóhajok és lázas mormogások. Az erdők munkás, kinek lá-bát leütötte a fa és amputálták, hango-san zokogott.

Az öreg munkás azt mondta a felesé-gének: alig érzi a szíve dobogását, olyan gyenge a verése.

Kanalak csörömpöltek bádogtányérok fölött, betegség és levszszag emelkedett.

A százeves öregasszony, aki évek óta élt könyörületből a kórházban, kopasz-raborotvált fejjel, mohón falta a fekete kenyeret. Néha vihagott hülyén és ugy vakarózott, mint egy majom.

A jogász nyakán pattanásir feszült az tőr. Majdnem fekete volt, de most nem ültetett.

Az inspekción orvos később végigjárta az ágyakat. Fiatal orvos volt még, elszor-morodott mindig, ha ebbe a siralomvöl-gyébe be kellett lépnie. Végigjárta az ágyakat, hullajtott pár vigasztaló szót, a jogász előtt töprengve megállt. Hall-gatta pulzusát és legyintett. Abban a hit-ben, hogy ugys eszméletlen, odaszólt az ápolónőnek. Vége. Nem bírja reggelig.

Aztán elment. Éjjel más orvos volt inspekción. Ő kiment a városba: barátnő-jével volt randevuja a moziban.

Nyolc óra múlt. Az utcán a másnapi lapokkal, ezidőtájt süvitettek a rikkan-csok, hangjuk behasított a kloroform-szagu terhes kórházlevegőbe. A villa-nyokat eloltották, csak egy körte örkö-dött a terem végében.

Valaki imádkozott.

Valaki gargarizált.

Valaki a hőmérőt rázta.

Valaki káromkodott.

Valaki az ágytálat kérte már vagy tíz perce nyöszörögve, de ápolónő nem volt a környéken. Az időse munkás felesége elbóbiskolt az ágyezelen.

Később felriadt, meghallotta a nyö-szörgést, odaadta a betegnek az ágytálat, magában átkozta az ápolónőt, közben megnézte a jogászt is. Megdöbbenve sugta az urának:

— Te! Ez hallotta, mit mondott az or-vos! Sír!

Tényleg. A halott testben az egyetlen élő, a szem, tele volt könnyel. Nehéz, gürdülő és forró, gyerekkönnnyekkel. Száraz, sárga bőrét puhára fűrésztették a meleg patakok. Zokogás, rázkódás, egyetlen hang nélkül szakadtak a köny-nyei.

Borzalmas volt a két lehuny szem,

Fenyő József:

Az elektromos áram élettani hatásai

(Hogyan öl az elektromos áram)

Az elektromos áram által okozott baleseteknek nemcsak a hivatásos elektro-technikusok, hanem a nagyközönség is jelentős mértékben ki van téve, különö-sen a szabad légvezetékek közelsége, esetleg a hibás szerelés, vagy a hiányos eszigetelések folytán.

A villamosáram okozta balesetek rend-szerint úgy jönnek létre, hogy a test érintkezésbe kerül egy feszültség alatt álló vezetékekkel s ezáltal áram folyik át rajta. Általában a közvélemény a világi-tási hálózatban folyó áramot veszélyte-lennek tartja, de a halálos végű balesete-kről felvett statisztikai adatok azt bi-zonyítják, hogy a 110 és 220 Voltos fe-zültség legalább ugyanannyi katasztró-fális áramütést okoz, mint az 1000 vagy 5000 Voltos feszültségek. Ugyanis az áram élettani hatásait vizsgálva, megál-lapítható, hogy nem a feszültség, hanem az áramerősség az, mely élettani elvál-tozást, illetve halált okoz. A testen átfolyó áram veszélyességét tulajdonképpen az áramerősség (Amper) szabja meg s adott esetekben már 0.1 Amper erősségű áram is halált okozhat.

Annak ellenére, hogy a feszültség egy-magában tulajdonképpen nem okoz élet-tani elváltozást, mégis jelentős szerepe van, ugyanis minél nagyobb a feszültség egy vezetéken, annál nagyobb áram-erősség folyhat át az érintkező testen. Más szóval, az áram feszültsége egyenes arányban áll az áram erősségével. Már 50 Voltos feszültség mellett is előfordult halálos baleset, viszont számtalan esetben az 5000 Voltos áram csak egy kellemet-len ütést okozott. Figyelmet érdemelhet azonban, hogy e két eset közül az 50 Voltos áram azért okozott halálos kime-netet, mivel a sérülést szenvedett egyén vízben állott, így nemcsak földzárlatot okozott, hanem egész teste egy nagy érintkező felületté vált. Az 5000 Voltos áram pedig azért nem okozott ha-lált, mivel az érintkező bőrfelület rend-kívül kicsi volt, csak a mutató és a hü-velykujj fogta meg a vezetéket s a sze-relő száraz fapadlón állott. Vagyis ott, ahol az egyik pólus földelve van s az egyén a földtől el van szigetelve, áram-erősség nem lép fel, tehát áramütés sem történhet.

A közismert Tesla-kísérletek azt bizo-nyítják, hogy 100.000 Volt feszültségű, de

amint tehetetlenül, kétségbeesetten, mint a forrás, siratta a fiatal életét, amit ed-dig nem tudott élni, mert nem volt pén-ze és a halálát siratta, csufos és magá-nyos halálát, mert nem volt pénze, hogy megpróbálják megmenteni.

Igy feküdt, huszonnégyévesen, elha-gyatra. Az árva villanykörte fénysuga-rai megtörték csorgó könnyei prizmján. (Az első osztályról holnap készült ki-menni egy hetvenéves öregur, a doktor gratulált neki, hogy azt a szélütést, ami-vel bekerült a kórház különszobájába, ilyen nagyszerűen kiheverte.

— Nono, — szabadkozott mosolyogva az öregur, — abban a doktor urnak is volt ám egy kis része. Az érvágás, ké-sőbb a villanyozás, a szigorú diéta...)

A harmadosztályhoz tizenegy óra táj-ban, bejött az ápolónő. Körülnézett.

Kiment és két szolgálóval tért vissza, akik hordágyat cipelték. A jogászhoz mentek.

Letakarták az arcát és a hordágyra tették.

Az időse munkás őrjöngve, kifutott han-

Fehérítse meg fogait, meglepő gyorsasággal ható eljárásunk által!

A KOLYNOS fogkrém megsemmisíti a bacillusokat és csírákat.

Tisztítsa fogait KOLYNOS fogkrémmel, 3 napon belül 3 árnyalattal fehérebb lesz fogsora. KOLYNOS lehetővé teszi azt, amit egyetlen más fogpasztával sem ér-het el. Eltünteti a fogakon levő sárga foltokat és a fogzománcot elhomályosító lerakódást. Habja behatol a legkisebb foghézagokba is és fertőtleníti az egész szájüreget. A KOLYNOS használata fe-hér és egészséges fogsort, rózsás, erős foghust eredményez. A KOLYNOS fog-krém használati módja: 1 centimeter nagyságu darab száraz fogkeféen, napo-nta kétszer. Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

gon kiabálni kezdett:

— Gyilkosok!! Gazemberek! Hová vi-szitek?! Nem tudtok már várni, amíg meghal??? Ne engedjék elvinni, hiszei-él!! Én láttam, az előbb még sirt.

Az ápolónő dühösen förmedt rá: — Mit kiabál, vén bolond. Felkölti a beteget. Beje'entem a főorvos urnak aztán röpi. Ugyis nagy szükség van az ilyen ingyen betegekre!

Közben a szolgálk gyorsan kimentek a hordágyal, le a hullakamrába. Ott le-huhták az ingét és rátették a jégre. Az-tán otthagyták.

Az öreg munkás kimerülten esett víz-sza a párnára és iszonyattól kitágult szemmel könyörgött a feleségének, hogy egy percre se mozduljon el mellőle, mert ha elalszik, őt is kiviszik...

Reggelre meghalt az izgalomtól és a jogász mellé került.

A betegek, akik lázukból még fölesz-méltek néha és a külvilág eseményeit fi-gyelték, mely számukra huszonöt ágy-ból és négy falból állott, két üres ágyal láttak reggel egymás mellett.

TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ

VITTEL SOURCE HEPAR

A MÁJBETEGEK DIÉTÁJA

MÁJGÖRCSÖK — EPEKÖVEK

„La Cure Hydrominérale de Vittel” című brosurát bárkinek készség-gel megküldjük, aki ezt a Société des Eaux Minérales, Service R. G. a Vittel (Franciaország) című vállalatától kéri.

Kőműves Géza:

A STAVISKY-CIRKUSZ

Hogy dühöngnek a francia politikában a Stavisky-ügy miatt, hogy kiabálnak, vádaskodnak, szitkozódnak, hogy gazemberek egy-egy mást, pofozkodnak képviselőházban és törvényeszen, hogy tüntetnek, hogy viharzik az utca, koppintják fejen a rendőroket, rombolják össze a vilamosvezetékeket, hogy zavarognak, hogy tombolnak! Mintha egyetlen vad kiáltás hangzana ki az egész pokoli zene-bonából!

— Fogjanak meg, mert dühünkben leleplezzünk minden!

Eddig tudniillik, minden zsvaj és tüntetés ellenére, nem leplezték le senkit és semmit. Nem derült világosság arra, amivel a kormányon levő radikálpártiakat vádolták, de arra sem, amivel a szociáldemokratákat gyanúsították. Nincs bizonyíték a jobboldali Liberté gyanúavett szerkesztője, sem a lefogott szélső-jobboldali lapszerkesztő és közéleti férfiú ellen. A képviselőházban a jobboldali Tardieu bizonyos cigányutrá tévedt egymilliódról példálózott a baloldali Herriotnak, aki viszont holmi hasonló görbe utakon elajándékozott kétmilliódról vádjával vágott vissza. De ezek csak amolyan szóbeli fordulatok voltak, ropke hatásokrát, elcikázó villámok a parlamenti viharban. Szavak, szavak és ismét csak szavak, szavakból süti fátyol, jótékony takaró... egy-két embert meggyanúsítanak és tisztára mosnak, őrizetbe vesznek és elengednek, közben beszélnek és megint beszélnek, majd az idő múlása is megteszi a magáét, az ügyre feledés borul, a kisemberek kára sosem térül meg, de már mindenki megunt a dolgot, a Stavisky-ügy legendává magasztosul, — hiszen már mozifilmet is akarnak készíteni belőle, állítólag Staviskynéval a főszerepben. Még zajlik, még forrong, még kavargó a botrány, de ma holnap elernyednek a felízgatott idegek, az újságok frissebb szenzációkat csomagolnak a közönség elé s elmúlik minden — a Stavisky-cirkusz előadása véget ért, noha a közönség nem kapta vissza a méregdrága belépti díjat.

Közben mégis történt valami — megbukott a kormány. A sorozatos tüntetések lármája már tűrhetetlen volt s az üvöltöző tömegek elé mégis odadobtak egy kis koncot. Egy kormánybukás nem nagy eset Franciaországban, az utóbbi években tucatsszámra buktak a kormányok. Azután megalakult az újabb kormányzat, nagyjából ugyanaból a kormánypártiból, megspékelve más pártok embeveivel. A bársonyszék új urai megígértek a legerélyesebb tisztogatást, minit ahogy már elődeik megígérték és utódaik is meg fogják ígérni. Azért politikuskok, hogy ígérjenek. Különben fel-felbukkan olykor a csatazajban egy-két politikus, képviselő, volt miniszter neve, egyes lapok vádat emelnek ellenük, olykor még a hatóságoktól is kapnak idézőt egy kiállításra. De sehol sem hallani a vizsgálat eredményét, sehol sem látni olyan arányt, olyan mélyrevágó leleplezéseket a gyanúsított magas körök sorában, amely egyenlő lenne a panama arányával, a korrupció mélységével. A Stavisky-botrány örült kavargásából kirémlelen a bűn szédítő arányai, de nyoma sincs az egyenértékű büntetésnek.

Pedig igazán érdekes dolgok vártak magyarázatra.

*

A bayonnei család 1930. évre nyúlt vissza, amikor a kis délfraanciaországi városka kölcsönintézetre kapott engedélyt. Nyolc százalék kamatot szedett, viszont 6 százalékos kamatozású kötvényeket bocsátott ki, hogy így gyűjtse össze a szükséges alaptőkét. Ennek a bank-zálogháznak volt a mestere Stavisky és ennek a pénzintézetnek a kötvényei forogtak számtalan példányban, három éven át, a francia pénzpiacra, s rengeteg kisember vásárolta meg őket bizalommal. A papírok legnagyobb része azonban hamis volt, fedezetlen volt, a legotrombább szélhámosság volt.

Ezután jönnek Stavisky kalandjai Monte-Carlóban, Deauvilleben és más tülköhelyeken és játékbarkalokban. Gyanús játékkal milliókat nyer. Közben egyéb hamisítási és csalási eljárások folynak ellene, de Stavisky sérthetetlen. Egyik csalási ügyének a tárgyalását tizenkilencszer halasztják el titokzatos erők. Egyszer letartóztatják, ragyogó villájában, kigótt kabát, drága ékszerekkel elhalmozott nők és frakkos, előkelő férfiak társaságából viszik el, pezsgőtől részegen. Ha józan lett volna, talán telefonál egyikehez azoknak a rejtélyes magas összeköttetéseknek és kidobatta volna a rendőroket. De így is szabadlábra került pár nap múlva és tovább tündökölt Párisban Stavisky csillaga. Husz különféle vállalat részvényitőbbsége fekszik a kasszájában. Orleansban is zálog- és kölcsönző háza van, innen is hamis papírok kerülnek forgalomba. Felfedezik, mire gyorsan új vállalatot alapít, a közönség lejegyzti a részvényeket, Stavisky kifizeti a kárt, betömi a száját. Minden elsimul, az aranyáradat tovább folyik el ujjai között. Csak a bayonnei ügyből 200 millió frankot keresett... ha egy pénzügyi szaklap, a melyet talán elfelejtett gondjába venni, látna nem csak, hogy milyen feltűzően sok

bayonnei kötvény van forgalomban, talán ma is él és uralkodik Stavisky.

Beszélnék borsos csekkok százairól, amelyek politikuskok és más előkelő férfiak zsebeiben tüntek volna el. Beszélnék több mint ezer terhelő iratról, amely eltűnt a törvényszék jól-örzött szekrényeiből. Chiappe párisi rendőrfőnök szerint a rendőrség régen átlátott Staviskyn, de meg volt kötve a keze. De hogyan? Ki? Kik? Mennyiért?

Nem lehet megtudni és kinyomozni semmit.

*

Ezek a zajongók és vádaskodók, parlamentben és parlamenten kívül, mintha összebeszéltek volna egymással, hogy nem bunkózzák agyon egymást tényekkel és bizonyítékokkal. A nagy tohuva-bohu csak körbe-körbe zajlik a nagy korrupciós szentély körül, de nem törlik be az ajtót, nem engedik be a megkárosított, felízgatott „plebszt”, nehogy vak dühében örökre összerombolja a nagy panamák palotáját, amelybe hol ennek, hol annak a pártnak van szabad bejárása. A Nagy Tolvaj sirja fellett politikai feleselések hangzanak el:

Jobboldal és szélsőjobboldal: Ez vagytok ti, híres parlamenti demokrácia! Megrohadtatok a korrupcióban!

Radikális demokrácia: Nálunk legalább felfedezik, orvosolják a panamákat. Egy-két gazember mindig akad! De a ti diktatúrátok alatt ellenőrizetlen folynának a panamák a végtelenségig!

A közönség szájtátva figyeli a fűlsiketítő csatazajt, miközben a háttérben csendesen elfűdelik az egész panamát. Stavisky sirba vitte a titkát — ha ugyan nem a titka vitte őt a sirba. Szép, tanulságos iskolapéldája volt a panamáknak, megérdemelte nemcsak Franciaország, hanem az egész világ figyelmét.

Erre mifelénk, kis keleti országokban, gyakorta cinikusan szidjuk görbe ügyek elburjánzása miatt sajátmagunkat és gyakorta emlegettük a nagy nyugati demokráciák erkölcsi fölényét. Megnyugodhatunk. Az egész világ egy mezőváros.

*

Megszűnik-e valaha tényleg és komolyan a korrupció? Hízékény és tehetetlen tömegek kiaknázása az ötletes nagy tolvajoktól és lelkiismeretlen befolyásoktól? Valamikor talán vége lesz, talán egyszer a becsapottak milliói olyan vihart kavarnak fel, amely kifordítja sarkaiból a korrupció egész világát. De ez a jövő zenéje.

Egyelőre bucsuzzunk el a Stavisky-ügytől, amely hetek óta olyan szépen és lebűvölően zajlik és kavargó, hogy immár biztosan, eredménytelenül és komoly leleplezések nélkül elsimul. De megingathatatlanul, fenyegetően, sziklaszilárdan áll, legfeljebb gazdát cserél olykor — a korrupció büszke, évtizedekre alapozott ősi vára.

Aki elmenekült, mert „burzsuj” volt és aki most nyomorog, mert „proletár”

Az orosz színész, aki szakállt ragaszt és szerzőnek csap fel

Bukarest, február 5.

„A Császár.”

Bukarestben alig van nagyobb igényű színházkedvelő, aki ne nézte volna meg ezt a darabot.

Egyfolytában több mint százszor adták. Most került le az állandó műsorra, de azért ma este még mindig színre kerül kétszer-háromszor hetenként.

Egészen eredeti vigjáték. Színház a színházról. Jobban mondva, színházi kritika. Csak nem száraz újságcikkből elmondva, hanem szemléltetve, színpadra állítva. A színészek szatirikus torzképeiben.

Vagy talán a színészek és rendezők gunydalja a szerzők „despotizmusa” ellen. A darab alapjában véve semmi más, mint egy klasszikus francia vigjáték, a „Madame Sanjé” paródiája.

A „Madame Sanjé”-t akarják előadni egy vidéki, kis szovjetországi városkában. Az utolsó pillanatban megbetegszik a főszereplő, akinek Napoleon rendkívül nehéz szerepét kellett volna játszania. Az igazgató és a rendező tanácsa után állnak, mert az új Oroszországban nehezen találni szereplőt egy „polgári” darabhoz.

A kényszerből hajtva egy elmebajost ugratnak be. A bolondnak az a rögeszméje, hogy ő Napoleon. A nagy császár öltözetében jár és minden gesztusa Bonaparte történelmi alakját utánozza. Minden betűt elolvasott, amit a világon valaha Napoleonról írtak. Kivülről tudja a „Madame Sanjé” minden egyes sorát.

Láték közben azonban annyira belelé

magát a szerepébe, hogy mindent valószínűságnak lát. Tényleg Franciaország trónján képzeli magát és a színpad az ő birodalma, amelyen a nap sohasem nyugszik le és ahol ő a korlátlan ur élet és halál fölött. Természetesen alig köti amagát a vigjáték szövegéhez. Valóságos pánikot okoz a megrémült színészek között. A sugó kétségbeesett intelmeire féltetni gesztussal odavágja:

— Te betirágó, te akard a korzikai sást repülni tanítani?

A színészek idővel visszanyerik lélekjelölésüket és játékkukkal, alkalmazkodva a bolond Napoleon fanatikus szerepátéléséhez, elkezdnek rögtönözni.

A terem valódi közönsége soraiában ott ülnek a színész-nézők. És megjegyzéseikkel kísérik a darabot. Egyesek közülük, akik ismerik a „Madame Sanjé”-t, rémülködnek. A laikusok pedig lelkesednek. Idővel azonban mindenki megtér és csodálja Napoleont. Az előadás végén pedig a színészek, a rendező és az igazgató is leborulnak előtte:

— Te vagy az igazi művészet. Az életet hoztad a színpadra a holt betű helyett!

A darab szerzője egy Olaszországban élő, Sternberg nevű orosz színész. A felesége is világhírű színésznő. Valószínűleg a színészi alkotást megátló szerzői szöveg bilincsei fölötti düh robbantotta ki belőle ezt a nagyszerű vigjátékot.

A darab szenzációja ellenben egészen másban áll.

A plakátokon és a műsoron a szereplők nevei után a következő reklám olvasható:

az összes szerveket igen fontos tápanyagokkal látja el és az értéktelen anyagot kiválasztja. Hirtelen és erős lehűlés — például az izomzatban — a vérnek ezen tevékenységét megzavarja. Mérgek és csapadékanyagok a vérkeringésből nem választathatók ki és ilyenkor gyulladásokat idéznek elő. Ilyenmő betegségek zsába és reuma néven ismertek.

Aspirin-tabletták szabályozzák a vérkeringést és gondoskodnak egy hathatos atvéréssről, mely a méreganyagokat kiválasztja. Aspirin-tabletták gyorsan és megbízhatóan szüntetik be a fájdalmat.

ASPIRIN

csak a Bayer-keresztrel eredeti.

ASPIRIN FELÜLMULHATATLAN!

BAYER

A „CSÁSZÁR”

— A prológot maga a szerző mondja. A román lapokban megjelent számtalan kritikában és recenzióban ezt olvastam. Rendkívül érdekes alaknak tüntetik fel a szerzőt.

Mielőtt a függöny felgördül, megjelenik a színház igazgatója és rendezője, a rendkívül szimpatikus lancovescu személyében és bekonferálja a szerzőt, aki egy rövid prológot fog mondani. De mivel nem tud románul, rosszul fog beszélni és ő — már mint lancovescu — nyomban mondatonként, lefordítja románra.

A szerző meghajol. Tipikus orosz Szakállal és Rasputin-hajjal. Benne van az orosz lélek egész határolatlansága. Egy darab Tolsztoj és egy darab Dosztojev szíj. A Karamazovoktól egészen a „Feláadás” emberfölöttien szelídlelkű hőseig.

Kedélyesen pipálva, látszólagos nyugodt fölénnyel szórja a sűrű szláv más-salhangzókat. Közben néha kiveszi csibukját a szájából és az extázis nyomai látszanak arcán.

Rövid a prológ. Csak annyit mond, hogy ő már megszűnt a darab apjává lenni. Mibelyt a színpadra került, a színészek és a közönség tulajdonába ment át. Ők melegedjenek össze és formálják át az ő fantáziaszulte alakjait saját életképeiknek megfelelően.

Az első felvonás után bemegyek az ültözőbe. A szerzőt keresem. Alig ismerem rá. Ott áll a tükör előtt és tépi szakállát.

Mivel egy kukkot sem tudok oroszul és

mégis kedveskedni szeretnék, előszedem tízszavu olasz nyelvkincsemet. A visszhang egy hatalmas kacagás.

Valami butaságot mondtam.

De a mester kedélyesen megveregeti vállamat. Még mindig kacagva a fülembe sugta németül:

— Uram, én soha életemben nem voltam Olaszországban. De kísérem el előadás után, majd többet mondok.

... Az utcán. Gyalog megyünk. Az ítéletes időben. Bemutatkozok.

— Daskev...

— Nem Sternberg?

— Nem, sajnos.

— Hogy-hogy?

— Én nem vagyok a szerző. Én egy orosz drámai színész vagyok. Az egészről csak annyi igaz, hogy tényleg nem tudok egy szót sem románul. És ezért lesznek most újból munkanélküli. Mert hol kapok még egy olyan szerepet, amelyhez az kell, hogy orosz legyen, hogy ne tudjak románul és jó arcimimikám legyen. Pedig, ha volna becsületes orosz színház, de másképp lenne...

Az emigráns áliró elűnik egy külvárosi nyomortanyán. És hussal-vérrel eljátssza nagy életszerpét. A történelem áldozatát. Aki otthagya hazáját, mert burzsuj volt és itt nyomorog, mert proletár.

Huszár Emil

Nekünk a jazz tetszik, a feketék — a rezesbandáért lelkessednek

Amióta a moziban a hangosfilmeket pergetik, mindenki ismeri azt a tompa, dühögésszerű dobzót és bánatos siphangot, amely megborzosgatja az ember idegeit még a hangszóró másodkézből való közvetítésénél is. Afrika muzsikál...

Csörgőkigó bőréből, vagy más hasonlóan nem kellemes csuszomászó, jobb esetben majombőrből készített dobok, nagy, kivájt fatörzsek, óriási réz- és kerék falemezek szolgáltatják ezt a furcsa, sejtelmes, inkább hátborzongató, mint vérforraló zenét. Ha az európai fülnek általában monotonnak, egyhangúnak is tűnik fel az első hallásra, mégis meg tudjuk érteni, amikor a táncoló feketék tömegeit látjuk ritmikusan fel-le hullámozni a zene hangjaira, hogy van ebben a muzsikában olyan tartalom is, amely alkalmas a hangulat és az érzések fokozására. Valami különös ösztönző hangulat árad ki a feketék dobjaiból, sipjai szavából és a tompán dühögő ritmusból.

A jazz-muzsika is a fekete Afrika rengetegeinek és számunkra sok tekintetben még ma is megérthetetlenül gondolkodó

embereinek a zenéje, s még a leghevesebb ellenzői is elismerik azt, hogy megérthető, miért szeretik annyira a táncolókat, hogy jóformán már nem is akarnak más muzsikára táncolni, mint a jazz-re. A lendületes ritmusa egyenesen kergeti az embereket a táncra, a ritmikus mozgásra és megkönnyíti a táncot azoknak is, akiknek különben igen kevés a ritmusérzékük, annyira kihangsúlyozza a tánc mozgólatait.

Afrika fekete muzsikája az elmúlt évtizedben valóságos hódító uton száguldott végig Amerikán, Európán és mindennütt, ahol fehérbőrű emberek laknak, de viszont Afrika embereit is megkapta az európai, a fehér ember muzsikája. Ahogy nálunk polgárjogot szerzett a jazz a mi megszokott hazai és nemzetközi muzsikánk és zenekaraink mellett, úgy hatolt be Afrika fekete mélységeibe a hegedű, a zongora, de legelsősorban — a katonabanda.

Afrika független uralkodói — az most nem fontos, hogy az uralmuk valóban független-e, vagy csak névleges, — a kul-

Nagyon sok szer van aranyér ellen.

A helyes megválasztás igen nehéz, holott az eredmény szempontjából ez a legfontosabb. Az orvosok különösen jónak tartják a „Goedecke“-féle

ANUSOL ARANYÉRKUPOKAT

amelyek nemcsak gyorsan enyhítik a fájdalmakat, hanem a betegséget és annak okait is megszüntetik. Az Anusol nem tartalmaz ártalmas anyagokat, alkalmazása kényelmes, nem költséges és nem zavarja a foglalkozást... Kapható gyógyszerárakban.

turával való lépéstartást a „fehér muzsika“ átvételével is ügykeznek kifejezni. Ujító törekvésekben talán ez a legnépszerűbb, mert a fehér muzsikát nagyon szívesen, mondhatni örömmel fogadták még a legsötétebb Afrikában is. Amilyen újdonság volt számunkra a „bendzsó“ meg a „szakszofón“, olyan újdonság számunkra a réztrombita, meg az oboa és a cintányér.

Afrika ma a rezesbandáért rajong, halatlan öröme telik benne, amikor megszólal.

Kozmetika

Rovatvezető:

Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A szízes

Általában a télisportok kedvelőit gyakran aggasztja az a teljességgel jogosult kérdés, hogy vajon mindezek a sportok nincsenek-e hátrányos befolyással különösen a sportoló nő külsejére?

Ezt a félelmet gyakran alátámasztják a képesújságoknak a bajnoknőkről megjelentetett, gyakran közölt felvételei, amelyeken bizony a karcsúságára annyit adó modern nő ijedelemmel fedezheti fel a jólkifejlett izmokat, az erős lábat és a szinte észrevehetetlen-mellet.

Mert bármennyire is divat ma még a fins külső, nem lehet tagadni azt sem, hogy a férfiaknak és a komolyabb gondolkodású nőknek ma is csak a nőiességet teljes mértékben megőrzött asszony, vagy leány tetszik.

Megnyugtathatom azonban az ijedezőket: a télisportoktól nem kell különösebben félni. A sportoló nők legnagyobb része ugyanis nem törekszik bajnoki babérokra és így semmi szüksége sincs arra, hogy testét olyan teljesítményekre kényszerítse, amelyek végeredményben aztán annak elformátlanodását idézik elő.

Az „anrea mediocritas“, az arany középut ósi elvének alkalmazását talán éppen a sportoló nő életszabályai közé kellene legelsősorban iktatnunk. Hiszen mindaddig, amíg a szízes, a korcsolyázást, a rödlizással egybekötött téli kirándulásokat nem vesszük túlságba, addig egy pillanatig sem kell attól félnünk, hogy ezek a sportok hátrányosan befolyásolhatnák testiünk fejlődését. Mielőtt azonban a megengedett határon túlmennünk, beáll a visszahatás és ez a visszahatás vagy nőietlenül izmos lábúkrákban, vagy hatalmasan kiugró bicsepsekben, vagy pedig az egész alak nehézkés, vasgyurói megjelenésében nyilvánul meg.

A tulhajtott sportolás természetesen egyaránt árt a külsőnek, valamint a belsőnek is, de az ilyen esetekben bekövetkező belső elváltozásokról már eleget írtam e rovatban. Hasonlóképpen felhívtam már olvasóim figyelmét a télisportokkal kapcsolatos fagyási veszedelmekre és most csak a tulhajtott sportolásnak a külsőn megmutatókozó jeleire akarom a figyelmet felhívni.

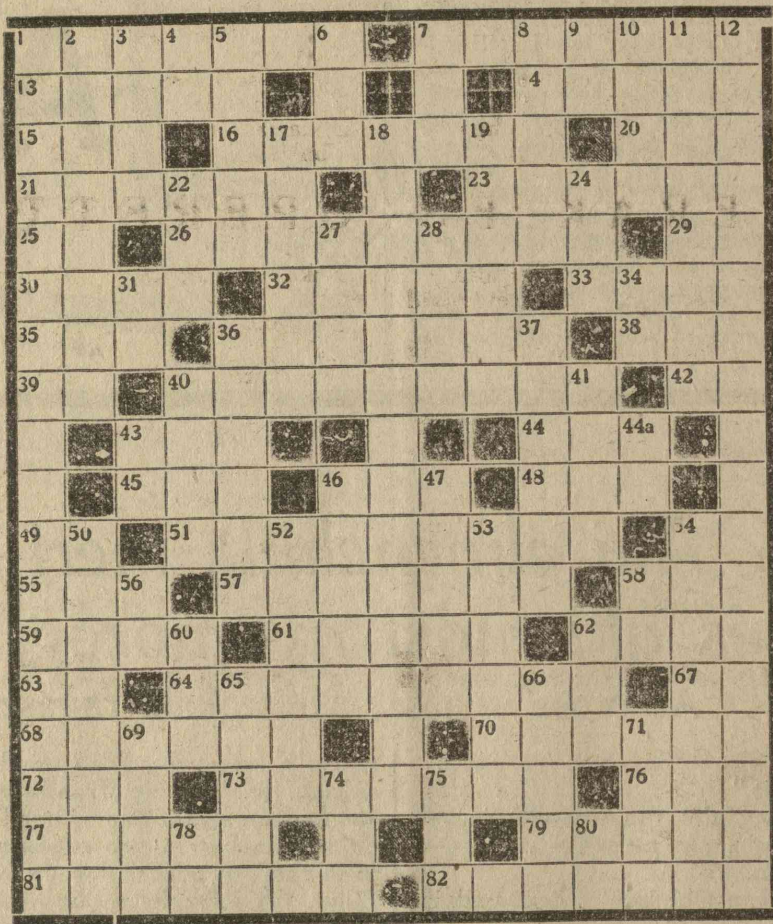
Az a mérték, amelyen túlmennünk nem tanácsos, minden ember belső alkatanak egészségi fokától függ. Tanácsos tehát, ha a tulhajtott sport veszélyeinek elkerülését óhajtjuk, orvosunk tanácsának kikérése, aki mindenesetre megadhatja nekünk azokat a szabályokat, melyeknek alapján egészségünk és alakunk veszélyeztetése nélkül sportolhatunk.

A kellő mérték megtartását pedig a télisportokat minden egyes embernek ajánlhatom. Fizikailag és pszichikailag is hozzájárulnak az emberi test egészségének épségbentartásához. És minthogy a női szépség legfontosabb feltétele magának a testnek általános egészségi állapota, kétségtelen, hogy a kozmetikus orvos is csak javasolhatja a nem tulhajtottan üzött télisportokat.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Kosztur Mária (Zernest) munkája

Vízszintes sorok: 1. Német mérnök, motorkerékesztő, 7. A kötélfonógép feltalálója, 13. Magyar festőművész vezetőneve és keresztnevének kezdőbetűje, 14. Nivea öszekevert betűi, 15. Időmérő, 16. N. S. L. R. G. O. C., 20. Üreg öszekevert betűi, 21. Spanyolországi város, 23. Két szó: 1. Vízutla mellékfolyója, 2. Folyó, idegen nyelven, 25. Égi test mássalhangzó, 26. Félsgiget, latiuul (ék. fölösleges), 29. Edény mássalhangzó, 30. Feltételes ige, 32. Antal így írja alá a szerelmes leveleit, 33. Ruhán van, 35. Csodálkozó szócska, 36. P-vel, USA-állam, 38. Női név, 39. Fájdalom mássalhangzó, 40. De Chardonnet taláta fel, 42. S. F., 43. Talajművelő eszköz, 44. Rag, 45. Ipari növény (ék. fölösleges), 46. S. S. A., 48. Kakas anagr. fonetikus, 49. Mutatózó, 51. Hoffmann találmánya, 54. Kettős mássalhangzó, 55. Isme, 57. Két szó: 1. Ital, 2. Illat anagr., 58. Rag, 59. Olasz sziget, 61. Két szó: 1. Keresk. rövidítés, 2. Becézett női név öszekevert betűi, 62. Ford.: egészen, 63. Azonos betűk, 64. Feltner találmánya, 67. Zenei rövidítés, 68. Két szó: 1. Hárfa, 2. K. S. E., 70. Lelenc öszekevert betűi, 72. Szerzetesek neve előtt használják, 73. Agamemnon leánya, 76. Lát (ék. pótlándó), 77. Világtenger, 79. Két szó: 1. Nemzet (ék. nótl.), 2. O. E., 81. Háziorvos.

82. A villamosvasut feltalálója.

Függőleges sorok: 1. Poulsen tette az első lépést a találmány felé, 2. Repülőgép, 3. Viz, sör, tej, tea, 4. Személynév, 5. Német mérnök, feltaláló, 6. Rag, 7. Folyékony, 8. us, világos latinul, 9. Nemzet mássalhangzó, 10. Sohasem válik vízzé, névelővel, 11. Makacs, 12. Korn német fizikus találmánya, 17. Ford.: a görögöknél az ég megszemélyesítője (ék. fölös.), 18. Gyógyhatásuk köz-

ismert, 19. Óbudán lakik (y=i), 22. Nagyon keserű, 24. A légnemű halmazállapotu testek gyűjtőneve, 27. Idővel mester lesz belőle, 28. Ford.: férfinév francián (fon.), 31. Egymást előző betűk, 34. Tiltó szó, 36. Az étlapot, 37. Két szó: 1. Pénz, nem, 2. Von, 40. Politikai megbízott (névelővel), 41. Ó-val: sántáknak kell, 45. Igekötő, 44a. Kicsinyítő képző, 46. Közvélemény tájékoztatására szolgál, 47. Nemzet, névelővel, 50. A Balearok nagy szigete, 52. Nem beszél egyenesen, 53. Nagy harcok színhelye volt (utolsó betű fölösleges), 54. Nagy hadvezér, 56. N. B., 58. Tiltószó, 60. A. R. K., 62. Idegen tagadószó, 63. R-rel: idősebb anagr., 66. Lada, idegen nyelven (első betű fölösleges), 69. L. A. E. U., 71. Ige, feltételes módon, 74. Női becenév, 75. A hét magyar vezér egyike, 78. Idegen kötőszó, 80. Kötőszó.

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 7, 26, 40, 51, 64, 81, 82 és a függőleges 1, 12, 18.

A B. L. január 21-iki számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: Vízszintes sorok: 1. Doremfiasolasi, 19. Hystaeresis, 46. Oneiromanti, 56. A nyírdíj-kakas. Függőleges sorok: 1. Daktiloszkópia, 9. Lebernyeg, 11. Ilosvai Selymes, 23. Entente, 36. Idele, 39. Nem ura.

Helyes megfejtést küldtek be: Pálmai Béla Páva, Fazekas István Brassó, Ritter Richard Brassó, Vidály Bandi Székelykeresztur, Weisz Samu Crisior, Nagy Ilona Bethlenszentmiklós, Lengyel Piroška Medgyes, Orbán László Brassó, Szentner I. Brassó, Kásás Béláné Brassó, Pilz Jánosné Brassó, Arató Gyula Brassó, Schlett Piroška Zilah.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás után a következők nyerték:

1. Ritter Richard Brassó.
2. Schlett Piroška Zilah.
3. Pálmai Béla Páva.

TAKARÉKPÉNZTÁR ÉJJEL

Kölnben egy takarékpénztár, a londoni szokásokhoz hasonlóan, éjjeli pénztárakra készült berendezkedni. A bankhelyiség utcai frontján a falba kisméretű vasszekrényeket építenek be, melyeken egy kis nyílás található. E nyíláson át minden érték: készpénz, csekk, stb. bedobható, melyeket másnap a bank a féljára elkönnyvel, vagy átutal. Miután Angliában ez a módszer igen jól bevált, azt remélik, hogy ez a kezdeményezés Németországban is emelni fogja a bankforgalmat.

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL LEGYEN ÓVATOS! ÁLDOZZON TÖBBET, DE VEGYEN JÓT!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR RT.-TÓL, TG.-MUREŞ

FIÓKOK:
BUCUREŞTI,
BRAŞOV

RÁDIÓ-ÉLET

ÉTER-KALAUZ

A luzerni rádió-konferencián létesült egyezmény alapján a leadóállomások január 15-én megváltoztatták hullámhosszukat. Ez a változás nemcsak az adóállomások részére jelentett nagy munkát és kellemetlenséget, hanem a hallgatók számára is. Főleg azokat a rádióhallgatókat érte kellemetlen meglepetés, kiknek készülékein a beállítás úgy történt, hogy a keresett állomást a forgótárcsára nyomtatott jegyzéken keresték meg és állították be. Ezekkel megtörténhetett, hogy beállították Breslau állomását és cseh beszédet hallottak Bornból. Azonban a hullámhosszváltozás azoknak is kellemetlen, akik nem rendelkeznek a rádió ezen modern vívmányával, de hozzá voltak szokva, hogy bizonyos helyen a skálának a megfelelő állomást hallották és most állomásaikat nem találják.

Ezeket a nehézségeket szeretnénk olvasóinknak segíteni, mikor is az alábbi táblázatot, melynek használata igen egyszerű, közöljük. E táblázat nagyon megkönnyíti az állomásoknak új helyein való megtalálását. Egyszerűség kedvéért csak azokat az adókat vettük fel táblázatunkba, melyeket Romániában hallani lehet.

Reméljük, hogy olvasóinknak ezen összeállítással megkönnyítettük készülékeik kezelését és kívánunk az új hullámbeosztás mellett is kellemes rádióhallgatást.

ÉTER-KALAUZ

Hullámhossz méter	Energia kilowatt
209.8 Magyaróvár	1.25
209.8 Miskolc	1.25
209.8 Pécs	1.25
212.6 Bukarest	12.
224. Montpellier	5
230.2 Danzig	10
238.5 Riga	15
240.2 Luxemburg	150
243.7 Gleiwitz	5
245.5 Trieszt	10
247.3 Lille	5
249.2 Prága II.	5
251. Frankfurt	17
257.1 Monte Ceneri	15
259.1 Moravska Ostrava	11.2
261.1 Sztambul	5
261.1 London Nat.	50
263.2 Turin	7
265.3 Hörby	10
267.4 Nyiregyháza	6.25
269.5 Kassa	2.6
271.7 Nápoly	1.5
274. Barcelona	7
278.6 Bordeaux	12
283.3 Bari	20
285.7 Scottish Nat.	50
291. Heilsberg	60
296.2 North Nat	50
298.8 Pozsony	13.5
301.5 Hilversum	20
304.3 Genua	10
307.1 West Reg.	50
309.9 Grenoble	20
315.8 Breslau	60
318.8 Göteborg	10
318.8 Algir	12
321.9 Brüsszel II.	15
325.4 Brinn	32
335.2 Helsinki	10
338.6 Graz	7
342.1 London Reg.	50
349.2 Strassbourg	12
352.9 Valencia	20
356.7 Berlin	100
368.6 Milánó	50
373.1 Scottisch Reg.	50
377.4 Lemberg	16
382.2 Lipcse	120
386.6 Toulouse	20
391.1 Midland Reg.	25
395.8 Kattowitz	12
400.5 Marseille	5
405.4 München	100
410.4 Tallin	20
420.8 Róma	50
426.1 Stockholm	55
431.7 Páris	7
437.3 Belgrád	2.5
443.1 Sottens	25
449.1 North Reg.	50
455.9 Langenberg	60
463. Lyon	15
470.2 Prága I.	120
483.9 Brüsszel I.	15
491.8 Füzene	20

499.2 Sundswall	10
499.2 Radio Marokko	6.5
506.8 Bécs	100
514.6 Madona	15
522.6 Mühlacker	100
531. Athlone	60
539.6 Beromünster	60
550.5 Budapest I.	120
559.7 Vilno	16
569.3 Ljubljana	5
726. Boden	10
748. Moszkva III.	100
840. Budapest II.	2

1145 Lahti	40
1186 Osló	60
1261 Kalundborg	60
1304 Varsó	120
1345 Huizen	30
1389 Motala	30
1500 Darenty	25
1571 Zeesen	60
1639 Reykjavik	16
1639 Ankara	7
1714 Moszkva I.	500
1796 Radio-Paris	75
1796 Sziria	20

A hét rádió-műsora

Az éther színe-java

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap, 9: Bach hgv.
Lipcse, vasárnap, 9.30: Zenekari hgv.
Bukarest, vasárnap, 12: Szmf. hgv.
Lipcse, vasárnap, 12.15: Bach-kantate.
Belgrád, vasárnap, 20.15: Szmf. hgv.
Brüsszel I. 22: Zenekari hgv.
Prága I. 22: Zenekari hgv.
Stockholm vasárnap, 23: Kamarazene.
Stockholm, hétfő, 20: Zenekari hgv.
Budapest, hétfő, 21.15: Filh. hgv.
Bécs, hétfő, 21.45: Szmf. hgv.
Brüsszel I. 22.50: Wagner hgv.
Parisien hétfő, 22.55: Diszhangv.
Kassa, kedd, 17.30: Operaár.ák.
Prága II., kedd, 20.15: Tambura hgv.
Bécs, kedd, 20.35: Faust szimfónia.
Belgrád, kedd, 21: Mozart hgv.
Stockholm, kedd, 21: Verdi hgv.
Brüsszel I., 22: Zenekari hgv.
Stockholm, szerda, 21: Szmf. hgv.
Huizen, kedd, 21.40: Szmf. hgv.

Brüsszel, szerda, 22: Európa zenéje.
Oslo, szerda, 22: Zenekari hgv.
Varsó, csütörtök, 21: Szmf. hgv.
Stockholm, csütörtök, 21.40: Népszerű zene.
Toulouse, csütörtök, 22.30: Operarészletek.
Parisien, csütörtök, 22.25: Diszkonzert.
Bécs, csütörtök, 23.15: Haydn hgv.
Bukarest, péntek, 21: Szmf. hgv.
Belgrád, péntek, 21.50: Verdi rekviem.
Parisien, péntek, 22.10: Szmf. hgv.
Lipcse, péntek, 23: A zene története.
Toulouse, péntek, 23: Rossini hgv.
London Reg., péntek, 23.15: Zenekari hangv.
Varsó, szombat, 21.10: Chopin hgv.
Belgrád, szombat, 22: Operahgv.
Bukarest, szombat, 23: Zenekari hgv.
Toulouse, szombat 23.30: Operák.

OPERA ÉS OPERETTEK

Róma, vasárnap, 21.30: Frasquita.
Ital. Nord, vasárnap, 22: Két rövid opera.
Strassbourg, vasárnap, 22.30: A vig ézevgy
Varsó, hétfő, 21.05: Martha.
Palermo, hétfő, 21.30: A Bajazzók.
Budapest, kedd, 20.30: Sába királynője.
Róma, kedd, 23.15: Operarészletek.
Róma, szerda, 21.50: Operarészletek.
Parisien, szerda, 22: Luxemburg grófja.
Oslo, szerda, 23.15: A varázsfuvola.

Bukarest, csütörtök, 20.30: Operarészletek.
Budapest, csütörtök, 20.30: Operarészletek.
Ital. Nord, csütörtök, 21.50: Operarészletek.
Strassbourg, csütörtök, 22.30: Lohengrin.
Bécs, szombat, 19.55: Manon.
Budapest, szombat, 21: Operettrészletek.
München, szombat, 21: A denevér.
Róma, szombat, 21.50: Operarészletek.
Varsó, szombat, 22: Gioconda.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, február 4

BUKAREST. 11.30: Vallásos előadás.
12: Szmf. zene. 14.15: Könnyű zene, gramofon. 17: Földművelőknek. 18: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, heti krónika. 21: Mme Marie Snéjina énekel. 21.20: A rádió zenekara hgv. 22: Előadás, hgv. — BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Prot. istentisztelet. 12: Kath. istentisztelet. 13.30: Az Operaház zenekarának hgv. 15: Gramofon. 16.45: Rigó Jancsi cigányzenekarának hgv. 17.30: Előadás. 18.30: Tárcsa. 19: Len Baker dzsezz hgv. 19.50: Aszlányi Károly előadása. 20.15: Sport. 20.30: Ladányi Helén dalhgv. 21: Vigjáték a Studióban. 22.50: Hírek, Magyar Imre cigányzenekara hgv. 24.15: Róosz Emil zenekarának hgv. — BÉCS. 12.20: Szmf. hgv. 13.30—15: Angol kamarazene. 17: Tarka este. 23.05: Táncczene.

Hétfő, február 5

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene, gramofon. 18: Zenekari hgv. 20: Rádió szabadegetem 21: Sarvas kvartett hgv. 21.30: Előadás. G. Stefanescu énekel. 22.15: Nadia Chehap dalhgv. — BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Időszertűségek. 13: Déli harangszó. 13.05: Gramofon. 14.30: Mándits zenekari hgv. 16.50: Diákok félórja. 17: Asszonyok órája. 18: Kármán Gizi dalhgv. 18.35: Előadás. 19.10: Saxofon és banjo. 20.20: Rácz Béla cigányzenekara. 21.15: A filharmónikus zenekar hgv. 23.30: Hírek. Heinemann dzsezz 24.20: Rácz Béla cigányzenekara. BÉCS. 13: A bécsi szmf. déli hgv. 21.45: Zenekari hgv. 23.30: Esti hgv.

Kedd, február 6

BUKAREST. 13: Hírek. 14.15: Könnyű zene 18: Zenekar hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Dorothy Humpkreys énekel. 21.20: Szmf. hgv. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Időszertű apróságok. 13: Déli harangszó. 13.05: Párádi József cigányzenekara hgv. 17: Móra László mesél. 18: Zenekari hgv. 19: Francia nyelvlecke. 19.25: Gramofon. 19.25: Gramofon. 20: Tárcsa. 20.30: Sába királynője, majd Bura Károly cigányzenekara. — BÉCS. 13: A bécsi szimfónikusok déli hgv. 18.20: Hgv. 20.35: Liszt hgv. 22.40: Esti hgv.

Szerda, február 7

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Nina Alexandrescu hegedűhgv. 21.30: Alice Nicolaescu hgv. 22: A belgiumi európai zene közvetítése. — BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Időszertűségek. 13: Déli harangszó. 13: Endre Béla szóló hgv. 14.30: Weldinger szalonzenekarának hgv. 18: Fuvola hgv. 18.30: Előadás. 19: Szlovák eset. 20.30: Előadás. 21: Veres Lajos cigányzenekarának hgv. 21.45: Hírek. 22: A brüsszeli hgv. közv. 23.35: Gramofon. 24.15: Heinemann dzsezz. — BÉCS. 13: Déli hgv. 22: A belgiumi hgv. közv. 24.15: Táncczene.

Csütörtök, február 8

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene. 17.15: Gyermekek órája. 18: Délutáni hgv. 19.50: Rádiószabadegyetem. 20.20: Operaközvetítés, felolvasás, hírek. — BUDAPEST. 7.45: Torna.

THERMOGÈNE

meleget fejleszt és leküzd a köhögést, légcsőhurutot, grippt, a reumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a vatta feszesen a bőrön feküdjék. Erősebb és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel megnedvesíteni.

Vezérképviselő: A. DILLAN

Bukarest, str. Pitar Mos, 4

A világ összes gyógyszeráránban és drogeriáiban kapható.

na, gramofon, 10.45: Hírek. 11: Időszertűségek. 13: Déli harangszó. 13.05: Dal és fuvola hgv. 17: Az ifjúság félórja. 18.30: Az Opera zenekarának hgv. 19.40: Tárcsa. 20.10: Külpolitikai szemle. 20.30: Mozart „Don Juan” c. operája, majd Pertis Jenő cigányzenekarának hgv. 24.20: Patoky dzsezz. — BÉCS. 13: Déli hgv. 17.50 Hgv. 19.40: Zongora hgv. 24: Esti hgv.

Péntek, február 9

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene, gramofon. 18: A rádió zenekarának hgv. 20: Rádiószabadegyetem 21: Szmf. hgv. 22: Felolvasás. BUDAPEST 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Időszertűségek. 13: Déli harangszó. 13.05: Eugen Stepat balalajka hgv. 14.30: Az állásnélküli zenészek hgv. 16.30: Diákok félórja. 18.30: Gramofon. 19.30: Fejcs zenekari hgv. 20.15: Sport, felolvasás. 21: Operetteset. 22.40: Hírek, majd Toll Jancsi és Árpád cigányzenekarának hgv. 24.10: Francia előadás. — BÉCS. 13: A bécsi szimfónikusok hgv. 16.50: Fialatok órája. 20.55: A Krétakör. 23.20: Esti hgv.

Szombat, február 10

BUKAREST. 13: Hírek. 14.15: Könnyű zene, 20: Rádiószabadegyetem. 21: Schoenberg Irma zongora hgv. 21.30: Rádióposta. 22.15: Schramel-kvartett. 23: Hgv. közv. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 12: Időszertűségek. 13: Déli harangszó. 13.05: Hgv. 14.30: Bertha István hgv. 17: Gyermekek órája. 18.45: Csevegés. 19.10: Katonazene. 20.15: Hírek. Operett premier. Közv. a szegedi Nemzeti Színházról. Utána: cigányzene. BÉCS. 13: A népopera déli hgv. 17.55: Délutáni hgv. 19.55: Manon. 23: Esti hgv.

TAVOLBALATAS A VIZ ALATT

Dr. Hartmann német egyetemi tanár érdekes találmányt mutatott be a szaköröknek és valószínű, hogy készüléke segítségével a tengerfenék ismeretlen világát hozhatja közelebb a tudományos vizsgálathoz.

Ezideig a tengerfenék vizsgálatát azért nem lehetett végrehajtani, miután a nagy víznyomás, úgy a leszálló búvár, mint a regisztráló készüléket összenyomta volna. Dr. Hartmann professzor e nehézségen most úgy segít, hogy egy távolbalatító felvevő-készüléket és erős fényforrást egy kisméretű, de rendkívül szilárd acélgömbbe zár, melyet a tengerbe süllyeszt. Az egész berendezés a kutató-hajó fedélzetével kábelrel van összekötve s elektromos áram segítségével üzembe helyezhető. A vonatkozó kísérletek igen eredményesek voltak, így remény van arra, hogy a tenger mélységeinek titkait a tudományos vizsgálat napfényre fogja hozni.

HALASZAT FÉNYSGARAKKAL

A halászok már ósidők óta tudják, hogy a fénynek nagy vonzóereje van a halakra. Valamikor ezt a jelenséget úgy használták ki, hogy a halászcsonakon felállított vasrácsos kosarakban tüzet gyújtottak, mire a halak a háló közelébe sereglettek. Most azonban pedig víz alá süllyeszthető lámpással halásznak. A nagy fényhatás olyan ellenállhatatlan erővel vonzza magához a halakat, hogy sokszor a halászok képtelenek a vergődő halak tüntetését a csónakba emelni.

A Prof. Dr. PÁTER-féle köhögés elleni tea

használatát által gyorsan és biztosan megszünteti a köhögést. Ez a tea kitűnő gyógyszer a légzőszervek összes megbetegedése-nél, úgy mint köhögésnél, rekedtségnél, tüdő- és légcsőhurutnál, náthánál, stb., egyben elsőrendű nyálkaoldó és köhögéscsillapító. A tél és korai tavasz azok az évszakok, amikor a hűlés gyakori vendég minden háznál, miért is egy családnál se hiányozhat ez a biztos és gyors hatású háziszér. Egy kis próbacsomag ára 95 lej. Hosszabb ideig tartó használatnál, mint krónikus köhögésnél, tüdőhurutnál, a nagy kuracsumag beszerzése ajánlatos. — Egy nagy doboz ára 95 lej. Csakis az eredeti csomagolásban levő Páter-teák a valódiak, csakis ilyent kérjen és ilyent fogadjon el. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Pósta szétküldés Csillag-gyógyszertár által, Brassó, Hosszú-utca 5. szám.

Szerkesztői üzenetek

E. A., Buia. Béresét nem köteles bejelenteni, háztartási alkalmazottját azonban április elsejétől igen.

S. J., Ozsdola. Az igaz, hogy a B. L. minden igazságos ügyben felfelé szavát, s az önkéntes érdekekben szívesen is foglalkozunk a kérdéssel. Ehelyütt azonban a hírlapi harc helyett azt ajánlanánk, hogy lépjenek érintkezésbe a vármegye magyar-párti képviselőjével, akinek személy szerint igen jó összeköttetései vannak a kérésük felé, hogy az új konverziós törvény megalkotásánál képviselje az önkéntes érdekeiket. Ezt az utat eredményesebbnek véljük, mint a hírlapi megszólaltatást. Vagy tessék kívánságait a Magyar Párt parlamenti csoportjának tudomására hozni, s kérni az ő támogatását is.

T. M., Marosujvár. Versében így fest képet az életről:

Játszodva, tűnődve a magas egekbe.
Az élet olyan, mintha álom lenne.
Egy kissé oly szép, mint a délibáb fénye,
Mely tűnődve játszik Hortobágy tükreibe.

Nem értünk önnel egyet. Az élet nem ilyen! — A beküldött hírt egyébként köszönjük, fel is használtuk.

H. L., Szászrégen. Beküldött versei — még nem versek. Tulságosan pongyolák ahhoz, hogy a vers első feltétele: a szép és zengő nyelv megvolna bennük. Már pedig ne felejtjük el: a vers olyan, mint a nő. Szép köntös és divatos kell neki is az érvényesüléshez.

Többeknek. Körülbelül egy héttel előtti tudósítást közzétűnk arról, hogy a háztartásbeli alkalmazottakat (cselédet, inasokat, sofföröket, nevelőket stb.) április elsejétől kezdve be kell jelenteni a betegsegélyzőbe. Akiknek figyelmét közleményünk elkerülte volna, azok jól tessék, ha a jelzett határidőre háztartási alkalmazottjaikat bejelentik.

Cs. S. Tulságosan terjengős a megírási módja. Keveset mond sok szóval. Sem a mondanivaló, sem a távoli kapcsolat nem érdemel annyi helyet, mint amennyit ez az írás igényel.

A művész alszik. Az írás pongyola és szétcsúszó, pedig ebben a kérdésben érdemes volna egyszer már komoly hangot hallatni.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓI

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenő től

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv

ára 120. — Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

Brassó, Kapu-utca 58-58 az udvarban

Gyümölcs- és sétányfákat,

cserjéket, rózsákat és szőlőültvényeket szállít

a legjobb minőségben:

Ambrosi-Fischer és Tsai rt.

Kérjenek árjegyzéket.

Átad - Nagynyed.

Kérjenek árjegyzéket.

EGYETLEN BÚN SEM

bosszulódik meg olyan borzalmassan, mint az,

hogyna elegejt:

Mindenütt kapható.

Crepe mongol

Crepe Satin

Crepe Georgette

Crepe de Chiné egyszerű

Crepe de Chiné miniatűr

a közismerten bámulatos olcsó

árakban és nagy választékban

újra kaphatók:

KERTÉSZ TESTVÉREK

utóda cégnél, Brassó, Kapu utca 26 sz

ÚJ CIKKEK!

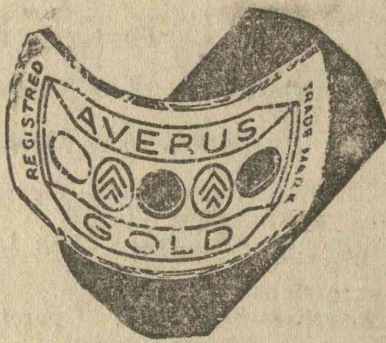
Női selyemharisnyák —

férfiharisnyák — minden-

féle rövidárú — szabóke-

lékek nagy választékban!

Élvezet a borotválkozás

pengével!

Csakis ezt kérje mindenütt!

Képviselet és lerakat:

BUKAREST, CAL. CALARASILOR 80

Méhészeti

guakorlati tanácsadó

méhészek számára. Írta: IGNAZ S.

122 szövegrajzzal, 260 oldal ára 120 Lei

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

Keresünk

megvételre 120 HP szívó-

gáz-, vagy nyersolajmotort.

Eladunk

253-as Revolver-cserép- és

téglaágyártógépeket.

„HERCULES” S. A.

Diclosanmartin.

REUMATIKUS FÁJDALMAK

Ischiás, Lumbago, Derékfájdalmak

Ha kéznél van a SLOAN'S LINIMENT a reumatikus- és az izomfájdalmak megszűnnek. A SLOAN'S LINIMENT gyorsan és biztosan szünteti a fájdalmat. Ezért használják ezren és ezren ezen a földön. Még ma vegyen egy üveggel. Reumák, ischiás, mell- és derékfájdalmak, fice-

modások, izomsérülések és izomfájdalom bármilyen esetében sikere sen alkalmazható. A SLOAN'S LINIMENT használata gazdaságos: egy üveg tartalma bosszu ideig tart. Egy üveg ára 1.75. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

modások, izomsérülések és izomfájdalom bármilyen esetében sikere sen alkalmazható. A SLOAN'S LINIMENT használata gazdaságos: egy üveg tartalma bosszu ideig tart. Egy üveg ára 1.75. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

A SLOAN'S LINIMENT

MINDEN FÁJDALMAT MEGSZÜNTET

Brassói szeszáru nagykereskedés azonnali belépésre keres, román nyelvben tökéletes

periekt könyvelőt és utazót

Pályázatok fizetési igények megjelölésével „Szorgalmas” jelígre a kiadóba kérenek.

Szőlőültvényeket

a legkeresettebb fajokból garantált fajtisztán, úgy mint amerikai sima és gyökerező alanyvesszőket szállít:

CASPARI FR. Mediaş

Arjegyzék kívánatra ingyen!

Egy szülő sem nélkülözheti ezt a könyvet!

Üzenet az anyáknak

Ovodáskor és az első iskolaévek

91 oldal Lei 108. —

Serdülőkor és az érettség kora

79 oldal Lei 114. —

E két mű gyermeke lelki épségére vigyáz, — a lelki vezetés és nevelés nehéz művészetében nyújt Önnek biztos segítőkezet.

Írta: Prof. Dr. W. Stekel, fordította: Dr. Gartner Pál ideggyógyorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában Brassó, Kapu utca 56-58.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Ne felejtse el: 4 pár zokni 100 lej, hatszorosan megerősítve, Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38., udvarban. 1385

KOTTAVASÁRLÁS előtt okvetlenül kérje legolcsóbb árjegyzékemet. Galambos kottaantiktárium, Timişoara. 1342

Állást nyer

Keresünk azonnali belépésre mészakbányánkba szak-képzett bányamestert. Ajánlatokat eddigi működés, fizetési igények megjelölésével Fabrica de Var S. A. Bárzava, jud. Arad címre kérünk. 1373

Egy jó házból való tanulófiút felvesz a Leonida cég, Brassó, Rezsőkörút.

APOLÓNÖT, műtőben és altatásban jártas, románul beszélő keresek kisebb regáti szanatóriumhoz. Dr. Vadász, Bacău, szanatórium. 1358

Fiatal fogorvos, modern felszereléssel bíró ügyes fogtechnikus társat keres. Ajánlatokat „Fogorvos” jelígre a kiadóhivatalba kérek. 1388

Cipő- és uridivat-segédet keresek, periekt románnyelvismerettel. Ajánlatok fényképpel Kardos Jenő, Baia Mare. 1396

Regáti városban rétesitendő rentabílis iparüzemhez pénzestárs kerestetik. Ajánlatok 200 ezer” jelígre a Libraria Tükör Tg.-Mureş küldendők. 1383

SUPER RÁDIÓK

abszolút szelektív

STANDARD MINERVA ORION

kedvező fizetési feltételekkel

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat Brassó, Str. H. Titulescu (Tehénplac) 7.

Állást keres

Periekt, román, magyar, német, szász, kereskedelmileg is képzett, elektrotechnikai munkakönyvvel, műgyemeli, újságírói, autózvezetői igazolványokkal és garanciával rendelkező 20 éves, jómegjelenésű fiatalember utazói, irodai, vagy laboratóriumi állást keres. Megkereséseket „Romániai Feltalálók Egyesületének aktív tagja” jelígre a kiadóhivatalba. 1394

Megbízható képviselő, elsőrendű referenciákkal és garanciával, komoly cég képviselőt keresi, Bukovina és Besszarábia részére. Jakot Reiner, Cernăuţi, Str. Vorobichievici 9. 1397

Idősebb házvezetőnő állást változtatna. Periekt főz és varr. 1-2 személy mellett minden munkát vállal. Leveleket „1000” jelígre a kiadóba kér. 1261

Középkorú, intelligens nő elmenne házvezetőnőnek, vagy beteg mellé, csakis tisztességes uricsaláddhoz. Ajánlatokat a kiadóhivatalba „Özvegy” jelíge alatt kérek. 1393

Lakás

Belvárosban, napos, világos, teljesen különbejáratú, kimondottan elegáns szobát, lehetőleg fürdőszobával keresek. Ajánlatokat ármegejelöléssel „Jó lakó”, a kiadóba. 1396

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötte 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától.

A szőnyeg teszi!

Csak a szőnyeg teszi lakását igazán otthonossá és barátságossá. Tehát minden szobába jó szőnyeget a

Tellmann & Wocel cégtől,

Brassó, Buza-sor 8 szám.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t. Braşov—Brassó.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.